

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
528

Subotica, 17. svibnja 2013. Cijena 50 dinara

MONOŠTOR: POLOVICA ĐAKA
UČI HRVATSKI JEZIK

ZVUCI TAMBURICE
NAD RAVNICOM

MUŽA NA
DRŽAVNOJ RAZINI

IZMULJAVANJE
PALIČKOG JEZERA!?

INTERVJU
ANDRIJA ANIŠIĆ

DA SE »GLAS HRVATA«
DALEKO ČUJE!

Javno komunalno preduzeće „SuboticaGas“ - Subotica
Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ - Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

PLUS[illegible]

VOJVODANSKA Svaštara

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

Izaberite Internet kakav zaslužujete!

Izaberite TippNet!

www.tippnet.rs

Posjetite nas ili pozovite:
Karadorđev put 2, Subotica
024/555-765

5G je
apsolutni
HIT!

3 Mbit/s
samo
1.299
rsd

Popularni
ADSL max 5
paket sada
samo
1.549
rsd

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke ortodontske usluge

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert

24000 SUBOTICA Đure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

Mali princ

U srijedu je diljem svijeta obilježen Međunarodni dan obitelji, čime se želi naglasiti da je obitelj temeljna jedinica društva i ukazati da se bitna obilježja čovječanstva, kao što su: zajedništvo, tolerancija, solidarnost, suosjećanje, dostojanstvo, integritet, uvažavanje tradicije, ali i težnja prema demokraciji i miru, počinju izgrađivati upravo u obitelji. Ako nekome ovo zvuči suviše napuhano, jednostavno ću reći – to jest tako, jer je obitelj temelj iz kojega kao djeca polazimo u svijet. Na žalost, slika se obitelji u našem vremenu znatno izmijenila. U tzv. suvremenim društvima sve je prisutniji odmak od obiteljskih vrijednosti, čemu u velikoj mjeri doprinosi sveopća relativizacija univerzalnih vrednota posredstvom medijskih manipulacija, kojima se narušavaju obiteljski i tradicionalni odnosi i vrednote.

Gubi li se potreba u postmodernom dobu za pripadanjem, poštovanjem i ljubavlju? Nestaje li, »mic po mic«, potreba za razgovorom? Činjenica je da mnogi provode više vremena pred kompjutorom, uključeni u virtualne zajednice i mreže, nego li u društvu obitelji ili prijatelja. Danas se često može čuti: poznamo se preko facebooka. Važno je biti primijećen. U svijetu virtualnih društvenih mreža može se »imati« na stotine prijatelja, ali to ne znači da i u stvarnom životu imamo prijatelje. Događa se i da mladi koji ne posjećuju internet stranice po kojima surfaju drugi, budu »tretirani« kao manje vrijedni, no, treba reći da su virtualne društvene mreže jedan od rezultata informatičkog razvoja, ali i pojava koja odražava stanje u kojem se suvremeno društvo nalazi, a treba reći i da kritički duh koji potiče kreativnost, nasuprot reproduktivnosti, krojenju lažnih potreba i reciklaži stereotipa, i dalje ima postojanost, pa tako i u javnosti virtualne stvarnosti.

»Samo srcem čovjek može vidjeti istinu, bitno je očima nevidljivo«, napisao je Saint-Exupery u bajci »Mali princ«. U toj knjizi život se temelji na emocijama, iskrenosti i mašti, napisana je za djecu i za one odrasle u kojima i dalje žive djeca. Siguran sam da u ovo vrijeme površnosti u kojemu dominira »profitabilni pogled« na svijet i kada se ponavlja fraza »nemam vremena« i da se pojavi neki novi mali princ, tek bi ga rijetki imali vremena primijetiti. Drugi nas danas malo zanimaju, a bez toga nema dijaloga. I još – ne zaboravimo i da je u komunikaciji unutar međuljudskog odnosa, osim govora, isto tako važno i slušanje sugovornika, jer uspješno slušanje je »umjetnost«. A ako se pojavi, malog princa će sigurno primijetiti i znati čuti oni koji još uvijek uživaju u mirisu svježeg tiskanog novinskog papira i šalice kave dok se puši.

Z. S.

17. svibnja 2013.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Večeras u Subotici

PROMOCIJA NASTAVE NA HRVATSKOM JEZIKU.....7

TEMA

Set medijskih zakona se finalizira

NOVA RJEŠENJA ZA MANJINSKE MEDIJE.....15

INTERVJU

Mons. dr. Andrija Anišić, novi doktor teologije

KRIZA BRAKA I OBITELJI SVE JE IZRAŽENIJA.....12-14

SUBOTICA

Hoće li gradska vlast odustati od izmumljavanja paličkog jezera?

VRAĆA LI SE PROBLEM PALIĆA NA POČETAK?.....18-19

DOPISNICI

U Monoštoru učenici upoznaju jezik, povijest, kulturu, tradiciju

POLOVICA ĐAKA UČI HRVATSKI JEZIK24-25

KULTURA

36. međunarodni festival hrvatske tamburaške glazbe

ZVUCI TAMBURE NAD RAVNICOM.....32-33

SPORT

Zlatko Ifković, šahist ŠK Zrinjski iz Subotice

LIGAŠKI DEBI..... 49

Prošli su blagdani. Uskrs je davno prošao, zatim praznik rada, a zatim i državni praznik, srpski Vaskrs. To je sve lijepo, a i korisno. Barem za one koji su uposleni, dobili su slobodne dane i uživali su. Ne znam jesu li u našoj zemlji većina oni koji imaju stabilan posao, stalni izvor prihoda i radno mjesto te dobivaju i praznične slobodne dane, ili su većina oni koji rade u tvrtkama na rubu likvidnosti, kod gazda koji ne poznaju slobodne dane. Ako tome pribrojimo neuposlone, socijalne slučajeve, one kojima kasni plaća, stvar je dosta tužna. A sve se dešava na blagdane.

Zašto to sada pogađa? Pa, zato jer prošle godine nije bilo takve datumske razlike s dva Uskrsa. Svi su bili humani. Svi su dijelili paketiće. Malo brašna, ulja, šećera, igrački za djecu, čokoladnih jaja, svega je bilo. Dijelilo se i šakom i kapom. Bilo je teško naći skladišta za spremanje robe radi podjele. Nevjerojatno je da su tolike stranke s tolikom pažnjom skrbile za Uskrs svojih sugrađana. Sirotinja je dobivala darove, mislim da je čak bila pojačana i opskrba drva i ugljena. Zašto je sada to sve izostalo? Pa i sada je bio Uskrs. Je li moguće da Uskrs izmami humanost samo ako se poklopi s predizbornom kampanjom? Zar smo dotle došli? Po izbornom zakonu bi možda valjalo zabraniti takvo što. Kao što je zabranjena uporaba djece u političke svrhe, tako bi se i ovo moglo zabraniti. Jer, ako organizatori nekog skupa odrede neko dijete da s cvijećem dočeka nekog političara, može se postaviti pitanje manipuliranja djecom. Po logici izbornog zakona valjalo bi pokretati postupke i protiv stranaka koje dijele darove. Za dijeljenje darova su nadležne humanitarne organizacije, a tu djelatnost stranke nemaju u svojim statutima. Pravo je čudo da se međusobno još nisu počele tužiti.

Ali, tu nam je bio i 1. svibnja. Prošle su godine stranke jednostavno istisnule sladoledare, hamburgeraše i šičardžije s Palića. Stranke su kuhale kotliće, pekle volove, organizirale nogomet, dijelile letke. Ove godine su se smirili. Mislim da smo jednom imali predizbornu kampanju i tijekom Nove godine. Ta estradizacija politike je došla do vrhunca i valjda se završila.

Ali, moram istaknuti i jedan pozitivan primjer. Nisam ljubitelj gradonačelnika Beograda, ali je koncem prošle godine za Božić otišao na misu u katoličku crkvu. Iza izbora, tijekom previranja u stranci, on je otišao k beogradskim katolicima, ničim izazvan, bez političke zlouporabe. Ako ništa drugo, to cijenim. Mislim da se sljedeći izborni ciklus neće odlučivati darovima. Blagdan u zemlji siromašnih je završen. Trebat će imati nešto više.

Nikola Perušić

DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI

Potpota usvajanju Deklaracije

Na sjednici održanoj 10. svibnja Predsjedništvo Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini raspravljalo je o prijedlogu Deklaracije o zaštiti ustavnih i zakonskih prava Autonomne Pokrajine Vojvodine i njegovom utjecaju na poziciju DSHV-a u lokalnim sredinama gdje je DSHV u vladajućoj koaliciji, priopćeno je iz stranke. Predsjedništvo DSHV-a je ocijenilo kako su prava APV ugrožena dugi niz godina i da pokrajinska vlast u prethodnom razdoblju nije imala aktivno stajalište o zaštiti prava i interesa APV, no i pokraj toga smatraju »da pokrajinska vlast ne smije pokleknuti pod političkim i medijskim pritiscima i da mora ostvariti jedinstvo i u pokrajinskoj Skupštini usvojiti Deklaraciju o zaštiti ustavnih i zakonskih prava AP Vojvodine, bez obzira na to što ona ima samo simbolički, deklaratorni, karakter«.

Predsjednik DSHV-a Petar Kuntić izvijestio je članove Predsjedništva o prvim službenim razgovorima vodstva DSHV-a i novoizabranog predsjednika Pokrajinskog odbora DS-a Miroslava Vasina, a ocijenjeno je kako nema ni jednog razloga da se suradnja ne nastavi i u idućem razdoblju.

Predsjedništvo DSHV-a ocijenilo je kao uspjeh u radu stranke osnutak prve mjesne organizacije DSHV-a u Banatu, u Zrenjaninu, nakon 23 godine postojanja stranke, navodi se u priopćenju.

H. R.

SURADNJA POLICIJA HRVATSKE I SRBIJE

Mješovite patrole uz državnu granicu

U Vojnoj ustanovi Morović u ponedjeljak, 13. svibnja, direktor policije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srbije *Milorad Veljović* i glavni ravnatelj policije Hrvatske *Vlado Dominić* potpisali su protokol o provođenju mješovitih patrola uz zajedničku državnu granicu. Kako je istaknuo direktor policije Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srbije, ovaj čin predstavlja jedan daljnji korak u zajedničkoj suradnji Republike Srbije i Hrvatske. »Konstatirali smo na današnjem sastanku da suradnja srpske i hrvatske policije predstavlja temelj, odnosno sigurnost na ovim prostorima. Ovom suradnjom zajednički nastavljamo borbu protiv graničnog kriminala, ilegalne migracije i trgovine ljudima, a također ćemo razmijeniti i određena operativna saznanja«, istaknuo je Milorad Veljović. Glavni ravnatelj hrvatske policije izrazio je veliko zadovoljstvo zbog potpisivanja protokola. »Ovaj događaj predstavlja odraz duge i uspješne suradnje graničnih policija naših dviju zemalja. Uspostava suradnje i dugogodišnji zajednički rad znatno su doprinijeli poboljšanju sigurnosti i razmjeni informacija između dviju policija. Potpisivanje protokola će i kod samih građana Srbije i Hrvatske povećati osjećaj sigurnosti i povjerenja u redarstvene službe«, izjavio je Vlado Dominić.

S. D.

17. svibnja 2013.

IZASLANSTVO ZAJEDNICE PROTJERANIH HRVATA KOD MINISTRICE GRADITELJSTVA

Ukinuti naknadu za legalizaciju kuća

Ministrica graditeljstva i prostornog uređenja Vlade Republike Hrvatske *Anka Mrak Taritaš* primila je u utorak, 14. svibnja, izaslanstvo Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata u sastavu: *Mato*

lizirati kuće koje su dobili u zamjenu.

»Poštovana gospođo ministrice, obraćam vam se ispred četrdesetak tisuća Hrvata protjeranih iz Srijema, Bačke i Banata, koji su za vrijeme Domovinskog rata svoje novo utočište našli

nemaju niti uredno vlasništvo parcele, niti građevinske dozvole, a dali su svoje kuće i imanjakoja su sve to imala. Bilo je čak slučajeva da se u zamijenjenu kuću nije moglo useliti jer su se već uselili neki od prognanika, pa je to bio novi šok i opet muke oko

čekati. Najveći je dio tih ljudi u zamjenama kuća značajno oštećen, i danas, unatoč svemu tome, moraju dodatno izdvojiti značajna financijska sredstva za legalizaciju kuća koje su u zamjenama postale njihovi novi domovi.

Izaslanstvo Zajednice je predložilo da Vlada Republike Hrvatske ukine naknadu za legalizaciju kuća za one građane koji su kuće dobili u zamjenu, da se vodni doprinos smanji na simbolični iznos od jedne kune te da gradovi i općine smanje komunalni doprinos za legalizaciju kuća.

Ministrica *Anka Mrak Taritaš* pojasnila je ciljeve Zakona o legalizaciji te predložila izaslanstvu da se u rujnu ove godine, nakon zaprimanja svih zahtjeva za legalizaciju, ponovno sastanu i zajednički pokušaju naći odgovarajući model u rješavanju problema legalizacije bespravno izgrađenih objekata za tu skupinu današnjih stanovnika Republike Hrvatske.

Z. Ž.

Zlatko Žužić, Mato Jurić, Anka Mrak Taritaš i Mihael Miletić

Jurić, predsjednik, *Mihael Miletić*, predsjednik Ogranka Zadar, i *Zlatko Žužić*, glavni tajnik.

Glavna tema razgovora bila je legalizacija bespravno izgrađenih objekata koja se trenutačno provodi u Hrvatskoj, a koja posebno pogađa prognane Hrvate iz Srijema, Bačke i Banata, jer se ona odnosi na gotovo 80 posto obiteljskih kuća koje su oni zamijenili za vrijeme Domovinskog rata, a pogotovo ih pogađa činjenica da su svi troškovi oko legalizacije enormno visoki te da jedan dio te populacije zbog materijalnih teškoća nije u mogućnosti na taj način lega-

u Hrvatskoj, a vezano za plaćanje naknade za zadržavanje nezakonito izgrađene zgrade u prostoru, plaćanje vodnog doprinosa te komunalnog doprinosa kod legalizacije bespravno izgrađenih objekata«, rekao je predsjednik *Jurić* te pojasnio kako su u devedesetim godinama prošloga stoljeća, godinama stradanja i migracija stanovništva, u Hrvatsku došli građani iz raznih krajeva bivše države. Ratno vrijeme je bilo pitanje preživljavanja, stoga su mnogi mijenjali svoje kuće, a da ih nisu niti vidjeli, jer je zamjena obavljena u ratnoj panici pa nisu ni slutili da se mijenjaju za kuće koje-

deložacije, dok se nisu uselili u svoju novi nelegalni dom. Druga je, pak, skupina stradalnika uspjela vidjeti kuće i papire, ali nije imala puno izbora, pristala je na zamjenu jer je bio rat i nije se smjelo

VEČERAS U SUBOTICI

Promocija nastave na hrvatskom jeziku

Udruga »Naša djeca« organizira večeras (petak, 17. svibnja) u Subotici priredbu pod nazivom »Hrvatska, bunjevačko-šokačka priča« na kojoj će biti promovirana nastava na hrvatskom jeziku koja se izvodi u pet subotičkih osnovnih škola. Bit će prikazana tri kratka filma, a u programu će sudjelovati djeca koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Priredba će biti održana u Velikoj vijećnici Gradske kuće s početkom u 19 sati.

ČETIRI GODINE EMISIJE NA HRVATSKOM NA VALOVIMA RADIO SOMBORA

Da se »Glas Hrvata« daleko čuje

U Gradskoj kući smješten je
Radio Sombor

Prva emisija na hrvatskom jeziku na radio postaji

*Radio Sombor emitirana je krajem travnja 2009. godine **

Emisiju je prvo producirala NIU »Hrvatska riječ«, a kasnije

*HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića * Usprkos tomu što*

nemaju redovito financiranje uredništvo koje priprema

emisiju »Glas Hrvata« odlučno je nastaviti s radom

Somboru je, s druge strane, potrebno da ima sadržaje na manjinskim jezicima, što je bio i jedan od razloga za dobivanje regionalne frekvencije, a i argument u borbi za očuvanje statusa ove radio postaje«, kaže Karan.

Redakcija koja sada priprema emisiju formirana je početkom 2012. godine. S obzirom da uredništvo nije imalo iskustva u tim poslovima »Hrvatska riječ« je za njih organizirala obuku. Urednik emisije je *Savo Tadić*, voditeljica *Ana Crnković*, suradnik

Radio Sombor ima regionalnu frekvenciju, pa se dvosatna emisija »Glas Hrvata«, koja se emitira jednom tjedno i to nedjeljom od 17 do 19 sati, može pratiti na području na kome živi oko 15.000 Hrvata. Suradnja s Radio Somborom počela je prije četiri godine, kada je dogovoreno da ova radio postaja ustupi termin za emitiranje emisije na hrvatskom jeziku. »Radio Sombor nije imao niti financijskih, niti kadrovskih mogućnosti da sam producira emisiju na hrvatskom jeziku, pa je dogovoreno da NIU 'Hrvatska riječ' producira radio emisiju. Prva emisija emitirana je krajem travnja 2009. godine, a emisiju je uređivao i vodio dopisnik 'Hrvatske riječi' iz Sombora *Zlatko Gorjanac*. Bila je to jednosatna informativno-politička emisija, koja se emitirala jedanput

tjedno. NIU 'Hrvatska riječ' producirala je emisiju do konca 2010. godine, a nakon toga produkciju je preuzeo HKD 'Vladimir Nazor' iz Stanišića«, kaže *Ivan Karan*, ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« i predsjednik HKD-a »Vladimir Nazor«.

POTENCIJALNIH 15.000 SLUŠATELJA

Kako se Radio Sombor (na frekvenciji 97,5 MHz) čuje u prečniku od 40 kilometara program ove radio postaje može se pratiti do Male Bosne, do Plavne, u Hrvatskoj, i to je teritorij na kojem ima više od 15.000 Hrvata. »Ima na tom području i drugih lokalnih radio postaja, ali niti jedna ne emitira program na hrvatskom jeziku. Radio Sombor ima dugu tradiciju, može se reći da je to jedan od brandova Sombora i smatrali smo

da se na takvoj radio postaji mora čuti i program na hrvatskom jeziku. Ovo je emisija neovisne produkcije, a Radio Sombor samo emitira pripremljenu emisiju. S Radio Somborom imamo dobru suradnju. Emisija se emitira bez nadoknade, a Radio

FINANCIRANJE

Problem financiranja Karan ilustrira primjerom iz Subotice kada je za polusatnu emisiju bunjevačka nacionalna zajednica dobila 110.000 dinara mjesečno od Grada Subotice. Komentari u bunjevačkoj zajednici bili su da je to malo novca i kratko vrijeme. »Vladimir Nazor' pravi dvosatnu emisiju, a za to je dobio 100.000 dinara godišnje od HNV-a i 50.000 za troškove dostave emisije, no bilo je dušobrižnika iz Sombora koji su rekli da smo mi plaćeni, a nitko nije rekao da je to malo novca«, kazao je Karan.

Ivan Karan

Ana Crnković

Marko Gundić (sjedi) i Savo Tadić

zadužen za snimanje priloga na terenu i intervjuje je Ivan Karan, a *Marko Gundić* je glazbeni urednik i montažer. Uredništvo s ponosom ističe da je ovo jedini medijski sadržaj koji isključivo emitira priloge o Hrvatima na hrvatskom jeziku, jer drugi mediji objavljuju priloge i sadržaje koji nisu direktno vezani za Hrvate.

ZAJEDNIČKI URADAK

»Kada se pojavio problem daljeg realiziranja emisije na hrvatskom jeziku odlučili smo probati je pripremati. Prošli smo obuku, dobili tehniku i krenuli. Prvu emisiju radili smo dva-tri tjedna, ali kasnije je sve išlo lakše. U emisiji se trudimo obraditi sve teme koje su o Hrvatima i koje interesiraju Hrvate u Vojvodini. U

bloku vijesti govorimo o svim dešavanjima iz prethodnog tjedna, u rubrici 'Razgovor s povodom' razgovaramo s nekom značajnom osobom ili emitiramo prilog s nekog značajnog predavanja. S obzirom na to da Hrvati u Vojvodini malo znaju o sebi, imamo i rubriku 'Hrvati kroz povijest i brojke' i rubriku 'O znamenitim Hrvatima'. Redovito najavljujemo sva dešavanja iz manjinske zajednica, najavljujemo natječaje koji se tiču naših slušatelja, a u svakoj emisiji ukratko predstavimo i novi broj 'Hrvatske riječi', kaže urednik Savo Tadić. Ana Crnković voditeljica je emisije. Hrvatski joj je materinji jezik, pa se, što se tiče jezika, dobro snašla. »Međutim, dragocjena mi je pomoć oko izgovora nekih riječi, samog čitanja i tu sam imala pomoć

ZAKAŠNJELE IDEJE

Proteklih godina mogle su se čuti ideje da se program na hrvatskom jeziku realizira u okviru redakcije na hrvatskom koja bi bila formirana u okviru Radio Sombora. Karan, međutim, smatra da su takve ideje stigle kasno. »Takve ideje je trebalo iznositi prije deset godina, onda kada je to rađeno u Radio Subotici, u vrijeme kada je bilo i sredstava i drugih mogućnosti da se u okviru jednog radija koji funkcionira kao javno poduzeće formira i takva redakcija. U vrijeme kada se Radio Sombor bori za opstanak, u vrijeme kada ova radio postaja nije imala nikakvu pomoć od lokalne samouprave, govoriti o redakciji na hrvatskom jeziku za mene je zakašnjelo i neostvarivo«, kaže Karan i dodaje da oni nemaju ništa protiv da se takva ideja realizira, ali to ne isključuje neovisne produkcije.

Siniše Jurića. Nakon toga javljali su se slušatelji koji su rekli da su primijetili promjene i da emisija bolje zvuči. Nadam se da su slušatelji zadovoljni, ali svakako da bi dobro došla još neka obuka«, kaže Ana. Pripremljeni materijal dolazi u ruke Marka Gundića, montažera i glazbenog urednika. »Mislim da radimo dobar posao i da se u svakoj emisiji vidi napredak. Što se tiče glazbenog dijela uvijek se trudimo da glazba prati govorni dio emisije. U emisiji se osim poznatih izvođača može čuti i glazba amatera s raznih festivala, nastupa u udrugama«, kaže Gundić.

RADE U INTERESU ZAJEDNICE

Najveći problem su financije. U vrijeme dok je producent emisije bila »Hrvatska riječ«, ona je osiguravala i financiranje. Kada je produciranje preuzeo HKD »Vladimir

Nazor« Hrvatsko nacionalno vijeće donijelo je odluku da financijski pomogne njeno realiziranje. Prošle godine na natječaju Ministarstva kulture i informiranja Republike Srbije dobivena su sredstva za nabavu opreme i dijelom za honorare. Sredstva za ovu godinu još nisu osigurana, ali se uredništvo nada daljnjoj potpori od strane HNV-a, a i sredstvima na natječaju Ministarstva kulture i informiranja Srbije. Bez obzira koliko bilo novca, uredništvo je odlučno istrajati u realizaciji emisije »Glas Hrvata«. To što nemaju profesionalni studio i što rade u privatnoj kući Ivana Karana djelomice nadomješta kvalitetna tehnika kojom raspolažu. Ipak, plan im je da sami naprave jedan studio, pa čak i ako ne dobiju sredstva za to, spremni su sami financirati tu investiciju, jer smatraju da je to u interesu hrvatske zajednice.

Zlata Vasiljević

DOM

HKD »Vladimir Nazor« je prije dvije godine tražio zgradu bivšeg mjesnog društva koje je djelovalo do 1991. u kojoj bi u jednoj prostoriji bila dalmatinska soba, a u drugoj radijski studio.

Nerazumijevanjem lokalne zajednice dom nije dodijeljen društvu te se zbog toga priprema emisije radi u privatnoj kući.

Muža na državnoj razini

*Biranim riječima i visokim kvalifikacijama predstavnici državnih vlasti na vojvođanskoj razini ocijenili otvorenje rada Laboratorija od kojega očekuju velike rezultate * Malo manje biranim riječima i s velikom dozom skepse proizvođači mlijeka i njihovi predstavnici okarakterizirali početak rada Laboratorija uz kojega su vezane mnoge nepoznanice osim one da troškove koje nisu tražili moraju plaćati iz svog džepa*

Ono što su farme-
ri dugo očekivali
i službeno je proš-
loga petka otvoreno pod
imenom Ovlašteni labora-
torij za ispitivanje kvalitete
mlijeka. Laboratorij se na-
nalazi na Poljoprivrednom
fakultetu u Novom Sadu i s
radom je počeo uz ovlaštenje
Ministarstva poljoprivrede.
Prema izvješću medija već
prvoga dana rada, a to je bilo
tri dana prije službenog otvo-
renja, u Laboratorij je stiglo
800 uzoraka mlijeka iz neko-
liko mjesta Banata i Bačke.

ČEMU I ZAŠTO?

Po riječima voditelja ispi-
tivanja *Mileta Pećinova* za
obradu jednog uzorka potreb-
no je oko pola minute, a tako
kratko vrijeme obrade omo-
gućeno je zahvaljujući naj-
suvremenijoj opremi koja
je nabavljena iz Danske i
Nizozemske. U praksi će to,
kažu u Laboratoriju, izgle-
dati tako da će mjesečno
biti obrađeno oko 60.000
uzoraka mlijeka iz cijele
Vojvodine. Pećinov je rekao
da Laboratorij ima ovlaštenje
Glavne odgajivačke organi-
zacije (tijela koje je osnovala
država), dodajući kako ana-
liza jednog uzorka staje 90
dinara. Posjedovanje rezultata
analize uzoraka za umatičena
grla (kojih je u Vojvodini oko
55.000), objašnjava Pećinac,
uvjet je za dobivanje državnih

poticaja. Ipak, ključne reče-
nice Pećinac je izrekao na
kraju, objašnjavajući kako je
Laboratorij zadužen samo za
ispitivanje kvalitete mlijeka
u svrhe uzgoja muznih krava
i povećanja količine mlijeka,
ali ne – kako su to mnogi
stočari očekivali – i u svrhu
analize koja se koristi kada se
određuje cijena mlijeka.

Drugim riječima, kako
su pojedini mediji prenijeli,
cilj Laboratorija je proved-
ba odgajivačkih programa za
holstein frizijsku, simentalSKU
i brown swiss rase goveda,
kao i za mliječne rase ovaca
i koza po kojima kvalitetna
priplodna grla moraju imati
redovitu kontrolu produktiv-
nosti. Naime, kada se provede
uzimanje uzoraka od svakog
muznog grla, bit će poznati
podaci o broju grla i kvaliteti
mlijeka tih muznih stada.

Predsjednik Vlade Vojvo-
dine *Bojan Pajtić* – koji je

s pokrajinskim tajnikom za
nauku i tehnološki razvoj
Dragoslavom Petrovićem
posjetio prošloga petka
Poljoprivredni fakultet – ista-
knuo je kako se Laboratorij u
Novome Sadu po načinu rada
i opremljenosti može uspore-
diti s najrazvijenijim laborato-
rijima u Europi. On je rekao
kako je u Laboratorij uloženo

savjete stručnjaka, te korekci-
jom prehrane pridonijeti kva-
liteti mlijeka i većoj produkci-
ji», zaključio je Popović.

Prije no što predemo na
same proizvođače, pogle-
dajmo što još kažu službeni
izvori: »kontrola podrazumi-
jeva mjerenje količine mlije-
ka, sadržaja mliječne masti
i proteina jednom mjesečno
kod svake jedinice u kontro-
liranoj populaciji. Dodatni
parametri kvalitete mlijeka,
koje će ispitivati laboratorij
su određivanje sadržaja lak-
toze i bezmasne suhe tvari, a
po zahtjevu i broj somatskih
stanica i ureja«.

I zaključak: »Laboratorij za
ispitivanje kvalitete mlijeka
omogućit će proizvođačima
donošenje točnih poslovnih
odluka, a time i povećanje
ekonomske efikasnosti i pro-
fita, genetsko poboljšanje
stada i međunarodno pri-
znati pedigree, što povećava
mogućnost izvoza. Za državu
se benefit ogleda u profita-
bilnosti mljekarskog sekto-
ra u cijelosti, kroz pravilno
uložena sredstva u poticaje
za kvalitetna priplodna grla,
te ostvarivanju ravnopravnog
sektorskog položaja u među-
narodnoj zajednici, zahvalju-
jući međunarodno priznatom
pedigreu.«

NEŠTO ZA NIŠTA

Iako priznaju da ne znaju
mnogo o Laboratoriju, pro-

JA ZA ANALIZU MLJEKA NA POLJOPRIVREDNOM FAKULTETU U NOVOM SADU

izvođači mlijeka njegovo otvorenje dočekali su s deklarativnim odobravanjem. Tako, bar na prvi pogled zvuče riječi *Marinka Kujundžića* s Čantavirskog puta, koji odmah dodaje kako ne zna dobivaju li proizvođači mlijeka išta s novim Laboratorijem. Prelazeći odmah na suštinu, Kujundžić ističe da mu nije jasno zbog čega proizvođači moraju plaćati analizu mlijeka, odnosno zbog čega se iz džepa poljoprivrednika financira svaka novootvorena državna institucija iz te sfere gospodarstva. Stoga se logičnim nameće i njegov zaključak: »Laboratorij je još jedan namet na račun proizvođača mlijeka«. Ništa manje konkretan od njega nije niti *János Kecsenovity* iz Čantavira. Nakon uvodnih pozdravnih riječi Laboratoriju, Kecsenovity podsjeća kako je proizvođačima i do sada mlijeko kontrolirano od strane mljekara kojima su kooperanti, samo besplatno. U slučaju obojice riječ je o »Mljekari Subotica«, pri čemu i jedan i drugi tvrde kako nisu bili nezadovoljni dobivanim rezultatima. Uz to, dok smo razgovarali prošlog četvrtka, Kecsenovity kaže kako su uzorci s njegove farme već odneseni u Laboratorij u Novi Sad. Niti njemu, kao niti Kujundžiću, nije baš najjasnije zbog čega on mora plaćati 90 dinara po uzorku. Pomnoženo s brojem krava koje na farmi ima (130) i brojem mjeseci u godini (12) lako je izračunati da će za usluge – koje nije niti tražio – na godišnjoj razini samo iz ove mljekarske ćelije Laboratorij izmusti preko 200.000.000 (dvjesto milijuna) para, odnosno 200.000 dinara, odno-

sno 2.000 eura. Kada se već dohvatio računice o ulaznim i izlaznim stavkama poslovanja, Kecsenovity podsjeća da mu je država za prošlu godinu dužna preko 3.000.000 dinara na ime poticaja za muzne krave i steone junice. Rabeći bankarsku logiku, Kecsenovity uzgred spominje i pitanje kamata koje bi – da je slučaj obratan (odnosno da je on dužan državi po bilo kom osnovu) – sigurno bile upotrijebljene u rasponu od obične do zatezne.

Očekivano, kao i uvijek, najkonkretnije i najoriginalnije viđenje otvorenja Laboratorija s nama je nesebično podijelila predsjednica Centralne asocijacije proizvođača mlijeka Vojvodine *Sanja Bugarski*. Podsjećajući da je Asocijacija prije otvorenja Laboratorija tražila u Ministarstvu prijem kako bi se razgovaralo o toj temi, Sanja Bugarski kaže kako je i taj zahtjev prošao kao i brojni drugi prije: odgovora s druge strane nije bilo. Zbog toga ona i dodaje kako su formalni pozdravi proizvođača mlijeka na adresu Departmana za stočarstvo na Poljoprivrednom fakultetu u Novom Sadu

zapravo plod opće neobaviještenosti građana, jer uoči otvorenja Laboratorija javnost, a ponajmanje onih kojih se to tiče, nije imala pojma o čemu se ovdje radi.

A radi se o tome, kako biranim riječima kaže Sanja Bugarski, da se otvorenjem Laboratorija otvara nova epizoda pljačke poljoprivrednih proizvođača od strane državnih institucija, i to pod blagoslovom Ministarstva poljoprivrede. Objašnjavajući ovu sofisticiranu tvrdnju,

nu korekciju otkupne cijene niti državu na isplatu premije. Rezultat analize će eventualno poslužiti za tzv. mjere Seleksijske službe, koja, kako kaže sugovornica, ne radi ništa u interesu proizvođača i unapređenju stočarstva nego se »nakačila na grbaču još jednog priprostog farmera«. Služeći se istom logikom kao i Kecsenovity i Kujundžić, i Sanja Bugarski kaže kako su Poljoprivrednom fakultetu otvorena vrata da na godišnjoj razini samo na uzorku jedne muzne krave dođe do blizu 1.200 dinara, što pomnoženo s oko već spomenutih 55.000 krava i poznatim brojem mjeseci u godini dovodi do eksplozije digitrona ako se pomnoži s brojem para u jedinici dinara.

Poentirajući na analizu Laboratorija za analizu kvalitete mlijeka Sanja Bugarski kaže da je to samo dio procesa pljačke poljoprivrednika od strane države, »pod blagoslovom Ministarstva poljoprivrede«. Naime, u pozadini ove priče krije se i njezino kronološko podsjećanje da je Ministarstvo već oštetilo stočare tako što im je u 2013. smanjilo premiju s 25.000 na 20.000 dinara za umatičeno grlo. Pri tome troškovi ucjenjivačkih kvazisluzbi, kako ih Sanja Bugarski naziva, iznose 5.000 dinara čime se stiže na na brojku od 15.000 dinara za umatičeno grlo. Oduzme li se za svako od njih još 1.200, poljoprivrednom proizvođaču iz sfere stočarstva za ovu godinu od države sljedeće »čista dobit« od 14.000 dinara po grlu. Koja je za 11.000 dinara manja u odnosu na prošlu godinu. Naravno, kada bi bila isplaćena.

Z. R.

MONS. ANDRIJA ANIŠIĆ, NOVI DOKTOR TEOLOGIJE

Kriza braka i obitelji sve je izraženija

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Mons. dr. *Andrija Anišić*, svećenik Subotičke biskupije, obranio je nedavno, 23. travnja, na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu svoju doktorsku disertaciju pod naslovom »Vjersko-moralna obnova braka i obitelji – model opstanaka i napretka naroda u djelima Ivana Antunovića«, što je bio povod za ovaj razgovor.

HR: Vaša doktorska disertacija je nastala na temelju istraživanja pisane baštine biskupa Ivana Antunovića. Što vas je privuklo Antunovićevu djelu?

Istraživanjem pisane baštine biskupa Ivana Antunovića bavio sam se jako dugo, počevši tamo od 1986. godine. Zanimalo me je sve što je radio. Međutim, kad sam se u svom poslijediplomskom studiju odlučio za specijalizaciju iz moralne teologije, želio sam još posebno pozornosti posvetiti bračnom i obiteljskom moralu. Stoga sam i Antunovićeva djela počeo čitati s posebnom pozornošću na tu tematiku.

HR: Kakva je misao Antunovićeva o braku i obitelji, o tome što je temelj obitelji?

O braku i obitelji Antunović je pisao puno. Nije on to činio sustavno kao što se danas čini u priručnicima moralne teo-

logije. No, u svojim djelima i brojnim člancima koje je objavio u »Bunjevačkim i šokačkim novinama« i u »Bunjevačkoj i šokačkoj vili« i drugdje, zapisao je i protumačio sve ono bitno što Sveto pismo i nauk Crkve govore o braku i obitelji. I u svojim književnim djelima također se bavio tom tematikom, te je i kroz ta djela prenosio poruku Božje riječi o tim temeljnim ustanovama društva i Crkve. Svu tu njegovu misao o braku i obitelji mogli bismo sažeti u jednu njegovu vrlo značajnu rečenicu: »Bog je temelj i kruna obitelji«. Na toj istini Antunović gradi sve svoje moralne pouke o obitelji, kao i poruke koje upućuje svakom članu obitelji. U svom pastoralnom radu uvidio je kakvo je bilo stanje u brakovima i obiteljima njegova vremena, a osobito njegovog hrvatskog naroda i milog mu roda bunjevačkog i šokačkog. »Snimio« je sve ono što je u njima bilo loše i sve ono što je bilo dobro. Žigajući sve ono negativno u brakovima i obiteljima htio je potaknuti svoj narod na obnovu. Shvatio je da brak i obitelj ne može opstati bez Boga, jer Bog je ljubav. Ako nema Boga u bračnom i obiteljskom životu, nema ni istinske ljubavi. Zato je poticao prije svega na vjersko-moralnu obnovu braka i

*Ustanove braka i obitelji sigurno su u najdubljoj krizi od njihova nastanka * U usklađivanju bračnog i obiteljskog života s Božjim naumom, koji nam je objavio u svojoj riječi i u tradiciji Crkve, vidim i put ozdravljenja tih najstarijih i temeljnih institucija društva i Crkve*

obitelji, jer je to nužno kako za opstanak tako i za napredak jednog naroda.

HR: Koji je najveći značaj njegova djela u kontekstu vremena – povijesnom okviru, kada je Antunović djelovao kao svećenik i narodni preporoditelj?

U ozračju izričite mađarizacije i germanizacije Hrvata – Bunjevaca i Šokaca u Južnoj Ugarskoj u 19. stoljeću, Antunović je pokrenuo široku akciju za spas svog naroda. To je bio vrlo težak pothvat, ali koji je na kraju donio mnoge dobre plodove. Iz njegovih pisama i budnica u svom radu izvukao sam sve ono što je on isticao kao poteškoće njegovoga rada, a to su: nacionalna neprosvijećenost, ravno-

dušnost intelektualaca (svećenika i svjetovnjaka), kao i imućnijih pripadnika njegovog »milog Roda«, zatim pokvarenost plemstva, nadalje nepismenost i siromaštvo. Posebno je isticao izdajice svog roda i naroda, kao i brojne vanjske neprijatelje koji su izravno radili na odnarođivanju i osiromašivanju njegovog naroda. Otvoreno je govorio i o slabostima svoga rada. »Nisam dovoljno učan«, naglašavao je često Antunović, »nemam dovoljno suradnika, bolestan sam«... Sve je to dobrano otežavalo njegovu hrabru zamisao i odluku da vrlo konkretno pomogne svom narodu.

HR: U disertaciji koristite naziv – Antunovićev

model. Koje su sastavnice tog modela?

Najprije ističem kako Ivan Antunović sigurno nije u svom radu imao na umu nikakav model. On je jedino radio s ljubavlju i svim srcem. To je opisao u pismu *Đeni Duliću* prigodom otvaranja Pučke kasine: »Uvieren sam da može biti umnijih, razsviteljnih Bunjevaca nego što sam ja, al da ima koji bi većma ljubio svoj Rod, ne dozvoljavam. Tako ko ja može ga ljubiti, al ne većma no što ga ja ljubim«. (*Pismo Đeni Duliću, Kalača, 16. studeni 1878.*) No, u svom dugogodišnjem proučavanju Antunovićeve pisane baštine, osobito pod vidom braka i obitelji, uočio sam jasne obrise njegove zamisli kako može konkretno pomoći svom narodu. Kao svećenik i dobri pastir povjerenih mu vjernika najprije je uočio da mora krenuti od vjersko-moralne obnove svoga naroda, a onda još konkretnije od vjersko-moralne obnove ustanova braka i obitelji koje su temeljne stanice društva i Crkve. U tim institucijama svoga vremena uočio je brojne negativnosti kao što su izbjegavanje ženidbe (»matori momci i divojke«), bogatstvo i ljepota kao krivi motivi u izboru bračnog druga, izbjegavanje djece, pijanstvo, psovka, gatanje, građanske ženidbe, kao i brojni krivi postupci u odgoju, kažnjavanje djece. Sve te negativnosti stavio je pod »reflektor« Božje riječi i nauka Crkve o braku i obitelji te je upućivao svoj narod kako treba živjeti da bi, s jedne strane ispunio Božji naum i Božju volju, a s druge strane da bi živio sretno. Međutim, jasno je uvidio nakon svog dugogodišnjeg župnikovanja u Aljmašu da to neće biti dovoljno da bi

njegov narod doista mogao opstati i napredovati. Zato je u svojoj pedesetpetoj godini pokrenuo narodni preporod »uspavanog mu Roda«, zatim je inzistirao na školovanju djece i mladih, što bi onda pomoglo i u gospodarskom napretku naroda. No, ni čak kad bi se sve to učinilo, ne bilo dovoljno ako se ne bi »ujedinile sve narodne sile« i složno i zajednički djelovale za opće dobro svega naroda. Dakle, mogli bismo reći da Antunovićev model, kojeg sam otkrio u njegovim djelima, ima sljedeće korake: prilike u kojima je živio i radio bile su početni motiv stvaranja njegovog modela. Cilj i način njegovoga rada oblikovali su taj model. Temeljne, pak, sastavnice Antunovićevog modela bile se sljedeće: vjersko-moralno učenje, zatim vjersko-moralna obnova braka i obitelji, narodni preporod, prosvjeta, gospodarski napredak te potreba sloge i zajedničkog djelovanja svih pripadnika njegovog naroda za opstanak i napredak.

HR: Što je zaključak vaše doktorske disertacije?

Biskup Ivan Antunović ima što reći svom narodu, ali i svim ljudima trećega tisućljeća. Njegove moralne pouke i mudre poruke mogu dati značajan doprinos u izgradnji bolje, ljepše i sretnije budućnosti hrvatskog naroda i Crkve u Hrvata i dati doprinos toliko željenoj civilizaciji ljubavi. To će se dogoditi ako Hrvati u Bačkoj ostanu vjerni Bogu, rodu i narodu jer, kako je napisao Ivan Antunović u predgovoru svog najopsežnijeg djela »Bog s čovikom na zemlji«: »Vjeru u narodu utamanit, jest u čovjeku uzbuđiti oholost i uzglasticu neradinosti prostrt... bez vjere

se narod ne podiže, već svakim danom dublje pada. Bez Boga razbjeći će se obitelj i raztrošiti narod«. Stoga kao Antunovićevu pouku i poruku svoga rada za budućnost naših obitelji ističem sljedeću njegovu misao: »U obitelji leži izvor, vrilo, gnijzdo i ognjište svakog blaženstva ali i nesriće po ljudstvo«. Ako obitelji budu u skladu s Božjom voljom, s Božjim naumom »otvarat će posvuda vrila iz kojih će izticat blagodati po ljudstvo«. Naprotiv, ako one ne budu u skladu s Božjim naumom, nego budu podložne pritisku raznih predrasuda onda »neće manjkati nevolje, koje će kiniti čovječanstvo«. Da su istinite te Antunovićeve riječi vrlo je jasno iz situacije u suvremenim brakovima i obiteljima kod nas i u svijetu.

HR: Je li djelo Ivana Antunovića aktualno i danas?

Iz rečenoga je jasno da je Antunovićevo djelo vrlo aktualno i danas. Uvieren sam da bi život po Antunovićevom modelu, dakako, prilagođen suvremenim okolnostima, i danas, kao i u njegovo vrijeme i u razdoblju do II. svjetskog rata, donio našem narodu višestruku korist. Naravno, da i ja kao svećenik ističem prije svega nužnost vjersko-moralne obnove braka i obitelji, kao najstarijih institucija čovječanstva, ali bih osobito naglasio i njegovo zauzimanje za slogu i zajedničko djelovanje za opće dobro svih pripadnika našega naroda.

HR: Koliko je duhovna zaostavština Ivana Antunovića poznata današnjim generacijama?

Na ovo pitanje se može kratko odgovoriti: vrlo malo. Nažalost, moj prijedlog, koji sam javno isticao više puta, da se Dan biskupa Ivana

Antunovića uvede kao »školska slava« svih učenika koji pohađaju hrvatske odjele, nije realiziran. Vjerujem da bi upravo to pomoglo mlađim generacijama da upoznaju tog velikana hrvatskog naroda – bunjevačkog i šokačkog roda. Vjerujem da bi se mnogi mladi, kad ga bolje upoznali, zainteresirali za njegovo djelo i nastavili istraživanje njegove pisane baštine, koju možemo nazvati bogatim rudnikom misli i konkretnih poticaja za ispravan život i djelovanje.

HR: Kakvo je vaše mišljenje o današnjim brakovima i obiteljima? Mislim da ne griješim ako ustvrdim da je mnogo rastava. Ako je to točno – što je uzrok tomu?

U uvodu svog doktorskog rada istaknuo sam kako su ustanove braka i obitelji sigurno u najdubljjoj krizi od njihovog nastanka. Kao odgovor na vaše pitanje citirat ću dio tog uvodnika.

»Početak trećeg tisućljeća nije, u pozitivnom smislu, donio ništa osobito novo ni društvu, ni Crkvi. Današnju situaciju u svijetu i Crkvi vrlo je dobro opisao papa *Benedikt XVI.* u jednoj svojoj katehezi o vjeri. On ističe kako su 'procesi sekularizacije i rašireni nihilistički mentalitet, u kojem je sve relativno, ostavili duboki trag na način razmišljanja i shvaćanja svih ljudi'. Iz tog razloga 'život se često živi olako i površno, bez jasnih ideala i čvrstih nada, unutar promjenjivih i prolaznih društvenih i obiteljskih veza'. Posebnu opasnost predstavlja relativizam koji odvraća ljude od čvrstih uporišta, a 'sumnjičavost, nestalnost i hirovitost uzrokuju lomove u međuljudskim odnosima, dok se život živi u sklopu eksperimenata kratkoga vijeka, bez

preuzimanja odgovornosti'. Relativizam i individualizam, međutim, nisu zahvatili samo srca mnogih naših suvremenika, nego su njima zahvaćeni i sami vjernici. Kriza koja se osjeća na svim područjima ljudskog života, nije zaobišla ni brak ni obitelj, te najstarije institucije čovječanstva. Čini se, dapače, da je ta kriza sve izražajnije.«

HR: Jesu li brojne obitelji davna prošlost?

Statistički podaci govore o stalnom porastu broja rastavljenih brakova. Potrošački mentalitet kao i uopće način života pogoduju nestabilnosti braka i bračnoj nevjeri, a različiti oblici reguliranja začeca, od kontracepcije do sterilizacije i posebno pobačaja, velikim dijelom prido-

povećava napetost i neurozu koja često završi nasiljem u braku i obitelji i s teškim posljedicama i za njihovo vlastito zdravlje. Iz istog razloga broj djece u obitelji se smanjio na neslavni prosjek od jednog do, najviše, dvoje. Brojne obitelji su davna prošlost. Budući da je »profit« najveća vrednota, roditelji često zapostavljaju djecu. Radi umora i frustriranosti i zbog »neuspjeha« u poslu i javnom životu, često pribjegavaju nasilnim oblicima ponašanja prema bračnom drugu pa i prema vlastitoj djeci. Tako, u mnogim slučajevima, roditelji i nesvjesno gurnu djecu u drogu, alkohol ili nemoral.

HR: Zbog čega se mladi odlučuju na tzv. nekonvencionalne brakove?

i odgovornosti – »dok ide« – ne planirajući vjenčanje u dogledno vrijeme, zbog ovog ili onog razloga. Sve to na kraju kulminira kod mnogih mladih, potpunim nepovjerenjem prema »klasičnom« braku i obitelji. U nekim europskim društvima već su ozakonjeni istospolni brakovi, a u drugima se vode teške rasprave u kojima se traži promjena zakonodavstva na tom području.

HR: Jeste li se zbog svega navedenog odlučili raditi doktorsku disertaciju iz područja moralne teologije?

Takva, za nas kršćane, katolike, »crna slika institucije braka i obitelji«, koja je sve prisutnija i u onim sredinama i društvima koja su pod

o muškarcu i ženi. Bog je naime čovjeka – muškarca i ženu - stvorio s određenom svrhom: »Plodite se, i množite, i napunite zemlju, i sebi je podložite!« (Post 1,28); »Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu i bit će njih dvoje jedno tijelo« (Post 2,24). U usklađivanju bračnog i obiteljskog života s Božjim naumom, koji nam je objavio u svojoj riječi i u tradiciji Crkve, vidim i put ozdravljenja tih najstarijih i temeljnih institucija društva i Crkve.

HR: Počela je ovogodišnja Dužijanica. Koliko je ova tradicijska svečanost bunjevačkih Hrvata važna i zbog njegovanja vrednota braka i obitelji?

Dužijanica je nastala u obiteljima. Ona je dakle izvorno obiteljsko slavlje zahvale Bogu za završetak žetve. Mudroču i ljubavlju mons. Blaška Rajića slavlje je iz naših obitelji prenijeto i učinjeno i slavljem velike obitelji koju nazivamo Crkvom. Tim činom Dužijanica nije istrgnuta iz obitelji, nego joj je dana još jedna dublja dimenzija. Naime, upravo je euharistijsko slavlje, koje se slavi u crkvi, najbolji, a smijemo reći i Bogu najdraži način zahvale za sve primljene milosti, a onda, prema tome i same zahvale za obavljenju žetvu i kruh svagdašnji. Ranije je to bilo izražajnije, a uočljivo je i danas da se mnoge obitelji u »punom sastavu« uključuju u slavlje Dužijance, a svi članovi nekih obitelji, od djece do starijih, oblače se i u bunjevačku narodnu nošnju, što uvijek raduje i oduševljava. Ako naše obitelji prestanu Bogu zahvaljivati na daru života i rada, kao i na svim primljenim milostima, brzo će nestati, što se već počelo događati.

nose »rastakanju institucije braka«, a onda i obitelji. Zbog »profitabilnog« pogleda na svijet, muž i žena sve manje vremena provode zajedno, jer moraju »zaradivati« za život. Međutim, trka za materijalnim blagostanjem, koje im neprestano izmiče, u supružnicima i među supružnicima

Mladi, promatrajući »neuspjele brakove« svojih roditelja i rastući u razorenim i nesretnim obiteljima, sve rjeđe se odlučuju za brak ili ga odgađaju u nedogled, a često mijenjaju i partnere. Mnogi se odlučuju za »nekonvencionalan brak«, a velik dio njih »žive zajedno«, bez obveza

utjecajem kršćanstva, bila mi je poticaj da za svoj poslijediplomski studij izaberem moralno bogoslovlje i, unutar toga, »specijaliziram« bračni i obiteljski moral. Kao svećenik, dakako da uzrok takvoj slici braka i obitelji u suvremenom svijetu vidim u udaljavanju od Božjega nauma

SET MEDIJSKIH ZAKONA SE FINALIZIRA

Nova rješenja za manjinske medije

Nacionalna vijeća preuzet će lokalne medije?

U pripremi je set medijskih zakona, Zakon o javnom informiranju, Zakon o elektronskim medijima i Zakon o javnim servisima. Zamjenik predsjednika Vijeća Republičke radio difuzne agencije Goran

Goran Karadžić

Karadžić kaže da radna skupina Ministarstva kulture radi već dugo, i da nakon javne rasprave o Zakonu o javnom informiranju upravo sumiraju primjedbe, kako bi ga poslali Skupštini Srbije na usvajanje. Ustavni sud je obarao članke starog zakona i potreba za novim zakonom je nesporna. No, Karadžić kaže da se javna rasprava svela na to trebaju li regionalni javni servisi postojati ili ne.

ARGUMENTI

»Kada je o riječ o javnim servisima regionalnim, ja sam čovjek iz prakse, ja sam do jučer bio na onoj strani javne rasprave, sjedio sam gdje sjede mediji, ali sada imam tu situaciju da sjedim gdje sjede članovi radne grupe,

a nemam ambiciju tu sjediti vječno. Ja ću opet sjediti na onoj strani i bitno mi je ono što se ovdje donese, kao čovjeku i kao profesionalcu i kao nekom tko je dobio povjerenje Skupštine da bude član Vijeća Republičke radio difuzne agencije, da učinim to da sve to bude najbolje moguće. Zaista i jedna i druga strana, i oni koji traže apsolutnu privatizaciju u Republici Srbiji, i oni koji kažu nemojte baš tako, hajde da nešto ostane i u državnom vlasništvu, imaju svoje argumente. Ja sam bio direktor TV Apolo, to je javno poduzeće, jako dobro znam što je pozicija javnog poduzeća. Mi smo jednostavno dotirana avangarda. Ne možete reći da se u utrci na 100 metara ako netko ima 80 metara prednosti treba utrki-vati. Međutim, nije tržište sve, postoji nešto što se zove pozitivna diskriminacija, i nadam se da će se o tome voditi računa. Ali, ta priča koja je nekada zaustavila privatizaciju, da jedan medij u Srbiji ima 15 minuta tjedno emisiju recimo na romskom jeziku, ili na bilo kom drugom jeziku, i da kaže da je manjinski medij, da se ne treba privatizirati, to ne stoji, to je laž, i izvrgavanje zakona. Ja sam apsolutno protiv toga, ali sam isto tako apsolutno za, da tamo gdje postoji opravdana potreba da se zaštite mediji, prije svega na jezicima nacionalnih zajednica, da se to i uradi. Ja mislim da ovaj zakon to i predviđa, jer je predviđeno da nacionalni savjeti mogu biti

osnivači elektronskih medija putem fundacije koje osniva-ju«, kaže Karadžić.

JASNIJE SE VIDE KONTURE

To povlači drugo pitanje - ako neki lokalni medij vrši usluge na više jezika, zar ga neće preuzeti više nacionalnih vijeća? Karadžić odgovara protupitanjem - ako se tako može sačuvati jedan medij, njegova društvena uloga, ljudi koji u njemu rade, time što će se potruditi riješiti birokratska pitanja vlasništva, zašto to ne bi uradili?

Karadžić dodaje da se privatizacija mora desiti, lokalne samouprave ne bi više

bile vlasnici medija, ali bi se nacionalnim vijećima dala mogućnost kroz fundacije koje će utemeljiti, da postanu vlasnici medija na vlastitom jeziku. Zakon o nacionalnim savjetima predviđa njihovo neophodno financiranje. Istodobno Karadžić ukazuje na potrebu većeg stupnja kontrole projektnog financiranja, jer se moglo čuti da neki nisu dostavili izvješća, u nekim slučajevima se nije ni tiskalo.

Idućih tjedana očekuje se upućivanje zakona Narodnoj skupštini na usvajanje. Čini se da rasprava još nije u potpunosti završena, ali se jasnije vide buduće konture.

Nikola Perušić

JUBILEJ HRVATSKOG UREDNIŠTVA

Tisućiti »Dnevnik« na RTV

Prošloga petka, 10. svibnja, emitirano je 1000. izdanje »Dnevnika« na hrvatskom jeziku Radiotelevizije Vojvodine. Vršitelj dužnosti odgovornog urednika informativnog programa na hrvatskom jeziku RTV-a *Ivan Benašić* izražava zadovoljstvo ovim jubilejom.

»Ima nas petero u uredništvu, ekipa radi predano, šest dana tjedno. Zahvaljujem svojim kolegama. Gledanost nam je solidna, prema nekim procjenama gleda nas od nekoliko stotina do nekoliko tisuća gledatelja, što je u rangu gledanosti drugih »Dnevnika« na jezicima nacionalnih manjina. Iako smo svjesni činjenice da naša medijska kuća ima financijskih i drugih problema, voljeli bismo imati više članova uredništva i proširiti mrežu dopisništava, posebice za područje Podunavlja. Što se tiče tema iz hrvatske zajednice, voljeli bismo se više baviti ekonomskim i gospodarskim aspektima života vojvodanskih Hrvata«, kaže Ivan Benašić.

»Dnevnik« na hrvatskom jeziku Radiotelevizije Vojvodine emitira se šest dana tjedno, osim nedjelje, u terminu od 17,45 sati.

D. B. P.

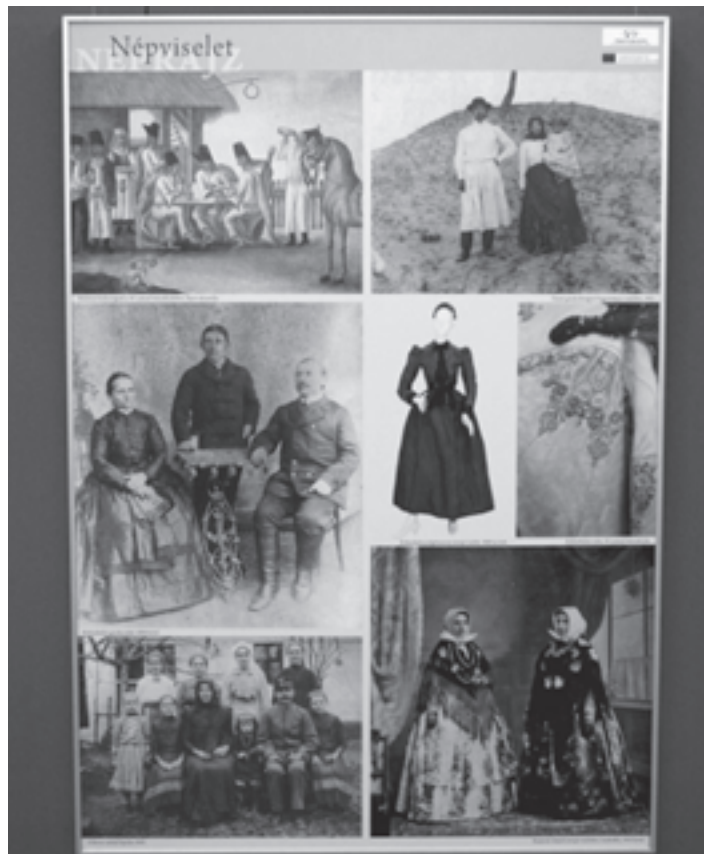
Blaga pustare – jedna regija – zajednička budućnost

Hrvatska baština na Putovima kulture

U okviru Koope-
rativnog IPA preko-
graničnog programa
Mađarska – Srbija, kojeg
sufinancira Europska Unija,
u tijeku je realizacija projekta
»Blaga pustare – jedna regi-
ja – zajednička budućnost«
(skr. Gradovi na pustari, IPA
HUSRB/1002/212/083),
a koji kao partneri provode
Gradski muzej iz Subotice,
te Muzej »János Thorma« iz
Kiskunhalasa. Na realizaciji
projekta radi se od siječnja
2012. godine, dok se njegov
završetak planira za prosi-
nac 2013. Tema ovog pre-
kograničnog projekta jest
Putovi i kulture – kulturne
vrijednosti Kiskunhalaskog
i Sjevernobačkog okruga,
kojim se teži prikazati dio
kulturnih vrijednosti važ-
nih za kulturološko povezi-
vanje ovih naselja. Riječ je
o četrdeset pet naselja ovih
dvaju okruga, a koji se
nalaze u okvirima grado-
va Subotice, Bačke Topole,
Malog Idoša, Kiskunhalasa,
Tompe, Kelebije, Kisszállása,
Kunfehértó, Balotaszállása,
Pirtó i Zsane.

MATERIJALNA I NEMATE- RIJALNA BAŠTINA

Kulturne vrijednosti koje se
ovim projektom žele prezen-
tirati odnose se na nekoliko
tematskih cjelina materijalne
i nematerijalne baštine, među
kojima se kao lajtmotiv pojav-
ljuju gradske kuće Subotice i
Kiskunhalasa, obje građene u
stilu secesije. Među temama

koje su predmet projekta isti-
ču se izložbena mjesta i pro-
stori (muzeji, galerije, salaši,
lokalne zbirke), spomenici
kulture, graditeljsko naslijeđe
(sakralno, građansko, narod-
no), arheološki lokaliteti,
etno kuće i tradicijska kultu-
ra, blagdani i manifestacije.
Kustosi i djelatnici subotič-
kog Gradskog muzeja koji su
radili na obradi spomenutih
tema iz područja arheologije,
etnologije, umjetnosti i povi-
jesti jesu *Judit Raffai, Olga K.*
Ninkov, Zsuzsanna Korhec-
Papp, Ljubica Vuković-Dulić,
Mirko Grlica, Péter Ricz,
Árpád Papp, Hevér Miklós,
Svetislav Milanković, György
Tolnai, Nevenka B. Palković i
János Benić.

PROJEKT

Projekt se sastoji od izved-
be konkretnih aktivnosti kao
što su istraživanja spomenu-
tih tema na objema stranama
granice, organiziranja kon-
ferencije o secesiji u regiji
koja je bila održana u rujnu
2012., potom izrade svoje-
vrsne kulturno-turističke
putanje, tiskanja monografi-
je, postavki izložaba u oba
muzeja-partnera, organizira-
nja manjih »putujućih« izlo-
žaba u sedam različitih nase-
lja u Sjevernobačkom okrugu,
izrade web-stranice, te reali-
zacije pedagoškog programa
u obliku radionica. Kako se
projekt realizira od početka
2012. godine dio spomenutih
aktivnosti je odrađen, dok je

njihov najvidljiviji dio, koji se
odnosi na realizaciju izložaba,
tiskanje kataloga, organizira-
nje radionica upravo u tijeku.

U Muzeju »János Thorma«
u Kiskunhalasu otvorena
je 30. travnja izložba koja
prezentira kulturne vri-
jednosti ovih dviju regija,
a izložbu je realizirao pro-
jektni tim iz Kiskunhalasa,
dok se u petak 17. svibnja
u subotičkom Gradskom
muzeju otvara izložba
Putovi i kulture – kulturne
vrijednosti Kiskunhalaskog
i Sjevernobačkog okruga,
koju su realizirali kustosi iz
subotičkog muzeja. Vizualni
identitet izložbe osmislila je
Viktoria Boros. Prema riječi-
ma *Judit Raffai*, stručne ko-
ordinatorice izložbe, izložba
prikazuje kulturne vrijednosti
regije osmišljavanjem putanje
koja se sastoji od 228 izlagač-
kih mjesta u regiji: umjetnič-
kih djela, građevina, spomen
obilježja značajnih ličnosti i
etnografskih fenomena poje-
dinih naselja, s posebnim
osvrtom na prikaz posebnosti
nacionalnih kultura s ovog
područja. Glavni motiv izlož-
be je vlak, prijevozno sred-
stvo koje povezuje udaljene
točke u regiji i koje je pre-
vozilo ne samo ljude nego i
donosilo kulturne novine.

Ravnatelj subotičkog
muzeja *István Hulló* o pro-
jektu kaže: »Tijekom projekta
želimo prikazati dvije izlož-
be s jako dobro ilustriranim
katalogom, odnosno mono-
grafijom, što će sigurno biti
doprinos tome da se ovaj pro-

stor više vrednuje iz aspekta turizma. Teme su dobro stručno obrađene, a u njima smo istaknuli bogatstvo višenacionalne sredine koja je temelj bogate i slojevite kulturne povijesti, te može biti interesantna iz različitih aspekata. «Katalog koji prati ovaj projekt tiskan je na mađarskom, srpskom, hrvatskom i engleskom jeziku. Njegovo prvo predstavljanje bit će održano 30. svibnja u Muzeju »János Thorma« u Kiskunhalasu.

I. D.

U okviru predstavljenih tema projekta Putovi i kulture – kulturne vrijednosti Kiskunhalaskog i Sjevernobačkog okruga, a koji se realizira u okviru Kooperativnog IPA prekograničnog programa Mađarska – Srbija, tematizirane su i pojedini momenti iz kulturne povijesti bunjevačkih Hrvata. Zapaža se kako se ove teme mogu naći u više predstavljenih segmenata kulturnih vrijednosti: muzejskim zbirkama s obiju strana granice, lokalnim zbirkama u Tavankutu, Đurđinu i Žedniku, književnosti, umjetnosti i sl. Nailazimo tako na imena *Balinta Vujkova*, umjetnika *Jelene Čović*, *Stipana Kopilovića*, *Ane Bešlić*, *Martina Džavića*, ali i na stvaralaštvo slamarki (*Ana Milodanović*, *Mara Ivković Ivandekić*, *Jozefa Skenderović*) te bunjevačkih slikarica naivki (*Cilika Dulić*, *Marga Stipić*, *Matija Dulić*, *Nina Poljaković*, *Roza Lipaić*). Istaknute su i etnološke teme poput tradicijskog načina odijevanja bunjevačkih Hrvata, životnog okoliša, te pojedinih običaja (Dužijanaca). U dijelu projekta koji se odnosi na edukacijske radionice sudjeluju i tavankutske slammarke koje će prezentirati svoj rad na radionici za djecu koja će biti održana tijekom Noći muzeja u subotičkom Gradskom muzeju 18. svibnja, te u Muzeju »János Thorma« 30. svibnja u Kiskunhalasu.

JAVNO ANONIMNO VIRTUALNO KOMENTIRANJE: SLOBODA MIŠLJENJA ILI MIŠLJENJE BEZ (ODGOVORNOSTI) POTPISA

Kako pogaziti drugoga

Jednog kišnog dana mlada žena je pokušavala ispred zgrade uobičajeno prijeći kolovoz na drugu stranu ulice, do pločnika, da bi nastavila svojim putem. No, s druge strane ove uske ulice, preko dijela kolnika i pločnika, ispriječila se povećana kišna bara, te je ona u nemogućnosti da pride pločniku i obilazeći vodu, ta dva metra puta pošla rubom kolnika. U isti čas ugledala je kako u ulicu, brzinom primjerenom autocesti a ne uskoj gradskoj ulici, tu gdje su oko zgrade često i djeca i stari, teže pokretni ljudi, ulijeće automobil, ni malo usporavajući ugledavši osobu na rubu ceste. Žena se u istom trenu uspjela povući (zavučiti) u živicu između kolnika i pločnika, a auto je protutnjao na nekoliko centimetara od nje. Udaljio se trubeći naravno – ta on je u pravu! Kako se tko usudio naći njemu na putu. Zakon jačeg (automobila) i ljudi nenaučenih na obzir prema drugima i okolnostima.

Znao je da će ostati anonimn. U strahu, spasavajući se,

žena je uspjela zapamtiti tek dva posljednja slova s registarske pločice. Anonimnost je postala sigurna poput mraka da se iz nje prijeti, straši, gura, vrijeđa – djelom, tj. činjenjem – no rašireno je to i vrlo popularno i riječima.

Suvremena internetska tehnologija omogućila je dostupnost svih informacija, no istovremeno pokazala i svoje drugo lice: da se iz udobnosti i sigurnosti svoga prostora, posredstvom raznih forumskih mreža anonimno može komentirati sve i svatko. To vrlo često prelazi odmjerenu granicu komentiranja događaja ili pojave i sunovraćuje se u vrijeđanje, podsmijeh, ironiju, ruganje, pa i napade, što ostavlja dojam olake uporabe prejakih riječi i neprekidni verbalni obračun. Kao da smo svi stalno u svađi, a ne u razmjeni argumentiranih pogleda i stavova, pa i različitih, zašto da ne? U pitanju je intonacija u priopćavanju i odsustvo uvažavanja drugih ljudi, ne samo neistomišljenika, nego kompletnog čitateljskog audi-

torija. Jer, internetski forumi jesu mediji, itekako čitani, i morali bi prilaziti svom medijskom poslu s istom uređivačkom odgovornošću kao i svaki drugi.

Kakav osjećaj u čitatelja izaziva bujica i svojevrсно natjecanje neprimjerenih riječi, ili bar napisanih neprimjerenih tonom? Kao gruda snijega bačena niz padinu: još i još takvih riječi i izraza. Nedavno je istina također nepotpisani virtualni sudionik rasprave u jednom od foruma napisao kako će ubuduće prestati čitati komentare na vijesti jer od njih pada u još »crnije stanje« i depresiju.

Stav i mišljenje izneseno javno potpisanim imenom i prezimenom posve je različite vrijednosti i odgovornosti od raširene prakse tzv. komentiranja pod pseudonimima tipa »neca«, »buba«, »xy«, »doca«, »moca« i sl. A komentar u istom stilu: »aha-haha«, »nemaš pojma i pričaš gluposti«, »kad si lijepo takav 'europjecac' ...«, »kako si glup, bolje se poklopi ušima,

tim klempavim ...«!!! Jel' se znaju međusobno kada iskommentarišu i - uši!? No, omiljene su i nepotpisane izjave tipa »znam ja sve o njemu (njoj) ...«. Psovke također spadaju u omiljeni rječnik, nije umjesno citirati ih, ali su očito s obzirom na raširenost dopuštene u internetskom javnom žargonu kada se umjesto jednog slova uporabi drugi znak.

Malo se tko i pobuni protiv sveopćeg »crnila« u načinu komunikacije. »Dođu vremena kada je potpuno svejedno govoriš li ili šutiš. Zato je bolje šutjeti.« Ili: »Čovjek poželi sakriti sve što je, dajući sve od sebe, postigao. Jer riskirate da će to nekome zasmetati.«

A o odnosu prema pravopisu i ispravnosti i ljepoti rečenice, kao da je suvišno i govoriti. Mada bi se početna slova imena i prezimena ljudi uvijek trebala pisati velikim slovima, čak i kada ih se javno hoće »pogaziti« riječima. To pravo dostojanstva imena svima je jednako dano rođenjem.

Katarina Korponaić

HOĆE LI GRADSKA VLAST IPAK ODUSTATI OD IZMULJAVANJA PALIĆKOG JEZERA?

Vraća li se problem Palića na početak?

Institut je vrlo profesionalno uradio ono što smo od njih tražili, samo što smo tražili pogrešnu stvar. To zvuči čak i komično, ali posljedice su prilično ozbiljne i dovele su nas u prilično kompliciranu situaciju, kaže dr. Gábor Mészáros, pomoćnik gradonačelnika za okoliš

STRATEGIJA ZA JEZERO

Lokalna samouprava se u ovom trenutku nalazi pred početkom praktične realizacije spomenutog projekta, za koju je prije dva mjeseca Pokrajinsko tajništvo za urbanizam, graditeljstvo i okoliš odobrilo 60 milijuna dinara, a gradska vlast osigurala još oko 15 milijuna dinara. Plan je, dakle, bio da se sa 750 tisuća eura počne realizacija projekta koji je po procjeni samih predlagača vrijednosti više od 10 milijuna eura.

Tim bi se novcem radila prva faza definirana projektom, koja podrazumijeva izgradnju pregradnog polupropustnog zida kojim bi se ogradio dio u 3. sektoru jezera Palić. Sljedećom fazom, za koju u ovom trenutku nisu osigurana sredstva, bi se iz 4. sektora turističkog dijela jezera hidrauličkim crpkama i cijevima mulj prebacio u tu kazetu. U trećoj fazi bi također u 3. sektoru trebalo izgraditi još jedan zid i formirati drugu kazetu u koju bi se opet prebacivao mulj iz nekih drugih dijelova četvrtog sek-

Premda je gradska vlast mjesecima najavljivala kako će ove godine početi izgradnja betonske kazete u jezeru Palić, a potom i izmuljavanje iz turističkog dijela jezera, čini se kako je u ovom trenutku taj posao, u najmanju ruku, upitan. Štoviše, izlazi na vidjelo da se problem Palića vraća na početak.

PROBLEM SU ALGE, A NE MULJ

Naime, beogradski Institut »Jaroslav Černi« je prije dvije godine, na temelju zahtjeva Grada koji je postavio projektni zadatak, izradio znanstvenu studiju »Sanacija i remedijacija mulja jezera Palić«. Uz pohvale da su znanstvenici profesionalno izradili projekt, subotički stručnjaci, među kojima i biolog dr. Gábor Mészáros, ipak su upozoravali da je tema promašena. »Mislilo se, što naravno nije

opravdanje za neke ljude koji su tada bili na odgovornim dužnostima u gradu, da je najveći i jedini problem Palića mulj. Ukazivano je da su problem Palićkog jezera alge, a ne mulj. Istina, mulj može utjecati na problem prenamnožavanja algi, ali mi nismo imali podatke prema kojima bismo mogli tvrditi u kolikoj mjeri su velike količine algi u jezeru rezultat prisustva mulja, a koliko nekih drugih izvora zagađenja kao što su otpadne vode naselja

dr. Gábor Mészáros

Palić, salaši na obali jezera, intenzivna poljoprivreda u neposrednoj blizini jezera i loše stanje populacije riba u jezeru. Unatoč tomu napravljen je projekt čiji je projektni zadatak bio »sanacija i remedijacija mulja u jezeru Palić«, a ne osiguravanje uvjeta za korištenje Palića u sportske, turističke, rekreacijske i znanstvene svrhe. Na žalost, potrošeno je nekoliko desetina milijuna dinara, Institut je vrlo profesionalno uradio ono što smo od njih tražili, samo što smo tražili pogrešnu stvar. To zvuči čak i komično, ali posljedice su prilično ozbiljne i dovele su nas u prilično kompliciranu situaciju, jer projekt tog obujma, za koji postoji sva neophodna projektna dokumentacija i odluke, ne može se tek tako odbaciti i početi s nečim drugim«, kaže dr. Mészáros, koji je od ožujka postavljen za pomoćnika gradonačelnika za područje okoliša.

tora Palića. Četvrom fazom predviđeno je formiranje tzv. wetlanda, močvarnih otočića s vegetacijom u 2. i 3. sektoru Paličkog jezera.

Što će i hoće li uopće od svega toga biti, vidjet ćemo u idućih nekoliko tjedana. Tek prije koji dan na inicijativu dr. Mészárosa i hidrologa u »Park Palić d.o.o.« *Michella Rohmanna*, gradonačelniku *Modestu Duliću* predložena je »Strategija za jezero Palić od 2013. - 2015. godine«. Ovu strategiju izradio je Savjet za vode, neformalno stručno tijelo formirano od strane »Park Palić d.o.o.«, kojom je utvrđeno nekih 12 aktivnosti među kojima je izmuljavanje pretposljednja. »Postalo je jasno da se realizacijom jednog malog segmenta neće dobiti nikakvi vidljivi rezultati, čak će možda dovesti do pogoršanja, a što je još važnije, niti realizacijom cijelog projekta neće se dobiti očekivani rezultati, a to su jezero koje privlači turiste, u kojem se može kupati, pecati, baviti se sportovima na vodi i uživati u bogatom i razno-

vrskom živom svijetu. Stoga je potreban čitav niz aktivnosti koje su dio predložene Strategije, te je zaključak sastanka s gradonačelnikom da taj dokument dobije formu akcijskog plana i bude predložen Gradskom vijeću«, objašnjava dr. Mészáros.

SVA PITANJA OTVORENA

On ističe kako je važno da Strategija postane službeni dokument iza kojega će stati Gradsko vijeće, a možda i gradska Skupština, jer je dosadašnja praksa pokazala kako između gradskih javnih poduzeća, koja su uključena u priču oko sanacije Palića, ne postoji dobra komunikacija. Takav je primjer digestoira-nog mulja koji se izdvaja kao rezultat rada pročistača otpadnih voda. JKP »Vodovod« taj mulj odlaže u svoje dvorište već skoro dvije godine, jer nema drugo mjesto za njegovo odlaganje, međutim kada padne kiša on se spira u 1. sektor Palića u koji se inače upušta i pročišćena voda, te se tako nutrijenti vraćaju u jeze-

ŠTO SE PREDLAŽE STRATEGIJOM?

Gradonačelniku *Modestu Duliću* predočena je prošlog tjedna strategija nazvana »Generalni koraci kako do prirodnih uvjeta u jezeru Palić« kojom se u 12 točaka predlažu aktivnosti kojima bi se otklonili uzroci i sanirale posljedice, te ubrzao proces samoliječenja jezera. Kako se navodi u prijedlozima Savjeta, formiranog od strane »Park Palić d.o.o.«, najprije treba evidentirati i sanirati zagađivače u obalnoj zoni, riješiti odlaganje mulja s gradskog pročistača, te povećati granične vrijednosti parametara na pročistaču. U otklanjanje uzroka spada i izgradnja kanalizacijske mreže na obali Paličkog jezera pri čemu treba najprije povezati kanalizacijski krak naselja Palić na pročistač, potom i Veliki park, Vikend naselje i salaše, a lokalnoj samoupravi se predlaže da uz subvencije i stimulacije osigura priključenje na kanalizacijsku mrežu svih javnih poduzeća, kuća, hotela, salaša i drugih objekata u slivu jezera. Za objekte koji se ne mogu priključiti na kanalizacijsku mrežu predlaže se korištenje bioloških pročistača. Predviđa se formiranje zaštitnog pojasa u širini od 20 metara oko jezera, koji će tijekom cijele godine imati neki zeleni pokrivač na kojemu se neće koristiti nikakve kemikalije, kao i obuka poljoprivrednika u slijevu jezera radi učinkovitijeg korištenja gnojiva i pesticida. Potom poboljšanje redovitog održavanja vegetacije u jezeru, poboljšanje praćenja kvalitete vode i mulja, popravljivanje sastava riblje faune jezera, te konačno, ukoliko je to neophodno, izmuljavanje 4. sektora i formiranje wetlanda.

ro. Prije godinu dana done-sena je gradska preporuka da se digestirani mulj odlaže na području Intercoma, međutim

on se i dalje nalazi u dvorištu Vodovoda, jer se navodno kamionima ne može proći do nove lokacije. To ipak nikoga nije potaknulo da riješi problem.

Na koncu, kako sada stoje stvari sva pitanja oko saniranja jezera su otvorena. Još ne znači da će gradska vlast i odustati od raspisivanja tendera za izgradnju betonskih kazeta, jer neslužbeno sada se sve manje govori o izmuljavanju mulja, a sve češće o potrebi uklanjanja pijeska iz jezera. A trebat će nekako izbjeći i pitanje kakve će biti posljedice za one koji su u prethodnom razdoblju donijeli neke bitne odluke zbog kojih svi plaćamo.

S. Mamužić

17. svibnja 2013.

Velika droplja

Droplja – ukras ravni

Med ticama koje su kadgod živile i kitile Cravan Bačke, spada i velika droplja (*lat. Otis tarda*), najveća tica koja je ode živila. Još se i početkom druge polovice prošlog vika o njima pripovijalo. Kad sam početkom šezdeseti godina vidio manji čopor ovi tica, koje su letile/jedrile ukруг nad Mrtvom Tisom kod Martonoša, nisam ni slutio da je to za mene bio njev oproštajni let. U šezdesetim/sedamdesetim godinama vidio samo ispunjenu droplju u Čoki, koja je lipotom kiti-la aulu kadgod Ledererovog kaštelja, posli ured imanja Čoka. Kontam da su te droplje onda uzletile sa pustare izmed Đale i Banatskog Arandelova, onda nederane riznice facana (fazana), droplji, jerebica i drugi tica i divije živine (životinja). Sridinom devedeseti godina Žedničanin *Lozija Malagurski* je vidio čopor od desetak droplji, na strnima imanja Đurđin, di je bila Mukićeva škula. Mislim da je to bio dio čopora ovi tica iz pustare Mokriv – Jazovo.

O DROPLJI – SAMO IZ PISMENA

Nažalost sadašnji naraštaj će o droplji znat samo iz pismena, a vidiće je digod ispunjenu

ili kao gledač u pustari izmed Mokrina i Jazova ili možda u Hortobágy-u, velikoj pustari i madžarskom nacionalnom parku.

Perje droplje je boje uvenilog lišća kuružne, odozgor gledano pomalo gravorasto, a odozdol med nogama je bilo i kažu dobrog šmeka (ukusa). Izduženog je vrata i formastija od pučke na koju liči. Kad narastu pivci mogu bit teški 16 – 20 kila, a kokoške su lakše za 2-3 kile. Živi u velikim pustarama, pašnjacima i njivama zasijanim ratarskom litinom toliko visokom da joj raslinje ispod vrata, da mož nadzirat šta se u ravni oko nje dešava.

Posli sparivanja, u drugoj polovici travnja (aprila) ili početkom svibnja (maja), kokoška u visokoj travi, u ditelni ili u šašu pod dolom snese 2 – 3 jajeta. Još u XIX. viku droplje su i u subatičkom ataru, osobito u dilovima bogatim dolovima, zbog šaša i vode, imale podesnu priliku za odranjivanje mladi. Posli nepune četiri nedilje izlegu se pilići koji posli nekoliko minuta korakom idu za kvočkom. Kokoška najprija piliće rani bubama, pužićima, gusinama i sl., a kad malo porastu onda idu i zrna trava i drugog raslinja u parlogu. Pilići friško

rastu i posli oko pet nedilja mogu letit, ali zato još dosta vrmena ostanu nuz mater s kojom zajedno kupe svoju omiljenu ranu.

ČUVANJE DROPLJE

Droplja je nezgrapna, teška i zato ne mož prnit, već polagano poleti. Kad god mož u prilici kad joj se mož nauditi skloni se trkom, korakom, a samo kad mora onda poleti. Ona je teška, ne mož prnit, a kad oće letit najprija potrči nekoliko koraka i onda se polagano digne uvis. Dobro leti i jedri, u tom joj pomaže raspon krila oko 1,5 – 1,8 meteri.

Rad izgleda i mesa, krajem prošlog i početkom ovog vika su je lovili, napose izglednije, krupnije i zato privlačnije

pivce. Najviše su stradale zimi od lovokradica, pa još u ledenim kišama, kad njim se perje sledilo i nisu mogle poletit, onda su ih vijali po zemlji na konju i nemilosrdno ubijali. U našem kraju počele su životno patit jel su njim smanjivali misto za život, od pustara pravili njive i u njima sijali litinu u kojoj ne mogu žvit.

Madžari odavno čuvaje droplje. U Hortobágyu (2007. g.), u nacionalnom parku na velikom glasu, na oko 70.000 hektara, imaju oko 3.500 ovi tica, pa ih rado obalaze turisti. U županiji Békés, blizo sela Dévavanya, imadu za droplje zaštićen dio atara u kojeg ljudima nije dopušteno uć. Tamo puštaju u slobodu piliće droplji izležene iz jaja u inkubatoru. U takoj prirodi odranjene droplje ritko kad vide čeljade i zato se dobro razvijaju i nauče samostalnom životu u divljini.

Posli Prvog, a napose posli Drugog svitskog rata briga o prirodnom bogatstvu u našoj zemlji je dosta zapuštena, pa su nuz druge životinje i droplje ostale nezaštićene, s krajnjim učinkom da ih više nemamo. Čuva se jedan čopor od dvadesetak droplji u pustari izmed Mokrina i Jazova, u Banatu (2007.).

SA ROGLJA

Droplje u našem ataru

Ostalo je zapisano da je u jednom kružnom lovu 1928./29. g. u Bačkoj u okolini Vrbasa iz čopora od oko 100 droplji odstriljeno 14 primeraka, a krajem dvadeseti i početkom trideseti godina lovasi su u više mista ulovili po jednu - dvi droplje. Zvanično su u vrmenu od 1922. do 1935. g. u severnom Banatu odstriljene 74 droplje, a samo 1928. g. u okolini Novog Miloševa čak nji 49 (podaci su iz časopisa *Ciconia*, Novi sad br. 7/1998. g.). Ovi podaci cigurno nisu tačni, jel nisu prijavljene sve odstriljene i uvaćene droplje, a napose ne i one koje su povlačili ili poubijali lovokradice. U vrmenu posli II. svickog rata nije zvanično zabilužen odstril droplje u pridilu subatičkog atara.

PALIĆ SE SPREMA ZA LJETO

Muška plaža trebala bi oživjeti

Član Gradskog vijeća Subotice Vjekoslav Ostrogonac otkriva planove »Palićkog ljeta«

O d nedavnog otvaranja obnovljene Velike terase na Paliću puno se očekuje. Član Gradskog vijeća Subotice Vjekoslav

oaza u koju dolaze gosti željni odmora. Nedostatak sadržaja zapravo omogućuje užitek u hotelima i odmor u tišini na obalama jezera.

razlog da ljudi borave tamo. Ti će se objekti izdavati na pet godina, to je veoma bitna stvar, ne kao sada na godinu dana, da bi oni koji već uđu u tu priču mogli investirati«, kaže Ostrogonac.

TURISTIČKE PLOČE

Međutim, najbolnije pitanje vezano dijelom i za turizam je postavljanje dvojezičnih englesko-ćirilčnih turističkih natpisa, koji nisu udovoljili Zakonu o službenoj uporabi pisma i jezika, dakle ne sadrže natpise na hrvatskom i mađarskom jeziku. Ostrogonac kri-

vicu za to vidi u nemaru ljudi koji su postavili ploče.

»Te ploče nije postavljao Grad Subotica, te ploče nije postavljala Turistička organizacija, ona jest implicirala projekt, odnosno državne službe koje su postavljale te ploče. Sada će o njima ovisiti kada će se to promijeniti. Ja vam ne mogu reći kada i što će biti, ali je direktorica Turističke organizacije u stalnom kontaktu i u dopisu po tom pitanju«, dodaje Ostrogonac i računa na sigurno rješenje tog problema u skorije vrijeme.

Nikola Perušić

Ostrogonac računa na razvikanje kongresnog turizma, dovođenje velikih kompanija, korporacija, održavanje seminara koji će popunjavati hotelske kapacitete grada i Palića. Veliku terasu vodit će Javno poduzeće Park Palić, ali će se morati završiti još i klimatizacija objekta. U sklopu oživljavanja donjeg dijela Velike terase trebao bi se nalaziti neki ugostiteljski objekt po reprezentativnim standardima.

UREĐIVANJE PLAŽE

Palićka turistička ponuda već stotinu godina primamljuje goste, mada se ona dramatično promijenila. Palić je nekoć bio poznat kao lječilište i toplice, a sada je tiha

No, nakon par propalih sezona, gradski oci planiraju ove godine pokrenuti plažu Muški štrand, ali time neće ugroziti mir gostiju, jer buka ne bi dopirala do hotela.

»Gosti koji dođu na Palić imaju problem sa zadržavanjem na Paliću zbog nedostatka sadržaja. U tom pravcu imamo pokretanje same plaže i postavljanje ugostiteljskih objekata na samoj pješčanoj plaži. U suradnji sa Zavodom sa zaštitu spomenika napravljene su određene skice, kako bi trebali izgledati ti objekti i sadržaji. Projekt je završen, očekujem skorašnju javnu dražbu za preuzimanje tih sedam objekata, uređivanje plaže, postavljanje suncobrana i tuševa. Plaža bi time dobila dušu i

Temeljem članka 63. stavak 2. Zakona o planiranju i izgradnji (»Sl. glasnik RS«, br.72/2009, 81/2009-ispr., 64/2010-odluka US, 24/2011 i 121/2012) i Pravilnika o načinu javne prezentacije urbanističkog projekta (»Službeni glasnik RS«, broj 43/10), obavještavaju se zainteresirani građani da će se od 20.5.2013. do 27.5.2013. god. u uredu 202/2 Gradske kuće održati:

JAVNA PREZENTACIJA URBANISTIČKOG PROJEKTA

ZA URBANISTIČKO-ARHITEKTONSKU RAZRADU
LOKACIJE SUVJETIMAZA I ZGRADNJE KOMPLEKSA
BENZINSKE CRPKE NA K.P. BR. 4185/1 K.O. STARI
GRAD U SUBOTICI

Zainteresirane pravne i fizičke osobe mogu izvršiti uvid i dobiti informacije o Urbanističkom projektu u Gradskoj upravi Subotice, u Službi za građevinarstvo, Gradska kuća, ured br. 202/2.

Primjedbe na planirana rješenja tijekom javnog uvida mogu se u pisanoj formi dostaviti Službi za građevinarstvo (Uslužni centar, šalter 14 ili 15), do 27.5. 2013. god.

Sve primjedbe prispjele u zakonskom roku bit će dostavljene Povjerenstvu za planove.

VLATKO VOJNIĆ PURČAR I MARTIN GABRIĆ, ORGANIZATORI POVORKE KONJIČKIH ZAPREGA NA

Tijekom cijele godine živimo i radimo za Dužijancu

Piše: Dražen Prčić

Dva desetljeća neprestanih kontakata sa svim konjarima ovih prostora

Jedna od najdojmljivijih i svakako prepoznatljivih slika svečane povorke na svakoj Dužijanci je ona koju dočarava defile konjičkih zaprega u kojemu kroz gradske i seoske ulice, ovisno gdje se završna svečanost održava, prolaze bandaši i bandašica u pratnji svih slavljenika novog žetvenog prinosa. Naravno, kada se to gleda sa strane, sve to izgleda lijepo i pod konac, ali da bi to baš tako bilo dva čovjeka tijekom cijele godine skrbe o svim detaljima, često bivajući primorani služiti se i vještinom diplomacije. Jer, Dužijanca je samo jednom u godini, a svi bi željeli biti na čelu svečane povorke. Kako to izgleda u njihovoj praksi, dugoj dva desetljeća, ispičati će nam *Vlatko Vojnić Purčar* i *Martin Gabrić*, bez kojih se niti jedna povorka ne može zamisliti.

CJELOGODIŠNJA PRI-PREMA

»Ono što Martin i ja radimo u svezi sa svakom Dužijancom, a povezano je s organiziranjem svečane povorke konjičkih zaprega, radimo doslovno tijekom cijele godine. Jer zbog same specifičnosti cijeloga

projekta, u koji je uključeno 20-25 zaprega puta dvoje ljudi (kočijaš i pomoćnik) što znači minimum 40-50 ljudi, jednostavno moramo imati cjelogodišnji kontakt sa svim ljudima koji se bave konjima i uvijek nastojati postići određenu ravnopravnost i jednakost prilikom finalnog određivanja pozicija na kojima će biti sudionici svakog defilea. Naravno, ponekad je to vrlo teško i iziskuje određene pregovaračke sposobnosti kako se ne bi nitko našao uvređen i razočaran, jer u konačnici jedino je važan konačan cilj. Savršeno organizirana povorka i kompletan doživljaj ostaju zauvijek u sjećanju svakoga tko je barem jednom sudjelovao ili gledao ovaj finalni događaj proslave žetvenih svečanosti po kojemu je naš grad toliko poznat i prepoznatljiv. Dužijancu čine ljudi, a svi mi dobro znamo koliko je teško raditi s ljudima. Ja sudjelujem u ovoj organizacijskoj dužnosti već sedamnaest godina, dok je Martin punih dvadeset dio ove lijepe priče na koju smo vrlo ponosni i s radošću je obnašamo, iako to ponekad, ponavljam, nije baš lako«, pojasnio nam je Vlatko Vojnić Purčar, predajući riječ svom prijatelju i najbližem

kolegi u ovom organizacijskom poslu, Martinu Gabriću.

OBILAZAK BUDUĆIH SUDIONIKA POVORKE

»Godinam unatrag Vlatko i ja dobar dio svog slobodnog vremena, kada nismo angažirani našim poslovima na njivama i oko njih, trošimo na obilazak kuća u kojima žive i drže svoje konje potencijalni sudionici svake sljedeće svečane povorke. Razgovaramo s ljudima, saznajući informacije imaju li još uvijek konje, imaju li novih ili im nedostaje u par, te naravno ono najvažnije – jesu li voljni sudjelovati u defileu. Naravno, cijela ova praksa se zasniva na našoj želji da ostvarimo princip ravnopravnosti i davanja na važnosti svima koji su voljni sudjelovati i svojim osobnim doprinosom uveličati završnu manifestaciju Dužijance. U početku organiziranja povorke samo je jedan čovjek isključivo davao konje za čelo kolone, ali smo prekinuli s tom praksom jer su se ostali konjari bunili i smatrali to nepravednim. Zbog toga smo ustanovili određene kriterije koje moraju ispunjavati svi oni koji bi željeli da baš njihovi konji i zaprege nose

bandaša i bandašicu ili krunu Dužijance, pa nakon obavljenog utvrđivanja činjeničnog stanja svake godine selektiramo stvarno najljepše parove paradnih konja. Istina, što se tiče krune, tu vlada princip dobrovoljnog javljanja jer je njezino postavljanje na zapre-

17. svibnja 2013.

NA DUŽIJANCI

gu dosta komplicirano i iziskuje određene preinake u vidu rastavljanja karuca i skidanja zadnjeg sica, te samog zakivanja krune kako ona ne bi slučajno pala tijekom defilea. Bandaša i bandašicu, uvijek bez dileme, moraju voziti najbolji konji, a svake godine se trudimo izabrati druge ponosite vlasnike. Posljednjih godina poglavito su to lipicaneri, jer naši ljudi više niti nemaju domaćih konja rase panonius. Posljednji put na čelu povorke su bili još prije deset godina, točnije 2002. godine.«

UIGRANA SHEMA

Zbog specifičnosti same manifestacije, tu nema mnogo eksperimentiranja, ali ni prethodnih priprema jer je u pitanju uigrana shema, samo je pitanje finalnog redoslijeda koje se svake godine, zbog već spomenute ravnopravnosti, nastoje mijenjati.

»Praksa je da oni koji na seoskim Dužijancama nose bandaša i bandašicu isto to čine i na subotičkoj završnoj svečanosti, istina neki puta zna biti i nekih manjih

izmjena, a od ovih koji preostanu onda biramo tko će nositi gradskog bandaša i bandašicu, te tri para njihovih pratitelja koji se biraju večer prije u izboru koji se održava na glavnom gradskom trgu. Konačno, mnogi od sudionika svečanog defilea konjičkih zaprega imaju iza sebe već

jih života već ugradili u instituciju Dužijance na našim prostorima, moramo ih, ipak, zapitati što za njih znači cjelokupna manifestacija završne proslave žetvenih svečanosti.

»Za mene Dužijanca znači sve i ne bih se tolike godine angažirao da ne volim to raditi. Jednostavno sam naviknuo

Martin Gabrić i Vlatko Vojnić Purčar

KONJARSKA VEČERA

Jednom godišnje organizira se svečana konjarska večera na kojoj se, uz glazbu tamburaša, druže i vesele svi koji sa svojim konjima sudjeluju u svečanoj povorci konjičkih zaprega. Ovogodišnja bi se trebala održati nekoliko tjedana prije nove Dužijance.

puno sudjelovanja u povorci, pa nisu potrebne nikakve posebne pripreme i dogovaranja«, kaže Vlatko, a Martin kimajući glavom potvrđuje.

DUŽIJANCA U SRCU I DUŠI

Završavajući razgovor s ovom dvojicom velikih entuzijasta, koji su veliki dio svo-

i nije mi teško«, nasmijao se Vlatko Vojnić Purčar pogledavši svog dugogodišnjeg kolegu u organizaciji povorke konjičkih zaprega Martina Gabrića, koji je kratko dodao: »Dužijanca mi stvarno mnogo znači u životu, to je nešto za čega živim cijele godine i jednostavno Dužijanca je svaki dan u meni.«

U MONOŠTORU UČENICI UPOZNAJU JEZIK, POVIJEST, KULTURU, TRADICIJU

Polovica đaka uči hrvatski jezik

*Prema posljednjem popisu u Somboru i u 15 okolnih sela živi skoro 8000 Hrvata * Djece školskog uzrasta ima nekoliko stotina, ali jedino u školi u Monoštoru učenici pohađaju izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture * Od 265 učenika hrvatski fakultativno ili kao izborni predmet pohađa njih 134*

U Osnovnoj školi »22. listopada« u Monoštoru hrvatski jezik kao izborni predmet uveden je još prije desetak godina, a interesiranje roditelja i učenika uvijek je bilo veliko, pa svake školske godine polovica učenika pohađa hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture kao izborni predmet, odnosno fakultativno u nižim razredima. Direktorica škole *Marija Mrgić* ističe da zasluge za uvođenje hrvatskog jezika u školu u Monoštoru pripadaju *Stipanu Šimunovu*, nastavniku u školi, koji je bio član HNV-a i od koga je krenula ideja za uvođenje hrvatskog jezika u školu u Monoštoru. »Kada budući prvašići dolaze na testiranje dobivaju dva formulara u kojima su navedeni fakultativni i izborni predmeti koje nudi škola. Nažalost, roditelji se do sada nisu opredjeljivali za kompletno izvođenje nastave na hrvatskom jeziku, ali je zato interesiranje za hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture kao izborni predmet veliko. Od prvog do četvrtog razreda ovaj predmet učenici pohađaju fakultativno i imaju jedan sat tjedno. Učiteljice su to prihvatile bez obzira što za taj rad nemaju materijalnu nadoknadu. U uzrastu od prvog do četvrtog razreda hrvatski

jezik fakultativno pohađa 70 učenika od 130, koliko ih je ukupno u ova četiri razreda. Od 134 učenika, koliko ih ima od petog do osmog razreda, izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture pohađa 65 učenika», kaže direktorica Mrgić.

ENTUZIJAZAM UČITELJA

U Osnovnoj školi »22. listopada« u Monoštoru za nastavu hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture fakultativno ili kao izborni predmet može predavati pet učiteljica i jedan nastavnik. Bez obzira što se fakultativna nastava prosvetarima ne plaća posebno, učiteljice su prihvale ovu dodatnu obvezu.

Jedna od učiteljica koja drži nastavu hrvatskog jezika je *Ivanka Kusturin*, a u

ovu nastavu uključena je od samog uvođenja hrvatskog u školu. U razredima u kojima je ona učiteljica velika većina đaka opredeljuje se za hrvatski. »Sada predajem hrvatski

ževnim hrvatskim jezikom«, kaže učiteljica Kusturin, koja se za izvođenje ove nastave pripremala kroz nekoliko seminara u Hrvatskoj, koji su organizirani za prosvetare iz

Ivanka Kusturin i Damir Šimunov

i učenicima viših razreda i prijatno sam iznenađena koliko se neki učenici prilikom pisanja sastava ili u usmenom izlaganju dobro služe knji-

dijaspore koji drže nastavu na hrvatskom jeziku.

Nastavnici se trude da sati budu što interesantniji, kako bi učenike što više zaintere-

sirali za nastavu. U vrijeme našeg posjeta učenici šestog razreda koji su se opredijelili za izborni predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture imali su sat posvećen Zagrebu. Sami su na internetu tražili podatke o glavnom gradu Hrvatske, kombinirali ih i pripremali tekst o Zagrebu. Na idućem satu svatko od njih odabrat će po jedan grad u Hrvatskoj o kome će pripremiti tekst. Kroz taj izborni predmet đaci ne uče samo hrvatski jezik već i kulturu, povijest, zemljopis, narodnu tradiciju. Za Ivanku Kusturin,

Gordana Mučalov

koja je izvela nekoliko generacija učenika koji su pohađali hrvatski jezik, posebna je pohvala kada vidi svoje učenike koji su nastavili daljnje školovanje u Hrvatskoj. »Jedna naša učenica završila je kemiju u Osijeku, nekoliko naših đaka studira u Zagrebu, dvije naše učenice upisale su gimnaziju na hrvatskom jeziku u Subotici«, kaže učiteljica Ivanka. Profesor tjelesnog Damir Šimunov hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture predaje višim razredima. »Trenutačno ovaj izborni predmet predajem učenicima sedmog i osmog razreda. S obzirom na to da imaju puno školskih obveza i pripremanje za prijamni, nešto manje radimo književnost i gramatiku,

a više vremena posvećujemo izučavanju kulture i običaja Monoštoru«, kaže Damir.

Kao i u drugim školama u kojima se hrvatski uči kao izborni predmet problem su udžbenici. Na sreću, škola je dosta udžbenika dobila na dar, a osim udžbenika škola ima lektiru na hrvatskom, pravopise, rječnike. Dio tekstova koji se koriste učenicima se fotokopira, jer se trude da svako dijete dobije potrebnu literaturu.

POTPORA RODITELJA

U Monoštoru većinsko stanovništvo je hrvatsko, mještani govore šokačkom ikavicom, pa su roditelji zainteresirani da njihova djeca izučavaju hrvatski jezik. »Moja kćerka, koja je učenica sedmog razreda, hrvatski pohađa od početka školovanja. Prvo je krenula na fakultativnu nastavu, a zatim je hrvatski s elementima nacionalne kulture odabrala kao izborni predmet. Jedino je u šestom razredu kao izborni predmet odabrala informatiku, ali to je trajalo samo godinu dana i već u sedmom razredu ponovno se vratila hrvatskom jeziku. To je bio njen odabir, ali naravno da je imala našu podršku«, kaže Gordana Mučalov. Ona se prisjeća svojega školovanja kada se učio srpsko-hrvatski jezik, a dio lektire bili su i hrvatski pisci. Toga danas nema, pa je ovo način da se današnja djeca koja žive na ovim prostorima upoznaju i s hrvatskim jezikom, književnošću, poviješću, zemljopisom. Ukoliko se opredjele za daljnje školovanje u Hrvatskoj svakako da će im poznavanje hrvatskog jezika biti od velikog značaja.

Djeca koja pohađaju hrvatski jezik s elementima nacio-

RIJEČI UČENIKA

* »Na hrvatski idem od četvrtog razreda. Zanimljivo mi je, učimo pjesmice na hrvatskom, pišemo sastave, čitamo priče na hrvatskom, bila sam u Paklenici na natjecanju 'Lijepa naša'«, kaže Ivana Kusturin, učenica petog razreda, i dodaje da će na hrvatski ići do kraja osnovne škole.

* »Hrvatski učim dvije godine. Nije teško, a najviše mi se dopadaju recitacije na hrvatskom i u Hrvatskoj čitaonici u Subotici sudjelovala sam na natjecanju recitatora. Aktivna sam i u kulturno-umjetničkom društvu, pa mi znanja stječena u školi koriste i za to«, kaže Sara Santo, također učenica petog razreda.

* »Na hrvatski sam krenula u trećem razredu kod učiteljice. Živimo u hrvatskom selu gdje se govori hrvatski i normalno je da iskoristimo mogućnost da nešto naučimo o tom jeziku, našoj tradiciji, povijesti, o Hrvatskoj«, kaže Ana Miler, učenica sedmog razreda, i dodaje da će joj u slučaju da odluči da školovanje nastavi u Hrvatskoj poznavanje jezika mnogo koristiti.

* »Na hrvatski jezik krenula sam još kod učiteljice kada smo ovaj predmet pohađali fakultativno. Ovo je sedma godina da idem na ovaj izborni predmet. Moj izbor podržali su i roditelji jer su željeli da naučim hrvatski, upoznam se s hrvatskom poviješću, kulturom, tradicijom«, riječi su Marine Patarić iz sedmog razreda.

nalne kulture fakultativno ili kao izborni predmet sudjeluju na manifestacijama, natjecanjima, maskenbalima koji se organiziraju u Hrvatskoj ili Subotici, surađuju s drugim školama koje također imaju

nastavu na hrvatskom jeziku. U školi u Monoštoru ističu i dobru suradnju s Hrvatskim nacionalnim vijećem, a osobito s Odjelom za obrazovanje HNV-a.

Zlata Vasiljević

GODIŠNJA SKUPŠTINA HKPD »TOMISLAV« IZ GOLUBINACA

Uspješan rad u teškim vremenima

Godišnja skupština Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva »Tomislav« održana je u nedjelju 12. svibnja u vjeronaučnoj dvorani župe sv. Jurja u Golubincima. Presjednik HKPD »Tomislav« Vlado Čačić podržavajući prisutne ocijenio je rad u prethodnom, dosta teškom razdoblju uspješnim – pokrenuta je škola tambure za najmlađe, a na probe dolazi dvadesetak djece.

Društvo ima dobru suradnju s lokalnom upravom, a Općina Stara Pazova je obećala ispoštovati svoj udio u projektu

»Naša kuća«, kao i Fond za kapitalna ulaganja Vojvodine, kojim bi trajno bilo riješeno pitanje prostorija udruge.

O radu su govorili i voditelji odjela – voditelj folklornog odjela Petar Kudra

objasnio je gdje je udruga u prethodnoj godini nastupala i osvrnuo se posebice na uspjeh postignut na završnoj Smotri tradicijskog folkloru održanoj u Vrbasu gdje je »Tomislav« dobio pozitivne kritike za svoju izvedbu običaja Golubinačkih Mačkara, voditeljica glazbenog odjela Anita Žanić izvijestila je nazočne o aktivnostima i

probama tamburaških sastava, uspjehe sportskog odjela predstavio je Miodrag Erceg koji je istaknuo kako se malonogometna ekipa s turnira po Srijemu uglavnom vraća kao jedna od najboljih.

Financijsko izvješće podnio je rizničar Ivan Radoš koji je upoznao prisutne s prihodima i troškovima, pročitavši nazive i imena institucija i pojedinaca koji pomažu rad udruge istaknuvši da se većina sredstava dobiva na natjecajima, te je prisutne upoznao s planom rada za ovu godinu koji je prilično ambiciozan, ali uz zalaganje svih članova udruge i ostvarljiv.

Golubinački župnik vlč. Vjekoslav Lulić je rekao kako je zadovoljan suradnjom društava i župe.

Prije samog početka Skupštine najmlađi tamburaški sastav se predstavio izvođenjem uvježbanih skladbi.

I. R.

HKD »ŠID« NA ZONSKOJ SMOTRI U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Podstrek za daljnji rad

Članovi najmlađe folklorne skupine HKD-a »Šid« sudjelovali su u nedjelju, 12. svibnja, na Zonskoj smotri glazbenog folklornog stvaralaštva u Srijemskoj Mitrovici. Organizator smotre bila je ustanova za njegovanje kulture »Srem« i Zavod za kulturu Vojvodine, a osim malih Šidana u kategoriji mlađeg uzrasta nastupili su CTKU »Kosta Abrašević« iz Bačke Palanke, SKUD »Sveti Sava« iz Šida, KUD »Desanka Maksimović« iz Hrtkovaca, KUD »Mladost« iz Rače, Centar za kulturu »Sirmijumart«, KUD »Mačvanski dukati« Ravne, SKPD Erdevik DFA »Zvončeki« i Mađarsko kulturno-umjetničko društvo »Srem« iz Srijemske Mitrovice.

Mlada folklorna skupina HKD-a »Šid« predstavila se žiriju igrom »Savila se bijela loza« koreografkinje i umjetničke voditeljice Helene Čanji Uram uz pratnju tamburaškog orkestra Rastislava Mikuša. Iako se nisu plasirali na viši rang natjecanja, malim Šidanima je ovaj nastup dao veću motivaciju i podstrek za daljnji rad, uz nadu da će na sljedećim natjecanjima postići bolje rezultate.

Suzana Darabašić

TREĆI SUSRETI PUČKIH PJESNIKA U ZAPOLJU

Program satkan od baštine i običaja

Na spomendan Sv. Leopolda Mandića i Majčin dan u katoličkom puku, u nedjelju 12. svibnja u Zapolju kod Rešetara održani su 3. susreti pučkih pjesnika, manifestacija kojom žitelji ovog živopisnog sela žele sačuvati lijepu tradiciju satkanu u pučkim stihovima, baš onako kako svakodnevicu vide i bilježe obični ljudi. Naum su ostvarili, treću godinu zaredom okupilo se dvadesetak pučkih pjesnika, a i popratni program satkan je od baštine i prelijepih običaja.

Potvrdila nam je to i Ivanka Grgić, dopredsjednica Hrvatskog srca u općini Rešetari, žena čija se ideja pretvara u djelo i s nekolicinom entuzijasta vodi ju k tradiciji. Svake je godine ovo brojniji i kvalitetniji susret, a ove je godine ponajbolji, tu su Udruga umirovljenika i HKUD Trenk iz Nove Gradiške, udruga iz Siča te 15-ak pjesnika iz okolice i drugih dijelova Hrvatske, a već drugu godinu dolaze im i pjesnici iz Vojvodine i jako su ponosni da je njihovo nastojanje prepoznato i van državnih granica.

Katarina Čeliković iz Subotice pohvalila je vrijedne žene iz Zapolja okupljene oko Hrvatskog srca, tog srca koje kuca

MJEŠTANI STARE BINGULE ANGAŽIRANI U IZGRADNJI

Novi pastoralni centar

Stara Bingula je mjesto koje se nalazi 25 kilometara od Srijemske Mitrovice na obroncima Fruške gore, a kroz svoju povijest ovo mjesto je bilo naseljeno velikim udjelom hrvatskog stanovništva te danas taj udio iznosi oko 30 posto. Zbog velikog udjela hrvatskog stanovništva, a na osnovi zakona, Općina Srijemska Mitrovica 2005. godine donijela je odluku o uporabi latinice i hrvatskog jezika kao službenog u Staroj Binguli. Stara Bingula je do 2010. godine bila jedino srijemsko mjesto koje nije imalo niti jednu crkvu, a premda prvi planovi i nacrti za katoličku crkvu datiraju još s početka dvadesetih godina prošloga stoljeća, od izgradnje crkve se odustalo iz nepoznatih razloga. Koncem tridesetih godina dobrovoljnim priložima počela je kupovina građevinskog materijala, ali je tada rat spriječio izgradnju crkve. Nakon

završetka Drugog svjetskog rata komunistički režim oduzima sav građevinski materijal koji je iskoristio za izgradnju mjesne zajednice. Trudom mitrovačkog župnika Eduarda Španovića i velikom angažiranošću tadašnjeg mitrovačkog kapelana Ivice Zrna, te vjerom i nadom svih mještana Stare Bingule, započeta je izgradnja katoličke crkve 2009. godine, a sljedeće godine crkva je završena te posvećena apostolskom prvaku svetom Petru i na Petrovo 27. lipnja na svečanoj misi je blagoslovljena.

Danas, poslije tri godine, ova filijala župe Laćarak je napredovala i broj vjernika se povećao, i zato se javila potreba za prostorijom gdje bi se vjernici okupljali, išli na vjeronauk, družili se, jer su se do danas okupljali samo u crkvi tijekom svete mise ili u kućama oko crkve. Žitelji Stare Bingule s laćarackim župnikom *Mariom Paradžikom*,

koji svaki tjedan služi misu u ovom mjestu, došli su do ideje da zajedničkim radom i financijama sagrađe sebi pastoralni centar. »Ovdje su ljudi jako dobri, otvoreni i spremni su za suradnju. Svakako da se pokazala potreba da izgradimo jedan manji pastoralni centar gdje će se održavati kateheze, priredbe za Svetog Nikolu, Božić, Uskrs te različite proslave tijekom godine. Mislim da svaka filijala i župa trebaju imati jedno mjesto, koje nije mjesto molitve nego mjesto razgovora i prijateljevanja«, kaže župnik Mario Paradžik.

Kako su svi mještani, zajedno sa župnikom, angažirani i pomažu koliko mogu, rado-

vi na gradnji centra brzo i lako napreduju, a župnik Mario dodaje: »Vrlo rado se svi okupe, dolaze prenijeti materijal koji je potreban. Tu su nam i majstori o kojima župljani vode računa oko hrane i pića. Po njima, kada se susretnemo, vidim da su sretni i radosni što se u jednom, uistinu ovako malom mjestu za koji se može reći da je zaboravljeno od ostatka Srijema, napokon nešto događa i da je netko i na njih pogledao.«

Završetak gradnje pastoralnog centra se uskoro očekuje, mislim će slavljem biti tad posvećen i svečano otvoren.

Ana Dujić

i za Hrvate iz Vojvodine. Baš prije dvije godine dogodio se slučajni susret u Novom Sadu, kada je na Liru naivu došla Ivanka Grgić, ponudila pomoć i zatražila je za svoje Zapolje, pokazala da to hrvatsko srce kuca za sve Hrvate, ma gdje bili. Evo već dvije godine

dolaze ovamo, ta suradnja se širi, zapoljske su im žene darivale pjesme za djecu i koje mališani u Vojvodini uče, naravno oni koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, a ona je njima darovala knjige koje će krasiti police njihove knjižnice i čitaonice.

Potekla je pjesma pobrojanih udruga, potekla je rijeka stihova i preplavila popunjenu dvoranu i srca posjetitelja koji nisu štedjeli dlanove. Nije ni čudo, zaslužili su ga: *Terezija Vlaović, Katica Horvatić, Ksenija Rešković, Ljubica Sladiček, Ivan Muraja* i unuk

mu *Fran, Mirko Dubočanac, Antun Matijević, Vlatko Jurković* te *Kata i Antun Kovač* iz Sombora. Simpatični Sićani donijeli su sobom izvorni govor svojega sela, koji je još prije nekoliko godina rješenjem Ministarstva kulture RH zaštićen kao kulturno nematerijalno dobro u novokapelskoj općini.

Na bis su se vraćali i folklorišti udruge Trenk iz Nove Gradiške, koji su prikazali igre i pjesme bunjevačke. Bilježili su gostovanja diljem Hrvatske i u susjedstvu, ali voljeli bi da ih pozovu iz Subotice ili okolice, da još bolje »ispeku« bunjevački folklor.

Slavko Žebić

I SUBOTIČANI NA SAJMU U OSIJEKU

Promocija obrta i obrtništva

Manifestacija okupila pet afirmiranih sajмова

»Pet u jedan«, tako bi se popularno mogla nazvati najnovija sajamska priredba održana proteklog vikenda na Pampasu u Osijeku. Da, okupila je pet već afirmiranih sajмова: 21. dom, sajam opreme i gradnje u okviru koje je i »Drvo je prvo«, prezentacija drvne industrije i korištenja drveta u graditeljstvu i opremanju objekata, 17. motomobil, sajam automobila i opreme, 14. obrtnički sajam, 6. sajam obrazovanja i 2. sajam nazvan Moje zdravlje. Za svakoga po nešto, kako je naglasio i *Hrvoje Kralj*, direktor Osječkog sajma d.o.o., a ovako objedinjeni dobili su novi naslov Somidom expo. Sajam je okupio 156 izlagača iz regije Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Srbija, a partner sajma je Poslovna mreža »Karpatska regija«, koju su ustrojile Mađarska agencija za ulaganje i trgovinu i Mađarska trgovinska i industrijska komora.

NAJVIŠE SE GOVORILO O OBRNTNIŠTVU

Najviše se govorilo o obrtništvu, grani u kojoj je najviše uposlenih u čitavoj regiji, pa je *Dragutin Grabrović*, predsjednik Obrtničke komore Osječko-baranjske županije istaknuo kako ovo jest prigoda za što uspješniju promociju obrta i obrtništva, njihovih proizvoda i usluga, dok je predsjednik HOK-a *Dragutin Ranogajec* uputio apel Vladi da izmjenama i dopunama Zakona o obrtu omogući takva rješenja koja će ići u pravcu otvaranja obrtništva

Dragutin Ranogajec govori na otvaranju sajma

Dužnosnici su obišli štand Subotice

tržištu, omogućiti nova zapošljavanja, bolji plasman proizvoda i usluga uz mogućnost naplate bez vođenja skupih i dugoročnih sudskih sporova. To bi značilo i bolju budućnost za 28 tisuća znanstvenika, koji kada završe školovanje mogu naći svoje mjesto u društvu i biti spremni za preuzimanje novih poslova, a sve to omogućit će konkurentnost, što je vrlo važno kod ulaska Hrvatske u EU.

Skori ulazak Hrvatske u EU spomenuo je i *Željko Kraljić*, dožupan osječko-baranjski, izražavajući bojazan da naše obrtništvo, zbog nesustavnog rješavanja problema u ovoj oblasti, neće biti kadro da već sutra koristi sredstva EU, jer već ne ispunjava uvjete natječaja. Voditeljica osječkog ureda mađarske Karpatske regije

Zorica Palež-Toth pohvalila se ovogodišnjim nastupom na sajmu, jer ova Poslovna mreža sve više se širi i ovaj je osječki ured jedanaesti u regiji, nakon deset do sada otvorenih u Slovačkoj, Sloveniji, Ukrajini i Srbiji, i to dva u Vojvodini, u Novom Sadu i Subotici.

SVE BOLJI ODNOSI I SURADNJA

A Subotica je ponovno nazočna u Osijeku. Direktorica Poslovnog inkubatora mr. *Ildiko Zedi* pohvalila se da su ovdje s tri nove tvrtke. Prva nudi interaktivno učenje stranih jezika, druga specijalnu izvedbu osvježivača obuće, i treća solarnu energiju koristi za proizvodnju i prodaju sladoleda. Inkubator se pokazao kao nezaobilazan u pomoći

novim poduzetnicima u realizaciji njihovih ideja, a osječke sajamske priredbe privlačne su za Subotičane iz više razloga. S njom se slaže i dogradonačelnik Subotice *Blaško Stantić*, tvrdeći kako dugogodišnje prijateljske veze dvaju gradova rezultiraju sve boljim odnosima i suradnjom, pa su Subotičani česti gosti Osijeka, ali i obratno, Osječani rado dolaze na njihove sajmove. Iako i Subotica i Osijek boluju od sličnih recesijskih bolesti, posljedice loše odrađene privatizacije velikih tvrtki, cijeni da je upravo obrtništvo i malo poduzetništvo poželjno za izlazak iz krize, jer mali se i lakše i brže mogu prilagoditi zahtjevima tržišta u novonastalim uvjetima.

Osim Subotice, tu su i predstavnici Tuzle, pa se *Mehmed Subašić*, predsjednik inovatora, pohvalio novim izumom – filtrom za sva vozila s benzinskim ili dizel motorima, koji omogućava bolju iskorištenost i uštedu na gorivu i do 30 posto. Osim toga, ovaj uređaj osigurava potpuno sagorijevanje i zahvalan je u sustavu zaštite okoliša.

Slavko Žebić

IZLET HRVATSKE MLADEŽI BAČKE I SRIJEMA U KARLOVAC

U gradu na četiri rijeke

Još jedan izlet Hrvatske mladeži Bačke i Srijema koji već postaje tradicija, pokazatelj je želje i htijenja ove mlade udruge da neprestano radi na jačanju zajedništva mladih Vojvođana u Zagrebu

Hrvatska mladež Bačke i Srijema proteklog je vikenda išla na jednodnevni izlet u Karlovac. Od svog osnutka ova udruga mladih iz Vojvodine koji se školuju, žive i rade u Hrvatskoj, već treću godinu zaredom organizira izlet u neku od privlačnih hrvatskih destinacija. Prigoda je to za upoznavanje i otkrivanje znamenitosti i prirodnih ljepota zemlje, a ponajprije druženja i zbližavanja mladih koji na ovaj način pokušavaju očuvati zajedništvo i kulturni identitet zavičaja iz kojeg dolaze.

U KARLOVCU

Četrdesetak mladih tom je prigodom uživalo u bogatom programu obilaska ovog znamenitog grada na četiri rijeke, jednog od rijetkih u povijesti za koji se točno zna vrijeme i razlog nastanka. Naime, kako

bi se zaustavila turska nadižanjanja, 1578. godine dekretom cara Karla izgrađena je šestorokutna utvrda. Ona je ubrzo prerasla u grad koji je po caru i dobio ime. Ovaj i drugi zanimljivi podaci mogli su se čuti od vodiča, umirovljenog brigadira HV-a Dubravka Halovanića, koji je ovom prilikom izašao u susret i mlade dobrovoljno proveo kroz najznačajnije dijelove grada. Tijekom dana organiziran je posjet Veleučilištu gdje ih je sve dočekaio domaćin, pročelnik Odjela prehrane prof. Josip Čulig, koji je gostima pokazao način i procese proizvodnje sira i piva. Tu su se mogli i kušati gotovi proizvodi studenata koji ih ovdje proizvode. Kako je bila prigoda sjesti u jednu od učiona, mladež se i ovdje na kratko podsjetila svojih korijena uživajući u scenama desetominutnog filma »Đuga« subotičkog redatelja Rajka Ljubića, rađenog prema pripovijetki Luke Štilinovića. Obišli su

zatim Muzej Domovinskog rata na Turnju, mjestu gdje je pisana novija povijest grada. Uslijedila je potom duga šetnja i uživanje u prirodi uz rijeke Kupu i Koranu, te obilazak samog središta grada.

U OZLJU I KRAŠIĆU

Nezaobilazan je bio posjet gradiću u sjeverozapadnom dijelu Karlovačke županije Ozlju, povijesno poznatom po dvojici najvećih hrvatskih plemića Frankopanu i Zrinskom. Mlade Vojvođane je ovdje dočekala i ugostila ravnateljica OŠ »Slava Raškaj« Zdenka Novak, koja je sve pobliže upoznala sa znamenitostima ovoga mjesta. Jedan od najupečatljivijih prizora koji ljepotom svojeg krajolika privlači pozornost, bio je obilazak zrinsko-frankopanskog starog grada, dvorca koji se zrcali u rijeci, izdignutog na vapnenačkoj stijeni nad Kupom. Mjesto je to koje je simbol Ozlja i srce njegova razvit-

ka. S ovih povijesnih zidina mogla se u blizini vidjeti najstarija hidroelektrana iz 1908. godine, takozvana Munjara. Na povratku se išlo u Krašić, mjesto poznato po zagrebačkom nadbiskupu i kardinalu, blaženom Alojziju Stepincu. Vlač. Dragutin Kućan primio je mlade u crkvi Presvetog Trojstva u kojoj je blaženi Stepinac kršten i župi u kojoj je odrastao i proveo svoje posljednje dane. Osobit doživljaj bio je obilazak župnih prostorija, radne i spavaće sobe u kojima je kardinal proživio zadnje dane zatočeništva, te vidjeti njegove osobne stvari i krevet na kojem je umro. Još jedan izlet Hrvatske mladeži Bačke i Srijema koji već postaje tradicija, pokazatelj je želje i htijenja ove mlade udruge da neprestano radi na jačanju zajedništva mladih Vojvođana u Zagrebu kako bi ova zajednica dugo i kvalitetno funkcionirala. S obzirom da organizacija nije registrirana i ne dobiva nikakva financijska sredstva, mladi su izlet organizirali u skladu sa svojim mogućnostima. Posjet Plitvičkim jezerima i Varaždinu u protekle dvije godine bio je potpomognut od udruge s kojima usko surađuju, Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, te Društva vojvođanskih i podunavskih Hrvata. Veliku zahvalu za ovogodišnji izlet mladi duguju Luki Štilinoviću, koji je u najvećoj mjeri zaslužan za njegovu organizaciju.

Dijana Prčić

Pojava hereze i Turaka u Europi

Piše: dr. Zsombor Szabó

Hrvatsko-ugarsko-poljski kralj *Ludovik I. (Veliki)* vladao je dugo, ravno 4 desetljeća, od 1342. do 1382. godine. Na tron je stupio sa šesnaest godina i njega su se sjećali kao »dobrog i pravednog kralja«, koji je poput svog oca vladao autoritativno. Rijetko je donosio zakone, a Ugarski zemaljski sabor sazvao je samo jednom, 1351. godine, poslije dva napuljska vojna pohoda sa sumnjivim rezultatima, ali zato s velikim materijalnim gubicima u novcu i ljudstvu. Cilj mu je bio odobrovoljiti »barone, velikodostojnike i sabor (sveukupno) plemstva«. Na ovom skupu potvrdio je »Zlatnu bulu« izdanu od kralja *Andrije II. (II. András)* kojim je priznato plemstvu »pravo otpora« u slučaju nepoštovanja zakona od strane vladara. Donesene su i druge odredbe »da se osigura sigurnost« stanovnika kraljevstva. Skoro istovremeno održavao se i prvi Hrvatski sabor. »Značenje je Ludovikove vlasti za Hrvatsku dvojako: za njegove vladavine ujedinjuju se hrvatske zemlje u jednoj (hrvatsko-ugarskoj) državi, dok kraljev centralizam onemogućuje hrvatske velikaše u njihovim oligarhijskim nastojanjima. Takav oblik Ludovikove vladavine nije oslabio poseban položaj Hrvatske unutar zajedničke države. Hrvatska

ima dva bana, a politički i državni teritorij ujedinjen je u osobi hercega koji ima sva prava kralja, pa postavlja banove, saziva sabore, dijeli plemićke časti itd.«¹ Naravno, privilegiji potvrđeni u Zlatnoj buli važili su i za hrvatsko plemstvo. U to doba Slavonija je bila u ustrojstvu Ugarske pa su zakoni Ludovika Prvog pospješili razvoj plemstva i gradova na tom području kraljevine.

KRUPNE PROMJENE U EUROPI – DVOJICA PAPE, HEREZA

Na koncu vladavine Ludviga I. (Velikog) 1378. godine Zapadnoeuropska katolička crkva se podijelila na dva dijela. U povijesti se to naziva raskolom u Zapadnoj crkvi. Katolička crkva istovremeno je imala dvojicu pape - *Urban VI.* je stolovao u Avinjonu (jug Francuske, nekadašnji posed Anžuvinaca), drugi *Koloman VII.* u Rimu. Umjesto Laterana, Vatikan je postao sjedište pape. Bit sukoba nije tema ovog feljtona, ali rascjep unutar Katoličke crkve koji je izbio ranije (prvi put se papa »privremeno« odselio u Avinjon 1301 godine) dotle se proširio da su skoro u isto vrijeme u Europi postojala tro-

¹ Franko Mirošević, Franjo Šanjek, Anđelko Mijatović: Povijest za drugi razred gimnazije, Školska knjiga Zagreb, 1999. str. 164.

jica pape: rimski *Grgur VII.*, avinjonski *Benedikt XIII.* i treći izabran u Pisi *Aleksandar V.* Ovakva nesređena situacija unutar Katoličke crkve pogodovala je razvoju raznih hereza – prije svega husitizma. Ludovik I. (Veliki) se upravo borio protiv jedne od hereza - bogumilstva u Bosni. Iako mu je žena bila od roda Kotromanovića, kralj je imao mnogo problema u obuzdavanju hereze u ženinoj zemlji, koja nije bila novijeg datuma, jer tijekom XIII. stoljeća na inzistiranje pape *Grgura IX.* dominikanci su došli u Bosnu, gdje su »među krivovjercima u Bosni i Dalmaciji koji sebe nazivaju Slavonskom crkvom... propovijedanjem i raspravom uporno pobijali krivovjerje i na čudesan način postigli toliko, te su mnoge od krivovjeraca i njihove pristaše obratili istini (katoličke) vjere.«² S istim zadacima dolaze i franjevci za vrijeme pape *Nikole IV.* u Bosnu 1291. Franjevci će postati stožer Ludovika I. u borbi protiv bosanske hereze.

TURCI U EUROPI

Hrvatsko-ugarsko-poljski kralj Veliki Ludovik I. je bio na vrhuncu svoje moći kada su se na Balkanu u proljeće 1354. pojavile Osmanlije. Tada je, naime, sultan *Murat I.* zauzeo Galipolje, svoj prvi

² Isto str. 193.

Prizor jedne od bitaka Anžuvinaca protiv oligarha minijatura iz 1358.

posjed u Europi. Osam godina kasnije je u njegove ruke pao i Drinapolj (Hadrianopolis, danas Edirne), koji je kasnije postao prvo europsko sjedište osmanlijske države. Konstantinopolj je »eleganтно« zaobiden, u turske ruke će pasti tek sredinom XV. st. Turci su vodili ratove s Bizantom, Bugarskom i Srbijom i sve više su se približavali Ugarsko-Hrvatskom Kraljevstvu. U bitki na Marici je 26. rujna 1371. godine Murat I. nanio težak poraz bugarsko-srpskoj vojsci. U boju je poginuo srpski kralj Vukašin, kao i njegov brat despot Uglješa. Područje južno od Kosova polja (turski: Gazimestan) palo je u ruke Osmanlija. Unatoč svim ovim osvajanjima i geopolitičkim promjenama, hrvatsko-ugarski kralj se nije previše bavio događanjima na jugu Europe, niti pak svojim balkanskim posjedima.

Vojvođanski autori na Sijelu pučkih pisaca u Đeletovcima

ĐELETOVCI – Vukovarsko - srijemska županija, zajednica kulturno – umjetničkih djelatnosti, organizirala je 32. sijelo pučkih pisaca Slavonije, Baranje i Srijema, koje je održano 10. svibnja u Đeletovcima. U okviru manifestacije predstavljen je i Zbornik pjesama u kojem je, između ostalih, zastupljena i poezija *Marije Lovrić* iz Novog Sada, te *Kate* i *Antuna Kovača* iz Sombora.

Dokumentarac »Od zrna do slike« na festivalu u Dublinu

ZAGREB – Dugometražni dokumentarni film »Od zrna do slike« scenarista i redatelja *Branka Ištvančića*, prikazan je u službenom izboru programa dokumentarnog filma u okviru Fingal Film Festivala održanog od 8. do 10. svibnja u Dublinu u Irskoj.

Dr. Ivan Očak – znamenitost Vrdnika

VRDNIK – HKUD »Sveta Barbara« organizirao je prošloga petka, 10. svibnja, u zgradi Kasine u Vrdniku tribinu na temu »Dr. Ivan Očak – znamenitost Vrdnika«. Dr. Ivan Očak rođen je u radničkoj obitelji u Srijemu, u Vrdniku 1920. godine, a preminuo je 1994. godine. Na tribini se govorilo o radu i djelu ovog uglednog povjesničara.

Po riječima predsjednika HKUD »Sveta Barbara« *Ivana Karačića*, u Vrdniku će biti svake godine upriličena manifestacija posvećena ovom značajnom Hrvatu, koja će pridonijeti okupljanju poznatih Hrvata podrijetlom iz Srijema ali i šire.

Specijalno priznanje za mladog karikaturista Filipa Karana

BEOGRAD – Učenik osmog razreda iz Beograda *Filip Karan* dobitnik je specijalnog priznanja izvan konkurencije, kao najmlađi sudionik na natječaju karikature i stripa na temu »Srbija i EU«.

Priznanja i nagrade su dobitnicima u subotu uručili šef Izaslanstva EU u Beogradu *Vincent Degert* i ravnatelj Vladina Ureda za europske integracije *Milan Pajević* na svečanom otvorenju izložbe u Informacionom centru EU.

ZKVH i tavankutska Galerija u »Noći muzeja«

BEOGRAD/SUBOTICA – Jubilarna, deseta Noć muzeja u Srbiji bit će održana sutra (subota, 18. svibnja) u gotovo 70 općina i gradova diljem zemlje. I ove godine u manifestaciju su uključena dva sudionika s hrvatskim predznakom – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice i Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame iz Tavankuta. U Zavodu će se moći pogledati izložba »Preko granice: Hrvatski autori iz fonda Moderne galerije 'Likovni susret' Subotica«, dok

posjetitelje u tavankutskoj galeriji očekuju izložba i prezentacija »Kako nastaje slika od slame« i koncert izvorne ženske pjevačke skupine »Kraljice Bodroga« iz Monoštora.

»Noć muzeja« traje od 18 sati do 2 sata iza ponoći.

Manifestacija »Srijemci Srijemu«

SRIJEMSKA MITROVICA – Manifestacija »Srijemci Srijemu«, velika zajednička priredba hrvatskih udruga kulture iz Srijema, bit će održana u kazalištu »Dobrica Milutinović« u Srijemskoj Mitrovici, u nedjelju 19. svibnja, s početkom u 20 sati. Ulaz je slobodan.

Sudjeluju: HKC »Srijem – Hrvatski dom« – Srijemska Mitrovica, HKPD »Jelačić« – Petrovaradin, HKPD »Matija Gubec« – Ruma, HKPD »Tomislav« – Golubinci, Društvo hrvatske mladeži – Zemun, HKPD »Stjepan Radić« – Novi Slankamen, HKD »Šid« – Šid, Zajednica Hrvata Zemuna Knjižnica i čitaonica »Ilija Okrugić« – Zemun, Društvo za očuvanje tradicije šokačkih Hrvata »Gibarac« – Gibarac i HKUD »Sveta Barbara« – Vrdnik, a kao gosti nastupit će članovi KUDH-a »Bodrog« – Bački Monoštor.

110 godina rumskog »Gupca«

RUMA – U povodu 110. obljetnice postojanja HKPD »Matija Gubec«, u subotu 18. svibnja bit će održan koncert na kojem će nastupiti veliki tamburaški orkestar »Gupca« sa svojim solistima. Svečani koncert bit će održan u Velikoj dvorani Kulturnog centra u Rumi, s početkom u 20 sati. Ulaz je slobodan.

Sabor HKUD-a »Vladimir Nazor«

SOMBOR – HKUD »Vladimir Nazor« održat će u nedjelju, 19. svibnja, redoviti godišnji Sabor društva. Na Saboru će biti podnijeta izvješća o radu svih sekcija društva u proteklih godinu dana, kao i planovi za tekuću godinu. Sabor se održava u Hrvatskom domu, a početak je u 10 sati.

Z. V.

Predstava i izložba iz Hrvatske na subotičkom festivalu kazališta za djecu

SUBOTICA – Na ovogodišnjem 20. međunarodnom festivalu kazališta za djecu, koji će biti održan u Subotici od 19. do 25. svibnja, između ostalih sudjelovat će predstave i autori iz Hrvatske. U ponedjeljak 20. svibnja u Dječjem kazalištu bit će izvedena predstava »Sedan kozlini i samo jedan bedni vuk« Gradskog kazališta lutaka iz Rijeke u režiji *Zorana Mužića*. Početak je u 10 sati.

Istoga dana u 19,30 sati u vestibulu Gradske kuće bit će otvorena izložba plakata, fotografija i publikacija vezanih za Međunarodni festival kazališta lutaka (PIF) iz Zagreba.

U radu Foruma za istraživanje kazališne umjetnosti, koji se održava u sklopu festivala, sudjelovat će prof. dr. *Livija Krofelin* i prof. dr. *Iva Gruić*.

36. MEĐUNARODNI FESTIVAL HRVATSKE TAMBURAŠKE GLAZBE ODRŽAN U OSIJEKU, SOMBORU

Zvuci tambure nad ravnicom

Zlatne plakete osvojili Subotički tamburaški orkestar i HGU »Festival bunjevački pisama« * I ove godine dio programa održan u Somboru

Ovogodišnji, 36. po redu Međunarodni festival hrvatske tamburaške glazbe održan je od 10. do 12. svibnja u tri grada – Osijeku, Somboru i Vukovaru. Nakon otvorenja i programa u Osijeku, drugi festivalski dan održan je 11. svibnja u Somboru, a treći 12. svibnja u Vukovaru. U Somboru su nastupila četiri orkestra, okupivši na sceni Hrvatskog doma ukupno oko 160 glazbenika.

PREKOGRANIČNA SURADNJA

Pozdravljajući nazočne na tamburaškoj večeri u Somboru, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić* podsjetio je na početak festivala. »Ovaj je festival osnovan u Osijeku 1961. godine. Među osnivačima su bili *Julije Njikoš*, muzikolog, u to vrijeme glazbeni urednik Radio Osijeka, ali i dugogodišnji predsjednik Hrvatskog tamburaškog saveza *Sava Vukosavljev*, glazbeni urednik Radio Novog Sada, te *Josip Andrić*, književnik i glazbenik podrijetlom iz Plavne. Festival je značajni kulturni projekt Grada Osijeka, a postao je i vrijedan prekogranični projekt u kome sudjeluju tisuće mladih glazbenika, tamburaša. Oni svoje slobodno vrijeme posvećuju izučavanju tambure, tradicijskog instrumenta koji povezuje ove prostore«, kazao je Đurić.

Subotički tamburaški orkestar

U ime domaćina goste je pozdravio *Mata Matarić*, predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor«. »Ovaj festival, čiji se dio održava i u Somboru, pridonio je da HKUD 'Vladimir Nazor' bude među udrugama iz Srbije koje su dobile visoko priznanje predsjednika Republike Hrvatske *Ive Josipovića* za izniman doprinos razvoju multikulturalnog i multietničkog života na ovim prostorima«, kazao je Matarić.

PROGRAM U SOMBORU

Tijekom dvosatnog programa u kome je svaki orkestar izveo po četiri skladbe od kojih je po jedna bila s vokalnim solistom, publika je uživala u pravim glazbenim bravurama. S obzirom da je festival natjecateljskog karaktera, nastupe je pratio stručni žiri. Prvi je nastupio dječji tamburaški orkestar KUD-a »Juraj Lončarić« iz Hrženice pod dirigentskom palicom *Dragutina Korena*. Članica tog orkestra

Antonija Smolnar, rođena 16. prosinca 2002. godine, dobila je nagradu kao najmlađi sudionik 36. međunarodnog festivala hrvatske tamburaške glazbe. Poslije gostiju iz Hrženice na binu su izašli članovi Subotičkog tamburaškog orkestra iz Subotice. Orkestrom je dirigirala *Marijana Marki*, a skladbu »Modre zore« otpjevala je *Antonija Piuković*. Tamburaškim orkestrom »Krstje Odaka« iz Drniša dirigirala je *Milka Tomić*, a skladbu »Osijek je duša duše moje« *Julija Njikoša* izvela je *Vera Svoboda*. Drugi festivalski dan završen je nastupom Hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevački pisama« iz Subotice. Orkestrom je dirigirala *Mira Temunović*, a *Bernardica Vojnić Mijatov* otpjevala je pjesmu »Molitva«.

USPJEŠAN POVRATAK I DEBITANSKI NASTUP

Nastup na festivalu bio je uspješan za dva orkestra iz

Subotice budući da su oba osvojila najviša priznanja – Zlatne plakete. Subotički tamburaški orkestar stekao je priznanje u kategoriji seniora, a Tamburaški orkestar HGU »festival bunjevački pisama« u juniorskoj konkurenciji.

STO koji je na ovom festivalu nastupio prvi puta nakon 1989. godine, a osvojio je 98 od 100 mogućih bodova, kaže njihov umjetnički voditelj *Stipan Jaramazović*.

»Povratak na festival, i to u tako dobrom svjetlu, puno nam znači, i imamo se namjeru i ubuduće pojavljivati na njemu jer on odgovara onome što mi radimo. Dogovarali smo već i neke suradnje s drugim sudionicima na festivalu. Cijeli festival se odigravao u ozračju želje za suradnjom, razmjenom, gostovanjima, međusobnim kontaktima od razmjene nota do pojedinih stručnjaka koji bi unijeli svježinu u rad tamburaškim orkestrima«, kaže *Stipan Jaramazović*.

HGU »Festival bunjevački pisama« je na festivalu sudje-

RU I VUKOVARU

Orkestar »Krstice Odaka« iz Drniša i Vera Svoboda

lova po prvi puta, i to po pozivu, a osvojio je također 98 od mogućih 100 poena.

»Dojmovi su pozitivni, jer se orkestar zaista maksimalno potrudio i dali smo sve od sebe. Jako sam sretna što je žiri to prepoznao i svojim ocjenama pokazao da zaslužujemo takvu nagradu. To je Festival koji iza sebe

ima određenu težinu i značaj, te mislim da je sudjelovanje na njemu i poželjno, jer daje satisfakciju da pronađemo svoje mjesto u tamburaškom svijetu«, kaže *Mira Temunović*, voditeljica orkestra HGU »Festival bunjevački pisama«.

Organizator festivala je Hrvatski tamburaški savez,

a suorganizatori su bili Osječko-baranjska županija, Hrvatsko društvo skladatelja, Grad Vukovar, Slavonsko tamburaško društvo »Pajo Kolarić«, Hrvatski dom Vukovar, Ružičkina kuća, HKUD »Vladimir Nazor« Sombor, HRT Radio Osijek i Hrvatska glazbena unija.

Z. V. / S. M.

Njikoševa želja

Dio programa Međunarodnog festivala hrvatske tamburaške glazbe održan je u Somboru prvi puta prije četiri godine. Domaćin tom 33. po redu festivalu bila je Udruga građana »Urbani Šokci«. Prema riječima *Marije Šeremešić*, predsjednice UG »Urbani Šokci«, bila je to želja Julija Njikoša da se jedan dio festivala organizira i u Somboru. S obzirom da organiziranje koncerata nije djelokrug aktivnosti »Urbanih Šokaca«, organizaciju somborskog dijela manifestacije preuzeo je HKUD »Vladimir Nazor«.

PAPANDOPULO KVARTET ODRŽAO KONCERT U SUBOTICI

Fleksibilnost i dinamičnost saksofona

Jedan od najprestižnijih hrvatskih sastava s područja umjetničke glazbe, kvartet saksofona »Papandopulo« predstavio se subotičkoj publici u utorak 14. svibnja, koncertom u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

Ovi mladi glazbenici pobudili su veliki ineteres subotičke publike, o čemu svjedoči odlična posjećenost koncerta, a na programu su se našla djela *Georgea Gershwin*a (»Rhapsody in Blue«), njihova člana *Gordana Tudora* (»Nekoliko minijatura za kvartet saksofona«), hrvatskog skladatelja *Borisa Papandopuloa* (»Six Croquis«), *Matta Malnecka* i *Fuda Livingstona* (»I'm through with love«) i *Jacquesa Petita* (»10 variations gondolantes«).

Papandopulo kvartet djeluje od 2000. godine, a čine ga: *Nikola Fabijanić* (sopran sak-

sofon), *Gordan Tudor* (alt saksofon), *Goran Jurković* (tenor saksofon) i *Tomislav Žužak* (bariton saksofon). Kvartet je nastupao na poznatim festivalima i značajnim glazbenim manifestacijama. Posebnu pozornost kvartet pridaje predstavljanju suvremene glazbe, osobito skladbama mladih autora iz Hrvatske i drugih zemalja, pri čemu ne zanemaruju ni glazbu drugih epoha.

»Mi smo rezultat dobre škole saksofona koja egzistira u Zagrebu posljednjih tridese-

tak godina. Imamo tu sreću da smo generacija kolega koje su se 'našle' i imaju slična interesiranja po pitanju zajedničkog muziciranja. Unatrag pet godina svirali smo puno različitih programa, pobuđujemo veliki interes suvremenih skladatelja u Hrvatskoj i šire. Kvartet saksofona je još uvijek neklasičan komorni sastav, ali je strahovito podatan, fleksibilan i još uvijek daje prostora za iznenađenja koja nastojimo pružiti publici i struci. Nastojimo ukazati na to da je klasični

saksofon tečevina 20. pa i 21. stoljeća, da spada ravnopravno u glazbeni život«, kaže za HR jedan od članova kvarteta *Tomislav Žužak*.

Članovi kvarteta bave se i pedagoškim radom. Predaju na muzičkim akademijama u Zagrebu i Novom Sadu, glazbenim školama u Zagrebu, Splitu, Jastrebarskom i Samoboru, a djeluju i kao mentori na majstorskim radionicama u Hrvatskoj i inozemstvu. Zajedno su pokrenuli Školu saksofona u Jaski, iznimno uspješan međunarodni proljetni seminar za učenike i studente saksofona.

Subotički koncert hrvatskih saksofonista organizirali su Udruga »Electe« i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Dan kasnije, 15. svibnja, Papandopulo kvartet je nastupio u Beogradu.

D. B. P.

BUNJEVAČKA NARODNA NOŠNJA (IX. DIO)

Dijelovi ženske šlingovane nošnje

Ovo je zadnji dio feljtona »Bunjevačka narodna nošnja« čija je autorica Kata Suknović, dipl. ing. za tekstilno inženjerstvo, tekstilno-strojarske struke.

Skice koje prate fotografije dijelova ženske šlingovane nošnje izradila je Sanda Benčik

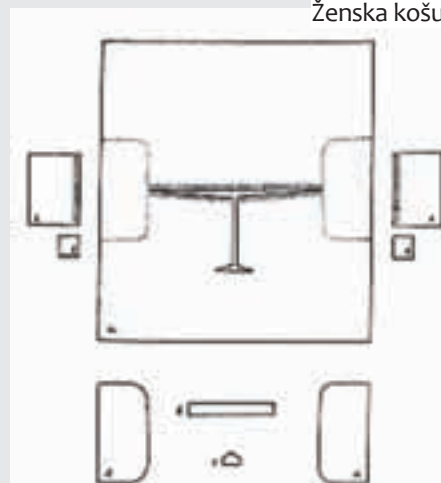
Kecelj

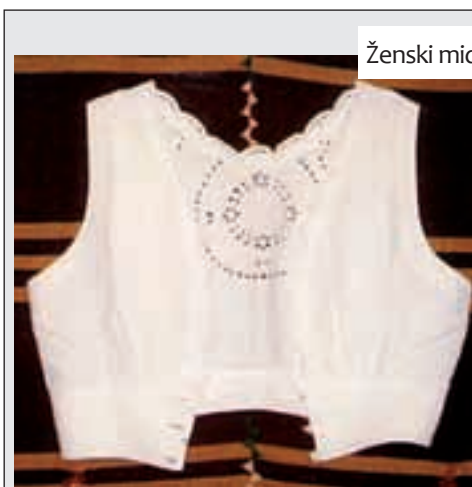
Suknja

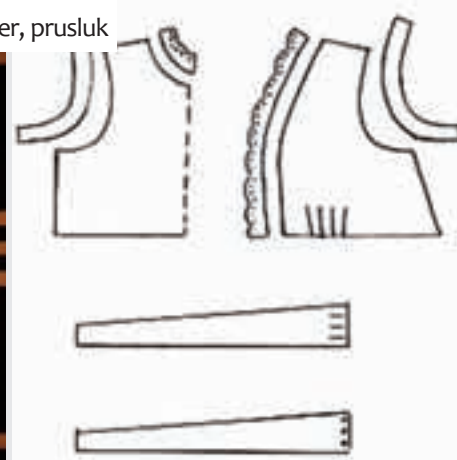
Ženska košulja

Igrač

Ženski mider, prusluk

U SUBOTICI ODRŽANA TRIBINA »VJERSKI PLURALIZAM U VRIJEME MILANSKOG EDIKTA - PORUKE ZA DANAS«

Temelji preduvjeta za kreativan suživot

Mirko Štefković, Zorica Kuburić i Tomislav Žigmanov

»Vjerski pluralizam u vrijeme Milanskog edikta – poruke za danas« bila je tema treće tribine u okviru ciklusa »Izazovi Milanskog edikta danas«, koja je održana prošloga četvrtka u Pastoralnom centru »Augustinianum« u Subotici, a u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotičke biskupije i Otvorenog sveučilišta. O ovoj temi govorili su sociologinja iz Beograda dr. *Zorica Kuburić* i tajnik Subotičke biskupije mr. *Mirko Štefković*, a moderator tribine bio je ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*.

TOLERANCIJA I SINKRETIZAM

Sociologinja *Zorica Kuburić* je istaknula kako su vjerske slobode zapravo bile prva ljudska prava za koja su se izborile manjine, što je dovelo do Milanskog edikta kojim je službeno označen kraj vjerskih progona u Rimskom Carstvu. Takva uredba dovela je do vjerskog pluralizma, veće tolerancije i sinkretizma – spajanja različitih vjerovanja. »Bez obzira na vjerovanje, ako netko postane kršćanin, a tako je bilo i kroz povijest, ne mijenja niti

način života, kulturu, način prehrane, sve to što jest. Kultura je jedna stvar, a religija druga, ne treba to miješati, te u okviru kršćanstva skupa stavljati i kulturu i državu i sve ostalo. Vjera je užo područje i ako se tako postavi, moguća je veća tolerancija i lakše je uklopiti se u život i sredinu kada se ne mijenja sve drastično, nego se prihvati vjera i religija, a ne sve ono što uz nju ide«, rekla je *Zorica Kuburić*.

RELIGIJSKI PLURALIZAM DANAŠNICE

Tajnik Subotičke biskupije mr. *Mirko Štefković* je ukazao kako je, iako je današnji vremenski kontekst umnogome drugačiji od onog iz vremena Milanskog edikta, religijska ponuda i danas mnogovrsna te da imamo svih vrsta pristupa tom fenomenu, počevši od onih ekskluzivističkih, preko inkluzivnih pristupa, do onih pluralističkih. Po njegovim riječima, pluralizam kod mnogih stvari osjećaj trajne nesigurnosti glede onog što bi trebalo vjerovati i kako živjeti. »Pluralizam kao strukturalna činjenica društva postupno prelazi u našu svijest, utječe na naše iskustvo svijeta. Prijelaz iz pluralnosti kao objektivne, izvanjske činje-

nice u pluralizam kao činjenicu naše svijesti dijelom ilustrira i religijski pluralizam današnjice«, kazao je *Štefković*. On je naglasio i kako kršćansko preobražavajuće prihvatanje pluralizma podrazumijeva da Crkva i kršćani sve više trebaju postati ono što predstavljaju: sakrament Božje trojstvene ljubavi prema čovjeku. »Samo ako svojim navještajem i djelima današnjem čovjeku bude znala ukazati na Boga, koji ljubi i prati čovjeka i onda kad ni jedan pokušaj sinteze ili jedinstva vlastite egzisten-

cije nije uspio, Crkva će biti aktualna i nadahnjujuća. I u današnjem društvu se događa spasenje koje nam je Isus Krist postigao. Upravo On je ključ tumačenja i razumijevanja današnjeg pluralizma, u kojemu autentično svjedočanstvo, makar krhkog, kršćanskog života itekako rječito progovara čovjeku žednom proročkih znakova koji će mu potvrditi da Bog ipak nije napustio svijet. Zato vjerujemo da je ona vjerna ustrajnost kršćana koja je prethodila i na neki način izborila Milanski edikt upravo to svjedočanstvo osobne vjere, koja prožima cijeli život te daje smisao kako radostima, tako i patnjama. Takvo odgovorno življenje vjere itekako je dobar preduvjet za kreativan suživot s pripadnicima drugih religija i svjetonazora, koji svoje uzvišeno mjesto izričaja doživljava na obzorima kulture i lijepoga«, zaključio je *Mirko Štefković*.

D. B. P.

NOVA UDRUGA S HRVATSKIM PREDZNAKOM

U Novom Sadu osnovan Hrvatski kulturni centar

U Novom Sadu je nedavno osnovana udruga Hrvatski kulturni centar. Osnivačka skupština udruge održana je 5. travnja. Udruga se nalazi u zgradi Vlade AP Vojvodine-Vode Vojvodine (bul. Mihajla Pupina br. 25 /III). Udruga je registrirana u Agenciji za privredne registre Republike Srbije 23. travnja ove godine, navodi se dopisu HKC-a.

Za ravnatelja i predsjednika Skupštine izabran je *Dragoslav Ilić*, a za dopredsjednika *Branko Pereža*, obojica iz Novog Sada.

HKC je, kako se ističe, nepolitička, nestranačka, neprofitna, nevladina, dragovoljna, samostalna organizacija utemeljena radi izražavanja ujedinjenja, zaštite i unapređenja zajedničkih kulturnih, ekonomskih, pravnih, gospodarskih interesa, očuvanja i njegovanja jezika, kulture, običaja i tradicije Hrvata u Srbiji.

D. B. P.

MEDITACIJA

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Rodendan crkve

Svima nam je poznato da je Crkvu ustanovio Isus Krist i da ona nastavlja njegovo poslanje u svijetu. Ali, kada se to dogodilo?

SILAZAK DUHA SVETOG

Ustanovljenje Crkve nije se dogodilo nekom poveljom ili odredbom. Ona se rađala polako iz otajstva i poslanja osobe Isusa Krista. Sve započinje Isusovim pozivom Dvanaestorice i okupljanjem drugih učenika, a nastavlja se nakon uskrsnuća ponovnim okupljanjem raspršenih učenika i njihovim utvrđivanjem u vjeri. Tek po susretima s uskrslim Kristom učenicima biva jasno koje je njihovo poslanje. Ali, tada oni još uvijek nisu Crkva.

U Djelima apostolskim jedan susret učenika s uskrslim Kristom opisan je ovako: »I dok je jednom s njima blagovao, zapovjedi im da ne napuštaju Jeruzalema, nego neka čekaju Očevo, 'koje čujete od mene: Ivan je krstio vodom, a vi ćete naskoro nakon ovih dana biti

kršteni Duhom Svetim'« (Dj 1, 4-5). A na kraju Lukina evanđelja stoji: »I evo, ja šaljem na vas Obećanje Oca svojega. Ostanite zato u gradu dok se ne obučete u Silu odozgor« (Lk 24, 49). Da bi Isusovi učenici počeli živjeti kao zajednica i da bi mogli nastaviti njegovo poslanje u svijetu, nije bilo dovoljno samo ono što su od njega naučili kroz tri godine koje su proveli s njim. Nije bila dovoljna ni sigurnost vjere u njegovo uskrsnuće. Potrebna je bila sila odozgor – Duh Očev i Isusov koji će trajno biti prisutan u Crkvi. Zato je Crkva Isusova ustanova, ali je i stvarnost Duha Svetog. Duh Sveti silazi na učenike na dan Pedesetnice i osposobljava ih da žive kao zajednica koja će nastaviti Isusovo

poslanje među ljudima. Oni tada postaju Crkva. Stoga dan silaska Duha Svetog postaje dan konačnog nastanka Crkve, koju je Isus pripremio, a od sada će je njegov Duh voditi i usmjeravati. Zato taj dan možemo zvati »rodendan Crkve«. Od toga dana Duh Sveti je stalno prisutan među nama.

DUH JE I DANAS PRISUTAN U CRKVI

Prva Crkva, koja je tek primila Duha Svetog, živjela je u svijetu narušenih vrednota i poroka. Današnje vrijeme od onoga razlikuje se samo po znanstvenim dostignućima i udobnosti života, ali svijet je i dalje prožet nedostatkom duhovnih vrijednosti. Zato su riječi koje sv. Pavao upućuje zajednici u Rimu i danas aktualne. Pavao kaže: »Dakle, braćo, dužnici smo, ali ne tijelu da po tijelu živimo! Jer ako po tijelu živite, umrijeti vam je, ako li pak Duhom usmrćujete tjelesna djela, živjet ćete« (Rim 8, 12). Svaki pojedinac, a i Crkva kao zajednica vjernika primili su Duha Svetog da njegovom snagom mijenjaju i sebe i svijet. Čovjek svojim snagama ne može učiniti ništa, ne može promijeniti ni sebe, a pogotovo utjecati na to da svijet bude bolji. Zato nam je Isus poslao svoga Duha. Duh je

snaga kojom pojedinac može mnogo učiniti.

Apostoli su na dan Pedesetnice, primivši Duha Svetog, propovijedali, a na Petrov veličanstveni govor obratilo se i krstilo oko tri tisuće ljudi (usp. Dj 2, 14-41). To je bilo izvanredno djelo Duha Svetog. Duh je djelovao u Petru da može tako govoriti, a i u narodu koji ga je čuo te se na njegove riječi obratio. Puninu darova toga istog Duha kojeg su primili Isusovi učenici primili smo i mi po sakramentu potvrde. Stoga Duh i u nama može i hoće djelovati tako da mijenjamo svoju okolinu. Jer, mijenjanje svijeta ne započinje odmah na globalnoj razini, nego od malih zajednica u kojima živimo.

U današnje vrijeme, koje je obilježeno duhovnim siromaštvom i moralnim propadanjem, kršćansko djelovanje mora biti više od divljenja Kristu, njegovom nauku i čudesima. Kršćanin mora biti svjestan mogućnosti koju mu Bog daje, a to je da bude novo stvorenje snagom Duha. I kao novo stvorenje na njemu je da mijenja svijet, a ne da mu se prilagođava. Možda nam se čini da smo slabi i nemamo sposobnosti da se mijenjamo i utječemo na svijet koji nas okružuje, ali ne trebamo se toga bojati. Jer, Duh naše nesposobnosti pretvara u sposobnosti, kao što je od Apostola, koji su bili ribari, učinio vrsne propovjednike. Mi smo nastavljači svega onog što se dogodilo na dan Pedesetnice, jer nam je svima darovan isti Duh. Dar Duha nas obvezuje da učinimo vidljivim njegovo djelovanje u svijetu, tj. da mu dopustimo da po nama djeluje na dobro nas samih, na dobro Crkve i na dobro cijelog svijeta.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 17. do 23. svibnja

17. SVIBNJA 1945.

Prihvatanjem zadnje velike skupine zarobljenika kod Bleiburga u Austriji, u noći između 16. na 17. svibnja okončan je ratni put Osme vojvođanske udarne brigade. Krajem veljače 1947. rasformirana je 51. divizija, a u njenom sklopu i Osma vojvođanska udarna brigada. Tijekom 245 ratnih dana, prevalivši tisuću i pol kilometara, pod borbom, izgubila je 1.116 boraca, a ranjeno ih je oko tri tisuće.

17. SVIBNJA 1945.

Započeo je intenzivan proces kolonizacije Subotice i šire okolice, poglavito u Bajmoku, Dušanovu, Starom Žedniku, Višnjercu i mnogim drugim mjestima u koja masovno pristižu stari i novi kolonisti iz Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske (Dalmacije, Like...) i drugih krajeva Jugoslavije.

18. SVIBNJA 1738.

U Subotički vojni šamac stigla su pravila župnog ustroja, upućena od kalačkog nadbiskupa *Gabriela Patačića*. Njime su dužnosti kantora i učitelja objedinjene u jednoj ličnosti – u ono vrijeme bio je to *Jakov Milatro* kojega je naslijedio *Šime Romić*.

18. SVIBNJA 1914.

Zakupivši cijeli kat jednog hotela u Port Saidu (Egipat), na svoj pedeseti rođendan, pod nerazjašnjenim okolnostima ubio se *Oskar Vojnić*, subotički veleposjednik, svjetski putnik, lovac, sakupljač i spisatelj. Pojedini

artefakti njegove bogate zbirke umjetničkih i etno-predmeta, te trofeja, čuvaju se u muzejima u Subotici i Budimpešti. Govorio je više jezika, pisao na mađarskom i engleskom, objavljivao radove u vodećim europskim glasilima, a tiskano mu je desetak, mahom putopisnih djela.

19. SVIBNJA 1829.

Kompromisnom intervencijom Kraljevskog namjesničkog vijeća, glavni gradski sudac *Josip Antunović* vraćen je u Gradsko vijeće. Time je okončan višemjesečni žestok sukob nastao zbog poreznih povlastica plemića, ali i netrpeljivosti između Antunovića i gradonačelnika *Šimuna Mukića* i njihovih pristaša.

19. SVIBNJA 2002.

Subotički pjesnik i publicist *Tomislav Žigmanov* vlastitom nakladom objavio je zbirku pjesama »Bunjevački blues«. Knjigu je opremio i ilustrirao mr. sc. *Ante Rudinski*.

20. SVIBNJA 1696.

U najstariju matičnu knjigu krštenih, koju je prosinca 1687. ustrojio *Bartul Bariša Benjović*, nakon nekoliko godina opet je upisano ime novorođenčeta. Od 1687. do 1690. ova je matrikula uredno vođena, ali između 1691. i 1693. njene rubrike ostaju prazne, osim krštenja od 19. ožujka 1693.

20. SVIBNJA 1795.

U Pešti je pogubljen *Dominik*

Ignacij Martinović, hrvatski franjevac i svjetovni svećenik, filozof i znanstvenik, sveučilišni profesor filozofije i matematike, zagovornik Newtonovih i Boškovićevih teorija, pisac i jakobinac. Smaknut je na Krvavoj poljani, jer je htio provesti demokratsku revoluciju, tražeći ukidanje svih staleža, slobodu i jednaka prava za sve građane.

20. SVIBNJA 1988.

Nakon više od desetljeća i pol izopćenosti *Balinta Vujkova* (1912.-1987.) i prešućivanja njegova književnog djela objavljen je tematski svezak književnog časopisa »Rukovet« (2/1988.) u cijelosti posvećen Vujkovljevu stvaralaštvu. Tiskani su radovi: *Josipa Buljovčića*, *Bele Durancija*, *Stipana Filakovića*, *Lazara Merkovića*, *Milovana Mikovića* i *Ivana Pančića*.

21. SVIBNJA 2008.

Hrvatska matica iseljenika i Udruga za potporu bačkim Hrvatima obilježili su u Zagrebu »Okrugli stol o četiri desetljeća književnog stvaralaštva Milovana Mikovića«, hrvatskog pjesnika, prozaista, kritičara, esejista, urednika, prevoditelja i publicista iz Subotice.

22. SVIBNJA 1898.

Prva regularna nogometna utakmica na južnoslavenskim prostorima odigrana je kod Somborske kapije u Subotici, bilježi onodobni tisak. Tom su prigodom Subotičani porazili tim

Halaša (Halas) uvjerljivim rezultatom 7:1. Nogometna sekcija »Subotičkog športskog društva«, utemeljena je tijekom iste godine.

22. SVIBNJA 1971.

Iz tiska su, gotovo istodobno, izašle tri veoma značajne knjige: »Cvjetovi mećave«, zbirka hrvatskih narodnih pripovjedaka *Balinta Vujkova*, te »Antologija poezije bunjevačkih Hrvata« i »Antologija proze bunjevačkih Hrvata« *Geze Kikića*.

23. SVIBNJA 1969.

Iznenada je preminuo *Ivan Kujundžić*, župnik u crkvi svetog Roka, bibliograf, prozni spisatelj, prevoditelj s francuskog. Osim zbirke pripovjedaka »Deran s očima« tiskana su mu dva kapitalna djela: »Izvori za povijest bunjevačko-šokačkih Hrvata« nakladom zagrebačke Matice hrvatske i »Bunjevačko-šokačka bibliografija, Prilog kulturnoj povijesti bunjevačko-šokačkih Hrvata«, tiskan u 355. zborniku Rad, Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Ivan Kujundžić je rođen 2. lipnja 1912. godine.

23. SVIBNJA 2003.

U palači Matice hrvatske u Zagrebu predstavljen je roman *Vojislava Sekelja* »Uzmi dodaj« tiskan nakladom HKC »Bunjevačko kolo« o kojem su govorili: *Branimir Donat*, dr. *Ana Lederer*, *Milovan Miković*, dr. *Sanja Vulić* i *Naco Zelić*.

ŠTO VOLITE KUhati, PODIJELITE S NAMA!

Sportski orijentirana obitelj

Rođena Slavonka, a podrijetlom iz Splita, Ankica Jukić-Mandić naša je današnja sugovornica. S obitelji živi u prelijepom gradu na Dunavu, u Novom Sadu.

Ankica je uposlena u Vladi Autonomne Pokrajine Vojvodine kao prevoditeljica za hrvatski jezik i kao tajnica Povjerenstva za postavljanje stalnih sudskih tumača. Kako nam dalje pojašnjava: »S obzirom da sam po osnovnoj vokaciji pravica, veoma volim svoj posao. Pravo doista nije tako suhoparno kao što ljudi misle, ono nudi niz izazova ukoliko ih znate prepoznati. Također i samo prevođenje je veoma zanimljivo. Uglavnom prevodim službena akta Vlade APV i Skupštine APV, kao i pokrajinskih tajništava, te je i tu vidljiv dodir s mojom velikom ljubavi, pravom.«

MALO O SPORTU, HOBIJIMA, LJUBIMCIMA...

Ankica ima sina *Vanju* koji ima sedam godina i od rujna će krenuti u školu. Priča kako su oni jedna sportski orijentirana obitelj. Sin trenira kapoera ili capoeiru. Da malo pojasnimo kakva je ovo vrsta sporta, ili što je to zapravo. Capoeira spada u afro-brazilске vještine i u sebi povezuje elemente borilačkih vještina, glazbe i plesa. Nastala je u Brazilu, vjerojatno negdje u 16. stoljeću, a njeni tvorci su bili afrički robovi koji su nastanjivali ovu zemlju.

»Suprug i ja sukladno obvezama imamo sportske aktivnosti. Ja sam dugi niz

godina trenirala odbojku, a suprug vaterpolo, tako da se i dalje bar rekreacijski bavimo ovim sportovima.« Ankica s obitelji živi u stanu, tako da sukladno dogovoru imaju podijeljene aktivnosti. »Sin Vanja redovito sprema svoju sobu, iako to nije uvijek naj-sretnije rješenje, ipak to kod njega stvara osjećaj odgovornosti i obveze, suprug skrbi o nabavi namirnica i već se zna – subotom je njegovo usisavanje, a moje se obveze vezuju uglavnom za kuhanje i udovoljavanje mojim momcima kada su u pitanju delicije koje vole.«

Život u stanu baš ne daje prostora za neke kućne ljubimce, bar ne kao kada imate svoje dvorište, no uvijek možete udomiti neku malenu životinju, primjerice malu papigu-tigricu. »Obitelj je dobila na dar prije dvije godine malu papigicu, tigricu. Zove se 'Žika', mada uopće nismo sigurni oko spola, ali nam je prosto tako došlo i tako smo ga nazvali. Iako je njega dobio moj sin Vanja, on naravno ne prilazi krletki kada je u pitanju čišćenje, a i kada je u pitanju hrana. Tako da iz svega ovoga vjerojatno zaključujete kako je 'Žika' moj ljubimac, a negdje mislim da sam i ja njemu naj-draža od svih ukućana.«

Vremena je malo, ili nije dovoljno za sve ono što bi Ankica htjela. »Vremena imam veoma malo. Nerijetko stignem doma veoma kasno tako da se uželim djeteta, ali jednostavno moj posao i moja angažiranja su takva da sam se negdje naviknula na to, a i moji ukućani. Iz tog

se razloga trudim ono vrijeme koje imam kao slobodno provesti doista kvalitetno s mojom obitelji. Suprug i ja se uglavnom uklapamo, ali veoma često pomaže i moj brat. On je na studiju, tako da kada ima vremena preuzima dio naših obveza uglavnom oko Vanje.«

POLITIČKI I DRUŠTVENI ANGAŽMANI, MODA I JOŠ PONEŠTO...

Ankica je članica IO HNV-a zadužena za informiranje, također je članica Predsjedništva i Vijeća DSHV-a i članica Vijeća za

Dijelimo s vama današnji recept sa slikom!

FAŽOL

Potrebni sastojci:
(za 4 osobe)

40 dag fažola / 15 dag tjestenine, školjke / 1 mrkva / 2 kapule / 1 žličica / koncentrata rajčice / suha svinjska rebarca / koljenica / kobasica / kost od pršuta i sl.

Za pešt (pasta)

15 dag mesnate slanine ili pancete / 3-4 režnja češ-

njaka / vezica peršina / sol / papar

Priprema:

Fažol namočite preko noći. Drugi dan stavite kuhati. Kad proključa pustite da kuha nekoliko minuta pa ga procijedite, a vodu bacite. U loncu na maslinovu ulju propirajte sitno nasjeckan luk uz dodatak pancete i sjeckane mrkve. Dodajte fažol, sve promiješajte, podlijte vodom i pustite da kuha dok fažol ne omekša... U drugu posudu stavite kuhati oprano

Piše i uređuje: Branka Dulić

suho meso. Napravite pešt (velikim kuhinjskim nožem usitiniti sve sastojke da naprave pastu, ili jednostavnije sameljite u multipraktiku) pa ubacite u lonac. Sve promiješaj-

te podlijevajući vodom u kojoj se kuha suho meso – treba pripaziti na slanoću mesa da fažol ne bude preslan. Odvojite dio fažola pa ga propasirajte tako da pašta fažol dobije potrebnu gustoću, te ga vratite u lonac. Petnaest minuta prije kraja dodajte tjesteninu, ako je potrebno dolijte još vode da se skuha i začinite po potrebi. Poslužite fažol u zdjeli u koju dodate kuhano meso.

međunarodne odnose Grada Novog Sada. Kako nam je rekla, slobodnog vremena je malo, no nađe vrijeme za poe-

ziju, voli pisati poeziju i voli se baviti modom. »Završila sam srednju školu za modnog kreatora i uglavnom sam kon-

zultantica svim mojim prijateljicama oko izbora odjevnih predmeta, šivanja i sl.«

Ankica voli provesti subotnju večer uz dobro bijelo vino i čakuljanje s prijateljicama o nekim neobveznim temama koje, kako kaže, nas žene ispunjavaju. »Smatram to svojevrsnom oazom i to mi veoma godi.«

VRIJEME ZA KUHANJE...

»Kuhinja je moje područje djelovanja. S obzirom da sam rođena u Slavoniji, a podrijetlom iz Splita, onda su meni riba i morska hrana na prvom mjestu, ali volim kuhati i paprikaše, gulaše i sl. Moji ukućani više vole ribu i dal-

matinske delicije. Uglavnom kuham tijekom vikenda, jer tijekom radnog tjedna rijetko ručamo doma i skupa. Osobno najviše volim talijansku kuhinju, pa mi dalmatinska kuhinja ima dosta primjesa i mogu reći kako mi ide od ruke.« Ankičina rodbina je u Splitu, pa često razmjenjuju recepte i uvijek isprobava nešto novo. Unatoč želji da se oproba u tim novim receptima, žao joj je što do mnogih sastojaka ne može doći, nabaviti ih, pa onda improvizira. »Volim raditi i slatke i slane delicije. Moj dekor nije reprezentativan, naizgled ne obećava, no hrana mi je ukusna.« S nama dijeli recept od njezine strine iz Splita.

JP SUBOTICA-TRANS
TELEFON: +381 24/555-466, FAX 556-548,
tasutrans@gmail.com www.sutrans.rs

Aranžman obuhvaća:

- prijevoz turističkim autobusom na relaciji Subotica-Beč-Subotica
- smještaj u hotelu *** na bazi noćenja s doručkom
- obilasci po programu putovanja i lokalni vodič
- pratilac grupe
- osiguranje prtljaga (dodatno putničko)

ZA DETALJNIJE INFORMACIJE POZOVITE TURISTIČKU AGENCIJU SUBOTICA-TRANS» 024/555-466

SUNČANI VIKEND U BEČU 7.- 9. 6. 2013.

Cijena aranžmana: 120 eura

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-sz.com, poliklinika@badawi-sz.com
 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

ŽIVOT CVETANKE TUBIĆ

Proputovala svijet, sakupljala marke i umjetnine

Cvetanka Tubić

Malo je riječi kojima bi se mogao opisati život *Cvetanke Tubić* iz Šida, 92-godišnje žene koja je esperantistica, filatelistica, slikarica, a osnivačica je i prvog folklornog ansambla u šidskoj gimnaziji i jedna od rijetkih žena koja je imala prigodu proputovati skoro cijeli svijet. Iako danas u poodmaklim godinama, Cvetanka zrači energijom i vedrinom i dobro se sjeća svih detalja iz svog života, kao i doživljaja sa svojih brojnih putovanja. Rođena je 1921. godine u Šidu, gdje je završila osnovnu i građansku školu, a poslije toga i prvi stupanj Ekonomskog fakulteta. Radila je kao knjigovođa u poduzeću »1. maj« u Šidu, a zatim kao financijski stručnjak u Vojvođanskoj banci. Danas živi sama, prije podne u obiteljskoj kući, a poslije toga u svom stanu. Od trojice braća živ je samo jedan koji živi u Beogradu. Zdravlje je za sada kako kaže dobro služi, a kad je potrebno prijatelji vode računa o njoj, a djeca iz susjedstva je jednostavno obožavaju.

SVJETSKA PUTNICA

Proputovala je skoro cijeli svijet i obišla tridese-

tak zemalja Azije, Afrike i Europe, a proputovala je i cijelu nekadašnju Jugoslaviju. Sve je to bilježila kako bi otrgla od zaborava, da bi 1996. godine izdala knjigu o svojim putovanjima, pod nazivom »Odmah se vraćam«. Na tim se putovanjima sporazumijevala esperantom, koga je naučila 50-ih godina:

»Pedesetih godina u Šidu nije bilo nikakvih zabava, igranki, pa smo se nas petero dogovorili da učimo strani jezik. To je vrlo jednostavan jezik i naučila sam ga. Prvi put sam se sporazumijevala esperantom u Kini, a zatim i u drugim zemljama Europe. Interesantne događaje zapisivala sam na esperantu i svoje zapise slala za inozemne časopise. Švicarsku sam proputovala više nego vlastitu zemlju, a jednu zimu sam zimovala na Palmi de Majorci, a stigla sam i do Sibira«, sjeća se Cvetanka.

FILATELIJA

Jedna od velikih Cvetankinih ljubavi je filatelija. U njezinoj zbirci trenutačno se nalazi dvadesetak albuma marki iz svih država svijeta:

»Filatelijom sam se počela baviti odmah poslije rata, 1945. godine. Tada smo samo nas dvoje iz Šida bili članovi beogradskog Društva filatelista i to je trajalo sve do 1972. godine, kada smo u Šidu osnovali Društvo filatelista. Od tog vremena *Raša Krunić* i ja vodimo tu udrugu. Sa svojih putovanja uvijek sam donosila floru, faunu i umjetnost, tako da imam puno inozemnih maraka. Povodom obilježavanja 100.

Zbirke poštanskih marki

Diplome i priznanja za životno djelo

rođendana *Save Šumanovića*, filatelisti su inicirali izradu poštanske marke s proslavljenim Savinim djelom »Pijani brod«, kaže Cvetanka. Cvetanka Tubić je inicijatorica osnutka folklornog ansambla u Gimnaziji »Sava Šumanović«, a podučavala je djecu i odrasle u Erdeviku, Kukujevcima, Gibarcu, Ilincima.

BOGATA KULTURNA OSTAVŠTINA

Svoje knjige i slike, kojih ima preko 80, trenutačno čuva u obiteljskoj kući, a ima želju darova-

ti ih Narodnoj knjižnici »Simeon Pišćević«, kao i 12 reportaža o Jugoslaviji zapisanih na običnom papiru prilikom proputovanja. Na kraju razgovora s ovom zanimljivom i svestranom ženom, upitali smo je može li na temelju svog životnog iskustva poručiti nešto mladima pred kojima je život:

»Oni danas imaju neograničeno više mogućnosti za zadovoljenje svojih potreba. Neka samo budu poštteni i dosljedni svojim idealima«, poručila je na kraju Cvetanka Tubić.

Suzana Darabašić

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Dražen Prčić

Američka šunka

Danas kada je više nema, lijepo je sjetiti se nekada najmoćnije industrije mesa u nekadašnjoj zajedničkoj državi Jugoslaviji, giganta u proizvodnji mesa i mesnatih prerađevina koji je imao rezervirano mjesto na najjačim svjetskim tržištima poput SAD-a i SSSR-a, ali i Kanade, Australije i drugih. Zahvaljujući *Lajči Skenderoviću*, danas umirovljeniku, a tijekom poslovne karijere dugi niz godina direktoru proizvodnje u 29. novembru, industriji mesa iz Subotice, i fotografiji zabilježenoj 1986. godine na večeri u čast gosta iz SAD-a, koji je došao napraviti opsežan monitoring u vezi budućeg plasmana šunke na teritorij Sjedinjenih Američkih Država, imamo priliku prisjetiti se nekih detalja koji su ovu tvornicu činili toliko uspjehom i brendovski prepoznatljivom.

»Za vrijeme mog radnog staža u 29. novembru obnašao sam rukovodeće funkcije tehničkog direktora, direktora proizvodnje, zamjenika direktora i pomoćnika direktora za proizvodnju, razvoj i investicije, a moja radna priča započela je danas davne 1966. godine, kada sam se kao diplomirani inženjer biokemije zaposlio kao vježbenik i bio u prilici

proći gotovo sve sektore proizvodnje u subotičkoj industriji mesa.

AMERIČKI MONITORING

Tema ovog napisa je fotografija zabilježena na večeri u tadašnjem Degustacionom centru, upriličenoj za stručnjaka iz SAD-a koji je u Suboticu stigao izvršiti nužni monitoring za potrebe budućeg plasmana konzervirane plečke i šunke, proizvoda koji su 29. novembar proslavili diljem svijeta.

»Nažalost, ne sjećam se imena tog Amerikanca, ali se dobro sjećam kako je bio podrijetlom iz Bangladeša, a radio je monitoring za cijelu Europu i toga dana, od rane zore pa sve do kasnih večernjih sati, napravio ga je i u našoj industriji mesa. Pokraj mene i američkog stručnjaka na fotografiji su zabilježeni i *Pero Tumbas*, doktor veterine koji se tada nalazio na čelu inspekcije za sjeverni i zapadni okrug, i *Arpad Kovač*, zadu-

žen za sektor održavanja u 29. novembru. Na prigodnoj večeri, nakon uspješno obavljenog posla zahvaljujući kojem su naši proizvodi nesmetano mogli biti distribuirani na američkom tržištu, uvaženog gosta smo počastili našim ovdašnjim raznovrsnim delicijama«.

PROIZVODNI PROCES

Pokraj već spomenutih plečki i šunki, Industrija mesa 29. novembar proizvodila je mnoštvo proizvoda od mesa i mesnih prerađevina, a sve to je godinama nadgledao naš sugovornik *Lajčo Skenderović*.

»Prvi smo na prostorima nekadašnje Jugoslavije napravili paštetu u foliji, usvajajući novu tehnologiju, a tijekom decenija našeg najuspješnijeg razvoja plasirali smo na stotine raznih proizvoda, sve u cilju zadovoljenja zahtjeva i potreba naših kupaca u zemlji i inozemstvu. Da bi se u ono vrijeme uopće moglo izvoziti na strana tržišta prvo se morao

imati izvoznički broj, a do njega se moglo doći tek nakon rigoroznih kontrola i provjera kvalitete, zadovoljenja svih propisa (tehničkih, higijenskih i bakterioloških) država budućih potencijalnih kupaca. Putem najsuvremenije tehnologije za ono vrijeme, svakodnevno smo rukama 1.700 mesara radnika u proizvodnji obrađivali goleme količine mesa (primjerice 1.300 svinja). Konkretno, u trenutku svog najvećeg uspona 29. novembar je upošljavao više od 2.700 radnika u svim strukturama svog industrijskog djelovanja. Cjelokupan proces proizvodnje jednog konzerviranog proizvoda bio je obavljan u 48 sati – 26 sati se meso hladilo, poslije toga je slijedilo ubrizgavanje salamure i ostalih aditiva, sutradan bi uslijedilo punjenje i finalni proizvod se skladištio na optimalnoj temperaturi od 4 stupnja, a koja nije smjela biti ispod 10 stupnjeva Celzija. Temperatura u unutrašnjosti šunke morala je imati 68 stupnjeva (termički), i strogo se pazilo da nema nikakvih tragova antibiotika, teških metala, pesticida, sulframida. Naša matična luka se nalazila u Rijeci iz koje je naša šunka, primjerice u SAD, stizala za tjedan dana«, zaključio je priču o američkoj šunki nekadašnji tehnički direktor 29. novembra, danas umirovljenik *Lajčo Skenderović*.

Najjači proizvodi

Bez premca glasovita američka šunka i gotova jela bili su naši najjači proizvodi s kojima smo mogli konkurirati na svim svjetskim i europskim tržištima, no proizvodili smo i 320 tona kobasica tjedno, što je za ono vrijeme bila respektabilna proizvodnja.

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu
551-045
Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

FACEBOOK, ALATKA ZA SVE

Prva dva mjeseca FB profila Gradske knjižnice

Ako niste na Facebooku, onda niste u središtu zbivanja. Rekli su mi nedavno kako je Facebook pravi izvor svih potrebnih informacija i one tu dospijevaju trenutačno, istog momenta kada postanu aktualne. Danas gotovo svako dijete, a posebice mlad čovjek ima svoj FB profil. Sve više udruga, institucija i tvrtki otvara svoje FB stranice jer jedino na ovaj način mogu veoma brzo plasirati informacije koje žele.

Facebook je društvena mreža koju je 2004. godine osnovao Mark Zuckerberg, bivši student Harvarda. U svojim počecima Facebook je bio namijenjen samo studentima sveučilišta na Harvardu, koji su tim putem mogli međusobno komunicirati i razmjenjivati informacije. Kasnije su se mnoga druga sveučilišta, srednje škole i velike kompanije širom svijeta priključila mreži. Danas ova web stranica ima više od 900 milijuna aktivnih korisnika. Facebook je ujedno najpopularnije mjesto za objavljivanje fotografija, s više od 14 milijuna novih dodanih fotografija dnevno.

Od prije nešto manje od dva mjeseca FB stranicu ima i Gradska knjižnica Subotica. Doduše, ona je postojala i ranije, ali ne i na hrvatskom jeziku, a od 21. ožujka je dostupna i na hrvatskom jeziku na internetskoj adresi <https://www.facebook.com/GradskaKnjiznicaSubotica>

Vjerujem da ste možda u ovih proteklih mjesec dana možda i vidjeli neku od objava Gradske knjižnice Subotica. Moram priznati kako je FB profil ove najstarije kulturne institucije u gradu veoma interesantan, bogat i ilustriran raznim medijima, stoga ukoliko to još niste učinili, posjetite FB profil Gradske knjižnice i naravno »lajkujte« ga. Za ovih skoro dva mjeseca više od 220 osoba je »lajkovalo« ovu stranicu, a nadam se kako će nakon ovog teksta biti vas i više jer to je važni segment i potvrda rada Gradske knjižnice.

Na FB profilu Gradske knjižnice možete pronaći mnoštvo interesantnih informacija, najava događaja koje organizira knjižnica ili se događaju u njihovim prostorijama, možete doznati mijenja li se zbog istih rad s korisnicima, odnosno do kada je otvorena čitaonica Znanstvenog odjela. Možete pročitati preporuke novih i najčitanijih knjiga sa svih odjela knjižnice, svakodnevno vas informiraju što se i kada dogodilo na taj dan. FB profil je bogat veoma kreativnim ilustracijama i fotografijama koje često budu predmet dijeljenja, odnosno mogu se vidjeti i na drugim FB profilima. Naravno, ovdje možete vidjeti i linkove internetske

stranice drugih srodnih institucija i udruga koje vam također mogu biti interesantne. I da ne redam dalje, nego vas pozivam da vašim objavama, lajkovima, komentarima i slično oplemenite FB profil Gradske knjižnice Subotica, koji je na koncu i napravljen radi bolje komunikacije sa svojim članovima, simpatizerima i općenito svim ljudima koji vole knjigu i čitanje.

Očekujem da se već sljedećeg tjedna drastično poveća broj lajkova na FB profilu Gradske knjižnice Subotica, koji je na hrvatskom jeziku na internetskoj adresi <https://www.facebook.com/GradskaKnjiznicaSubotica>.

Majčin dan u OŠ »Ivan Milutinović«

Učenici hrvatskih odjela OŠ »Ivan Milutinović« u Subotici i ove su godine obilježili Majčin dan.

Bazga, najljekovitija i najstarija biljka Europe

U nedjelju svetkujemo blagdan Duhova ili pedesetnice, tj. blagdan silaska Duha Svetoga na apostole u Jeruzalemu, 50 dana nakon Kristova uskrsnuća. U našim krajevima narodni je običaj vrata i prozore te kapije kuća uresiti cvjetovima bazge ili zove, kako je još kod nas zovu.

Bazga ili zova ima višestruki značaj. Jeste li se ikada pitali čemu sve ona služi? Mi smo malo istraživali i pročitajte što smo sve doznali.

Bazga je listopadni grm ili nisko drvo zaobljene krošnje. Može dosegnuti visinu od 8 metara i promjer do 50 centimetara. Pripada među najstarije poznate europske biljke, a time i bilje naše domovine.

Bazga voli vlažno tlo, a raste samoniklo po rubovima šuma, zapuštenim zemljištima, šikarama i sunčanim šumskim proplancima. Grane su joj šuplje i drvenaste, ispunjene mekanom bijelom srži, a listovi svijetlozeleni, jajasti i ušiljeni. Cvjeta od travnja do srpnja. Cvjetovi joj intenzivno mirišu, a iz njih nastaju plodovi (bobe), koji su u početku zeleni, nakon toga ljubičastocrveni, da bi na kraju, kada potpuno sazriju, postali crni.

Cvjetovi, listovi, plodovi i kora bazge služe kao lijek. Pupoljci su u proljeće bogati željezom, a zreli

plodovi vitaminima. Od cvjetova, listova i kore najčešće se priprema čaj, sirup i sok. Bazga se najčešće upotrebljava u liječenju dišnih organa, bubrega i mokraćnih organa, za jačanje obrambenih snaga organizma i liječenje prvih simptoma gripe ili prehlade. Od plodova se najčešće pravi pekmez, kompot ili voćni sok.

ZNATE LI...

☞ Stari Rimljani su zrele bobe bazge upotrebljavali za bojenje kose. Kosa oprana tekućinom od bobica prokuhane u vinu poprimila bi potpuno crnu boju.

☞ Prema narodnom vjerovanju, bazga je povezana s podzemnim svijetom, a njezinu krošnju, navodno, nastanjuju duhovi.

☞ Vjerovalo se da će onaj tko namjerno oštetiti grm ili stablo bazge doživjeti tešku sudbinu.

☞ Također se vjerovalo da će bolesnici ako zaspu pod bazgom ili u njezinoj sjeni ozdraviti.

☞ Vjerovalo se i to da bazga odbija munju i štiti od udara groma.

☞ »Ne bi smjelo biti kuće u kojoj žive ljudi, a da joj kućni prijatelj u blizini ne bude bazga.«, poručuje Kneipp.

☞ Bazga za čaj se sakuplja dok se još cvjetovi nisu sasvim otvorili. A bobice bazge tek kad sasvim pocrne i dozriju.

Recitatorica Donna Karan danas se natječe u Valjevu

Danas se u Valjevu održava 45. republička smotra recitatora »Pjesniče naroda mog«, na kojoj sudjeluje i recitatorica na hrvatskom jeziku Donna Karan. Podsjetimo se, Donna je pobijedila na Pokrajinskoj smotri recitatora u Sečnju, te tako stekla pravo nastupa na državnom natjecanju u

Valjevu. Pokraj nje na smotri će nastupiti još jedna recitatorica iz Subotice, Emese Némédi.

Želimo puno uspjeha našim recitatoricama!

Danas Republičko natjecanje iz hrvatskog jezika i jezične kulture

Danas se u Subotici u Osnovnoj školi »Matko Vuković« održava Republičko natjecanje iz hrvatskog jezika i jezične kulture. Svoje znanje iz materinjeg hrvatskog jezika odmjerit će 7 učenika iz sedmog i 11 učenika iz osmog razreda koji su se plasirali nakon Okružnog natjecanja održanog u travnju.

**PETAK
17.5.2013.**

06:10 Trenutak spoznaje (R)
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Rajna - od izvora do
ušća: Ukroćena rijeka,
dokumentarna serija
10:45 Vijesti iz kulture
10:55 Skica za portret
11:05 U svijetu nekretnina,
dokumentarna serija
11:30 U svijetu nekretnina,
dokumentarna serija
12:00 Dnevnik 1
12:40 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz 3, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:33 Drugo mišljenje
15:03 Najava programa
15:05 Znanstvena petica
15:55 Kralj vinograda 3, serija
16:45 Hrvatska uživo
17:50 Putem europskih
fondova
18:10 Iza ekrana
18:50 manjinski MOZAIK
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 EUnigma, kviz
20:45 Rastava, francusko-
američki film
22:45 Kennedyjevi, serija
23:35 Dnevnik 3
23:55 Vijesti iz kulture
00:15 Filmski maraton:
Opsesija, britanski film
01:50 Filmski maraton:
Ždrijebe, američki
film (R)
04:50 Dr. Oz 3, talk-show
05:30 U svijetu nekretnina,
dokumentarna serija
05:53 U svijetu nekretnina,
dokumentarna serija
06:16 Skica za portret

05:28 Najava programa
05:32 Rajna - od izvora do
ušća: Mlada i neobuzdana,
dokumentarna serija
06:17 Prkosna ljubav
07:02 Mala TV
---: TV vrtić: Krtica
papučarica
---: Fleks: Nestala sjena,
crtani film
---: Baltazar: Lutke bez kose,
crtani film
07:32 Tintinove pustolovine

07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugla 2, serija
08:45 H2O Uz malo vode!1,
serija za mlade
09:10 Školski sat: Kako
nastaje nagrada
09:58 Dolina sunca, serija
10:40 Madam iz visokog
društva, američki film (R)
12:15 Glazba, glazba...
12:45 Zalagaonica,
dokumentarna serija
13:05 Zalagaonica,
dokumentarna serija
13:25 Ždrijebe, američki film
14:45 Degraasi 3, serija
15:10 Školski sat: Kako
nastaje nagrada
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Novi klinici s Beverly
Hillsa 4, serija za mlade
18:00 Briljanteen
18:40 Glazba, glazba...
19:00 Mala TV
---: TV vrtić: Krtica
papučarica
---: Fleks: Nestala sjena,
crtani film
---: Baltazar: Lutke bez kose,
crtani film
19:30 Okusi Australije s
Lyndey i Herbiejem,
dokumentarna serija
20:00 Remek-djelo ili zlodjelo
2, dokumentarna serija
21:05 Downton Abbey 3
21:55 Knjiga ili život
22:25 Opera box
23:00 Nijemi svjedok 15
23:50 Nijemi svjedok 15
00:43 Retrovizor: Zločinački
umovi 6, serija
01:24 Retrovizor: Capri 2
02:19 Noćni glazbeni program

07:55 Monsuno, crtana serija
08:20 Lego Ninjago
08:45 TV izlog
09:00 Kako vrijeme prolazi, R
10:00 TV izlog
10:15 Sila, serija R
11:20 Nikita, serija R
12:10 TV izlog
12:25 In magazin R
13:05 Zauvijek susjedi, R
13:40 Ninja ratnici, serija R
14:10 Nikita, serija
15:55 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi,
serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
21:00 LIDL - Minuta do Europe
21:05 Larin izbor, serija
22:45 Ubostvo u Greenwichu,
igrani film
00:35 Oluja svih oluja, film

02:55 Gladijator, film R
04:30 Ezo TV, tarot show
06:00 Dnevnik Nove TV R
06:50 In magazin R
07:05 Kraj programa

05.25 RTL Danas, (R)
06.10 Ekkluziv Tabloid,
magazin (R)
06.30 Ben 10: Ultimate Alien
07.00 Moji džepni ljubimci
07.15 Yu-Gi-Oh!
07.40 Virus attack
07.55 TV prodaja
08.10 Cobra 11, akcijska serija
(pilot drugi dio) (R)
09.10 TV prodaja
09.25 Tog se nitko nije sjetio!,
game show (R)
10.25 Divlja ruža, telenovela
11.20 Obitelj Rey, telenovela
12.30 Nebo i zemlja, serija
13.45 Ruža vjetrova, serija (R)
14.50 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Tog se nitko nije sjetio!,
game show
20.00 U dobru, zlu i kiču,
dokumentarna serija
21.10 Ludo krstarenje, igrani
film, komedija
22.55 Komikaze, humorni
panel show
23.05 Eurojackpot
23.10 Komikaze, humorni
panel show (nastavak)
23.50 Akcijska zvijezda,
igrani film, akcijski
01.30 RTL Danas, (R)
02.10 Kraj programa

**SUBOTA
18.5.2013.**

06:20 Drugo mišljenje (R)
06:50 Najava programa
07:07 Knjiga ili život
07:37 Iza ekrana
08:12 Hrvatska kronika BiH
08:32 Kinoteka - ciklus
klasičnog vesterna: Lovac
na ucjene, američki film
09:49 Tata mata: 4. zona,
dokumentarna serija (R)
10:20 Kućni ljubimci
10:50 Vijesti iz kulture
11:05 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira, emisija
13:20 Duhovni izazovi
13:50 Prizma
14:35 Eko zona
15:05 Reporteri
16:00 Ne krivite psa,

dokumentarna serija
17:10 Znanstvene vijesti
17:15 Kulturna baština: Sinj
17:30 Kraljice, emisija pučke i
predajne kulture
18:05 Lijepom našom: Belišće
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 Ususret Eurosongu
21:00 Malmö: Eurosong
2013., prijenos finalne
večeri
00:25 Dnevnik 3
01:02 Filmski maraton:
Maratonci trče počasni
krug, srpski film
02:32 Filmski maraton: Lovac
na ucjene, američki film
03:52 Ne krivite psa,
dokumentarna serija
04:42 Skica za portret
04:55 Jelovnici izgubljenog
vremena: Jelovnici
kraljice Katarine
05:15 Kraljice, emisija pučke i
predajne kulture
05:48 Pozitivno (R)
06:18 Lijepom našom: Zadar (R)

04:55 Najava programa
05:00 Spektar, unutrašnje
politički magazin
05:45 Rajna - od izvora do
ušća: Ukroćena rijeka,
dokumentarna serija
06:30 Tom i Jerry, crtana serija
06:55 Moj mali planet,
crtana serija
07:00 Wot wot's, crtana serija
07:10 Matkova čudovišta,
crtana serija
07:25 Merlin 4, serija za djecu
08:10 Novi klinici s Beverly
Hillsa 4, serija za mlade
09:20 Mala TV
---: TV vrtić: Dvorska luda
---: Danica i čaplja
---: Krčić prikazuje: Svinja,
uši, kiša glista
09:40 Rupert i najbolji pogled,
crtani film
09:50 Teletubbies
10:18 Derbi, američki film za
djecu
12:23 Remek-djelo ili zlodjelo
2, dokumentarna serija
13:23 Madame Sousatzka,
britanski film
15:20 Srce neznanca, američki
film (R)
17:15 Kings of Strings,
snimka koncerta
18:50 Pozitivno
19:20 Glazba, glazba...
19:35 Okusi Australije s
Lyndey i Herbiejem,
dokumentarna serija
20:05 Odvažno krenuti u...,
dokumentarni film
21:00 Hitler: Konačni pad,

njemački film
23:40 Aleksandar Madžar i
Simfonijski orkestar
HRT-a pod ravnanjem
Christiana Knappa
00:40 Retrovizor: Zločinački
umovi 6, serija
01:21 Retrovizor: Capri 2
02:16 Retrovizor: Mučke 5B:
Spojevi (special 1988.),
humoristična serija
03:36 Noćni glazbeni program

06:00 In magazin R
06:30 Zauvijek susjedi, R
07:05 TV Izlog
07:20 Lego Chima
07:45 Ninja kornjače, R
08:10 Beyblade Metal Master
08:40 Winx Club, crtana serija R
09:05 Štrumpfovi
09:35 Power Rangers Samurai
10:00 Zauvijek susjedi, serija
11:10 Kapetan Kuka, film
13:45 Mala princeza, film
15:25 Provjereno, R
16:25 Lud, zbunjen, normalan
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Lud, zbunjen, normalan
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Smrtonosna zona, film
22:00 Grad lopova, igrani film
00:20 Karantena, igrani film
02:00 Ubostvo u Greenwichu,
igrani film R
03:30 Ezo TV, tarot show
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:50 Kraj programa

06.15 RTL Danas, (R)
06.55 Ekkluziv Tabloid, (R)
07.15 Yu-Gi-Oh!, (R)
07.40 Virus attack
08.00 Uvrnuti čupavci
08.30 Aladdin
08.55 Timon i Pumbaa
09.40 Učilica, kviz za djecu
10.25 Galileo, emisija
11.30 TV prodaja
11.45 Čarobni vrtuljak, igrani
film, animirani
12.25 Prašćić Babe u gradu,
igrani film, obiteljski
15.15 Krv nije voda, serija
16.10 Krv nije voda, serija
17.05 Smrtonosnih 60
17.45 Smrtonosnih 60
18.30 RTL Danas
19.10 Galileo, emisija
20.00 Carstvo vatre, igrani
film, akcijski/ fantazija
22.00 Peti element, film,
znanstveno-fantastični
00.35 Kralj svih glavonja,
igrani film, komedija
02.45 Astro show
03.45 RTL Danas, (R)
04.20 Kraj programa

**NEDJELJA
19.5.2013.**

07:19 Najava programa
07:36 Duhovni izazovi
08:10 Zlatna kinoteka:
Madeleine, britanski film
10:05 ni DA ni NE:
Konzumerizam
10:55 Vijesti iz kulture
11:10 Ubojstvo, napisala je
(9) - serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:40 Divlji u srcu 5, serija
16:30 Vrtlarica (R)
17:15 Kraljevna Ka'ulani,
američko-britanski film
18:55 Lokalni izbori 2013.
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 6/45
20:15 Lokalni izbori 2013.
23:00 Dnevnik 3
23:20 Vijesti iz kulture
23:35 Putem europskih
fondova
23:55 Strani igrani film
01:30 Jane traži dečka,
američki film (R)
02:55 Ubojstvo, napisala je
(9) - serija
03:40 Skica za portret
03:50 Vocal Marathon 2011.,
snimka a capella pjevača
05:00 Vrtlarica (R)
05:25 Divlji u srcu 5, serija

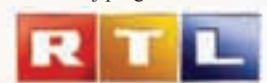

06:30 Najava programa
06:35 Veterani mira, emisija
07:20 Pipi Duga Čarapa,
crtana serija (R)
07:45 Gradić Wakkaville,
crtana serija
08:10 "Vyšehrad, Vltava
i Šarka" iz ciklusa
"Moja domovina"
Bedricha Smetane
- Simfonijski orkestraom
Praškog konzervatorija
ravna Jiřija Bělohláveka
08:55 Plaćenik, talijanski film
10:40 Biblija
10:50 Portret Crkve i mjesta
11:00 Prelog: Misa, prijenos
12:05 Jane traži dečka,
američki film (R)
13:30 Dvostruko vjenčanje,
američki film (R)
14:55 Kako priroda liječi:
Liječenje bolova
prijavicama,
dokumentarna serija
16:00 Olimp - emisija o sportu
17:00 Karate: Super 8,

reportaža
17:45 Vocal Marathon 2011.,
snimka a capella pjevača
18:55 Magazin LP
19:25 Okusi Australije s
Lyndey i Herbiejem,
dokumentarna serija
19:55 Vaterpolo, PH: Jug -
Primorje, prijenos 4.
utakmice finala
21:15 Ciklus kulturnih filmova:
Grad nade, američki film
23:20 INmusic Festival Jarun:
Retro Stefson
00:30 Retrovizor: Zločinački
umovi 6, serija
01:11 Retrovizor: Capri 2
02:06 Retrovizor: Mučke 6A
02:56 Noćni glazbeni program

06:10 Zauvijek susjedi, serija
06:45 Okusi Hrvatske
07:10 Angie, serija 8/10
07:40 TV Izlog
07:55 Lego Chima, R
08:20 Ninja kornjače
08:45 Beyblade Metal Master
09:15 Winx Club
09:40 Štrumpfovi
10:35 Power Rangers Samurai
11:00 Izbori
11:20 Od zida do zida
11:50 Zauvijek susjedi, serija
13:00 Izbori
13:10 Revolveraši iz Lareda,
igrani film
14:30 Tragači, igrani film R
15:00 Izbori
15:10 Tragači, igrani film R -
nastavak
17:00 Vijesti Nove TV
17:15 In magazin vikend
18:20 Ah, taj Ivo
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
21:15 Oceanovih 13, film
23:35 Smrtonosna zona, film
01:25 Karantena, film R
02:55 Revolveraši iz Lareda,
igrani film R
04:00 Angie, serija R
04:25 Dnevnik Nove TV R
05:15 Kraj programa

05:45 RTL Danas, a (R)
06:25 Krv nije voda, serija (R)
07:15 Aladdin, serija (R)
07:40 Timon i Pumbaa, (R)
08:05 Virus attack
08:25 Uvrnuti čupavci
08:50 TV prodaja
09:05 Galileo, emisija
10:05 TV prodaja
10:20 Smrtonosnih 60, (R)
10:55 Smrtonosnih 60, (R)
11:30 TV prodaja
11:45 Prašćić Babe u gradu,
igrani film, obiteljski (R)

**HRT1 18.05. 2013., 21:00
MALMÖ: EUROSONG 2013.,
PRIJENOS FINALNE VEČERI**

Pratite najveći televizijski zabavni show na svijetu - Eurosong 2013. Dvadeset zemalja plasiralo se iz poluzavršnica, pet velikih

zemalja ušlo je izravno, kao i zemlja domaćin, odnosno prošlogodišnji pobjednik - Švedska. Sve one večeras se natječu za Grand prix Eurovizije u trosatnom megaspektaklu!

Brojevi za televoting u finalu 061 58-01 do 58-26, a SMS kod je 66105, od 01 do 26.

Cijena poziva s fiksnog telefona je 3,75, mobilnog 5,06, a SMS 3,72.

Komentator: Duško Ćurlić

Urednik: Aleksandar Kostadinov

13:40 Carstvo vatre, film,
akcijski/ fantazija (R)
15:35 Krv nije voda, serija
16:30 U dobru, zlu i kiču, (R)
17:40 RTL Extra Magazin
18:30 RTL Danas
19:10 Galileo, zabavna/
obrazovna emisija
20:00 Priča o igračkama 2,
igrani film, animirani
21:50 CSI: Miami, serija
22:50 CSI: Miami, serija
23:45 CSI: Miami, serija
00:40 Komikaze, humorni
panel show (R)
01:25 Astro show,
emisija uživo
02:25 RTL Danas, (R)
03:00 Kraj programa

**PONEDJELJAK
20.5.2013.**

06:10 Mir i dobro
06:40 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
08:35 Vijesti
10:00 Rajna - od izvora do
ušća: Veličanstvena,
dokumentarna serija
10:45 Skica za portret
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 U svijetu nekretnina,
dokumentarna serija
11:30 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:40 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz 3, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:33 Treća dob, emisija
15:03 Najava programa
15:55 Kralj vinograda 3, serija

16:45 Hrvatska uživo
17:45 Slatko ludilo 2,
dokumentarna serija
18:10 Puna kuća Raftera (4),
serij
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 TV Bingo
20:35 Potrošački kod
21:10 Nulta točka, politički
talk-show
22:15 Dnevnik 3
22:35 Vijesti iz kulture
22:52 Na rubu znanosti
23:47 Ludnica u Clevelandu 3,
humoristična serija
00:07 Blagdan kao nekad,
kanadsko-američki
film (R)
01:32 Dr. Oz 3, talk-show
02:12 Skica za portret
02:30 Jelovnici izgubljenog
vremena
02:50 Reprizni program
04:34 Na rubu znanosti
05:24 U svijetu nekretnina
05:47 U svijetu nekretnina

06:10 Najava programa
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV
--:-- TV vrtić: Boje
--:-- Brlog: Lemuri
--:-- Čarobna ploča: Engleski
- slovo H
07:30 Tintinove pustolovine
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugle 2, serija
08:45 H2O Uz malo vode!
09:10 Školski sat
09:58 Dolina sunca, serija
10:40 Dva mala junaka,
švedski film
12:05 Nedjeljom u dva (R)
13:05 Glazba, glazba...
13:20 Blagdan kao nekad,
kanadsko-američki
film (R)

14:45 Degraasi 3, serija
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:25 Lijepom našom: Bilišće
18:25 Generacija Y: Lijenost,
dok. film za mlade
18:55 Glazba, glazba...
19:10 Mala TV
19:40 Little Paris Kitchen,
dokumentarna serija
20:10 Turistička klasa
20:45 Dvije sestre za kralja,
britansko-američki film
22:35 Zakon i red: Odjel za
žrtve 12, serija
23:20 Dva i pol muškarca 9
23:40 Eureka 5, serija
00:25 Retrovizor: Zločinački
umovi 6, serija
01:06 Retrovizor: Capri 2
02:00 Retrovizor: Mučke 6A
02:50 Noćni glazbeni program

07:40 Monsuno, crtana serija
08:05 Lego Ninjago
08:25 TV izlog
08:40 Kako vrijeme prolazi,
serija R
09:40 TV izlog
09:55 Larin izbor, serija R
11:45 In magazin vikend R
12:30 Zauvijek susjedi, R
13:35 Ninja ratnici, serija R
14:05 Nikita, serija
15:50 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:50 LIDL - Minuta do
Europe
20:55 Sila, serija 90/97
22:00 Larin izbor, serija
22:50 Večernje vijesti
23:10 Mentalist, serija

00:10 Trči, Ronnie, trči, film
01:40 Nikita, serija R
03:10 Mentalist, serija R
03:55 Ezo TV, tarot show
04:55 Mala princeza, film
06:25 Dnevnik Nove TV R
07:15 In magazin vikend R
07:50 Kraj programa

05:15 RTL Danas, (R)
05:55 RTL Extra Magazin, showbiz emisija
06:40 Ben 10: Ultimate Alien
07:05 Moji džepni ljubimci
07:25 Yu-Gi-Oh!
07:50 Virus attack
08:20 Cobra 11, serija (R)
09:20 Cobra 11, serija (R)
10:20 TV prodaja
10:35 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
11:35 Divlja ruža, telenovela
12:30 TV prodaja
12:45 Obitelj Rey, telenovela
13:40 Nebo i zemlja, serija
14:50 Cobra 11, akcijska serija
15:55 Cobra 11, akcijska serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, emisija
18:05 Exkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:15 Čin hrabrosti - TV premijera, igrani film, akcijski
23:15 RTL Vijesti
23:40 CSI: Miami, serija (R)
00:30 CSI: Miami, serija (R)
01:20 Astro show
02:20 CSI: Miami, serija (R)
03:10 RTL Danas, (R)
03:45 Kraj programa

UTORAK 21.5.2013.

06:07 Znanstvena petica
06:37 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Rajna - od izvora do ušća: Otvorena prema svijetu, dok serija
10:45 Skica za portret
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 U svijetu nekretnina
11:30 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:40 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz 3, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik

14:33 Među nama
15:05 Kulturna baština
15:20 Fotografija u Hrvatskoj
15:55 Kralj vinograda 3, serija
16:45 Hrvatska uživo
17:43 Slatko ludilo 2, dokumentarna serija
18:10 Puna kuća Raftera (4)
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Paravan
21:05 Ciklus hrvatskog filma: Libertas

23:15 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:55 The Messenger, američki film
01:35 Dug put ljubavi, američki film (R)
03:00 Dr. Oz 3, talk-show
03:40 Skica za portret
03:50 Jelovnici izgubljenog vremena
04:10 Reprizni program
05:20 U svijetu nekretnina
05:45 U svijetu nekretnina

05:25 Najava programa
05:30 Rajna - od izvora do ušća: Veličanstvena, dokumentarna serija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV
--:-- TV vrtić: Izviđači
--:-- Ninin kutak: Origami avion
--:-- Amita iz džungle: Kamena palača, crtani film
--:-- Danica i mušica
07:30 Tintinove pustolovine
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugla 2, serija
08:45 H2O Uz malo vode!
09:10 Školski sat
09:58 Dolina sunca, serija
10:43 Dvije sestre za kralja, britansko-američki film
12:33 Glazba, glazba...
13:23 Dug put ljubavi, američki film (R)
14:48 Degraasi 3, serija
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Ivan Hetrich - Het, dokumentarni film
18:10 ni DA ni NE: Rafinerija Sisak
19:00 Mala TV
--:-- TV vrtić: Izviđači
--:-- Ninin kutak: Origami avion
--:-- Amita iz džungle: Kamena palača, crtani film
--:-- Danica i mušica
19:30 Little Paris Kitchen, dokumentarna serija
20:00 Iza neprijateljskih linija, američki film
21:45 Optuženi 2, serija
22:35 Zakon i red: Odjel

za žrtve 12, serija
23:20 Dva i pol muškarca 9
23:40 Eureka 5, serija
00:25 Retrovizor: Zločinački umovi 6, serija
01:06 Retrovizor: Capri 2
02:01 Retrovizor: Mučke 6A
02:51 Noćni glazbeni program

08:10 Monsuno, crtana serija
08:35 Lego Ninjago
09:00 TV izlog
09:15 Kako vrijeme prolazi, serija R
10:15 TV izlog
10:30 Sila, serija R
11:35 Larin izbor, serija R
12:25 In magazin R
13:05 Zauvijek susjedi, R
13:35 Ninja ratnici, serija R
14:05 Nikita, serija 1-2/22
15:50 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:50 LIDL - Minuta do Europe
20:55 Sila, serija 91/97
22:00 Larin izbor, serija
22:50 Večernje vijesti
23:10 Mentalist, serija
00:10 Muljatori, igrani film
01:45 Nikita, serija R
03:15 Mentalist, serija R
04:00 Ezo TV, tarot show
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:50 IN magazin R
06:25 Kraj programa

05:25 RTL Danas (R)
06:10 Exkluziv Tabloid, magazin (R)
06:30 Ben 10: Ultimate Alien
07:00 Moji džepni ljubimci
07:15 Yu-Gi-Oh!
07:40 Virus attack
07:55 TV prodaja
08:10 Cobra 11, serija (R)
09:10 TV prodaja
09:25 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
10:25 Divlja ruža, telenovela
11:20 Obitelj Rey, telenovela
12:15 TV prodaja
12:30 Nebo i zemlja, serija
13:45 Ruža vjetrova, serija (R)
14:50 Cobra 11, akcijska serija
15:55 Cobra 11, akcijska serija
16:55 RTL 5 do 5
17:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
18:05 Exkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:10 Tog se nitko nije sjetio!, game show

20:00 Ruža vjetrova, serija
21:15 Preboljeti Saru Marshall, igrani film, komedija
23:15 RTL Vijesti
23:40 Čin hrabrosti, igrani film, akcijski (R)
01:35 Astro show
02:35 RTL Danas, (R)
03:10 Kraj programa

SRIJEDA 22.5.2013.

06:08 Među nama
06:38 Najava programa
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Mit dem Zug 4, dokumentarna serija
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 U svijetu nekretnina
11:30 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:40 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz 3, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:33 Riječ i život, religijski program
15:05 Alpe Dunav Jadran
15:55 Kralj vinograda 3, serija
16:45 Hrvatska uživo
17:43 Slatko ludilo 2, dokumentarna serija
18:10 Puna kuća Raftera (4)
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 LOTO 7/39
20:15 Globalno sijelo
20:45 Kraljevski marinac, dokumentarni film
21:40 Horizonti, vanjsko politički magazin
22:30 Dnevnik 3
22:50 Vijesti iz kulture
23:07 Drugi format
23:50 Ludnica u Clevelandu 3, humoristična serija
00:10 Mary će roditi dijete, američki film (R)
01:45 Dr. Oz 3, talk-show
02:25 Drugi format
03:05 Skica za portret
03:15 Reprizni program
05:25 U svijetu nekretnina
05:47 U svijetu nekretnina

05:25 Najava programa
05:30 Rajna - od izvora do ušća: Otvorena prema svijetu, dokserija
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV
07:30 Tintinove pustolovine

07:55 Teletubbies
08:20 Vatrene kugla 2, serija
08:45 H2O Uz malo vode! 1
09:10 Školski sat
09:58 Dolina sunca, serija
10:41 Ciklus hrvatskog filma: Rondo
12:11 Glazba, glazba...
12:41 Eko zona (R)
13:10 Mary će roditi dijete, američki film
14:45 Degraasi 3, serija
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:15 Hladno pivo, snimka koncerta (2. dio)
18:20 Zalagaonica, dokumentarna serija
18:40 Glazba, glazba...
19:00 Mala TV
19:30 Little Paris Kitchen, dokumentarna serija
20:00 Nogometni Kup Hrvatske: Lokomotiva - Hajduk, emisija
20:10 Nogometni Kup Hrvatske: Lokomotiva - Hajduk, prijenos
22:05 Nogometni Kup Hrvatske: Lokomotiva - Hajduk, emisija
22:30 Top Gear 15, dokumentarna serija
23:45 Zakon i red: Odjel za žrtve 12, serija
00:30 Dva i pol muškarca 9
00:50 Eureka 5, serija
01:35 Retrovizor: Zločinački umovi 6, serija
02:16 Retrovizor: Capri 2
03:10 Retrovizor: Mučke 6A
04:00 Noćni glazbeni program

08:10 Monsuno, crtana serija
08:35 Lego Ninjago
09:15 Kako vrijeme prolazi, serija R
10:30 Sila, serija R
11:35 Larin izbor, serija R
12:25 In magazin R
13:05 Zauvijek susjedi, R
13:35 Ninja ratnici, serija R
14:05 Nikita, serija 3-4/22
15:50 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:50 LIDL - Minuta do Europe
20:55 Sila, serija 92/97
22:00 Larin izbor, serija
22:50 Večernje vijesti
23:10 Mentalist, serija
00:10 Tinejdžeri iz predgrađa, igrani film
01:50 Nikita, serija R
03:20 Mentalist, serija R

04:05 Ezo TV, tarot show
05:05 Dnevnik Nove TV R
05:55 IN magazin R
06:30 Kraj programa

05.25 RTL Danas, (R)
06.10 Ekkluziv Tabloid, (R)
06.30 Ben 10: Ultimate Alien
07.00 Moji džepni ljubimci
07.15 Yu-Gi-Oh!
07.40 Virus attack
08.10 Cobra 11, serija (R)
09.25 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
10.25 Divlja ruža, telenovela
11.20 Obitelj Rey, telenovela
12.30 Nebo i zemlja, serija
13.45 Ruža vjetrova, serija (R)
14.50 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.15 Mentalist - nove epizode
22.10 Mentalist - nove epizode
23.10 RTL Vijesti
23.30 Hawaii Five-0, serija
00.20 Hawaii Five-0, serija
01.15 Astro show, show
02.15 RTL Danas, (R)
02.55 Kraj programa

**ČETVRTAK
23.5.2013.**

06:07 Riječ i život
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Mit dem Zug 4
10:55 Vijesti iz kulture
11:05 U svijetu nekretnina
11:30 U svijetu nekretnina
12:00 Dnevnik 1
12:40 Prkosna ljubav
13:25 Dr. Oz 3, talk-show
14:05 Skica za portret
14:20 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:33 Trenutak spoznaje
15:05 Pozitivno
15:55 Kralj vinograda 3, serija
16:45 Hrvatska uživo
17:43 Kuharski duet, dokumentarna serija
18:10 Puna kuća Raftera (4), serija
19:10 Tema dana
19:30 Dnevnik
20:10 Starogradske priče i legende: Centrum mundi, dokumentarna serija (R)
20:40 Spekatar, unutrašnje politički magazin
21:30 Paralele, vanjsko politička emisija
22:05 Pola ure kulture
22:40 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:20 Happy Tears, američki film
00:55 Slučaj vampira iz Whitechapela, američki film (R)
02:20 Dr. Oz 3, talk-show
03:00 Skica za portret
03:10 Jelovnici izgubljenog

vremena
03:30 Reprizni program
05:20 U svijetu nekretnina
05:45 U svijetu nekretnina

05:25 Najava programa
05:30 Mit dem Zug 4
06:15 Prkosna ljubav
07:00 Mala TV
07:30 Tintinove pustolovine
07:55 Teletubbies
08:20 Vatrana kugla 2, serija
08:45 H2O Uz malo vode!1, serija za mlade
09:10 Školski sat
09:58 Dolina sunca, serija
10:43 Vjezdani trkač, novozelandski film
12:23 Glazba, glazba...
12:43 Zalagaonica
13:03 Zalagaonica
13:23 Slučaj vampira iz Whitechapela, američki film (R)
14:48 Degraasi 3, serija za mlade
15:10 Školski sat
16:00 Regionalni dnevnik
16:35 Dolina sunca, serija
17:20 Kraljevski marinac, dokumentarni film
18:10 Globalno sijelo
18:35 Turistička klasa
19:05 Mala TV
19:35 Little Paris Kitchen, dokumentarna serija
20:05 Putnici, američki film
21:40 Simpsoni 21, crtana serija
22:01 Simpsoni 21, crtana serija

22:25 Zakon i red: Odjel za žrtve 12, serija
23:10 Dva i pol muškarca 9, humoristična serija
23:30 Eureka 5, serija
00:15 Retrovizor: Zločinački umovi 6, serija
00:56 Retrovizor: Capri 2, serija
01:46 Retrovizor: Mučke 6A, humoristična serija
02:36 Noćni glazbeni program

08:10 Monsuno, crtana serija
08:35 Lego Ninjago
09:00 TV izlog
09:15 Kako vrijeme prolazi, serija R
10:15 TV izlog
10:30 Sila, serija R
11:35 Larin izbor, serija R
12:25 In magazin R
13:05 Zauvijek susjedi, R
13:35 Ninja ratnici, serija R
14:05 Nikita, serija 5-6/22
15:50 Ninja ratnici, serija
16:20 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 In magazin
18:05 Kako vrijeme prolazi
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Lud, zbunjen, normalan
20:50 LIDL - Minuta do Europe
20:55 Sila, serija 93/97
22:00 Provjereno, informativni magazin
23:10 Večernje Vijesti
23:30 Mentalist, serija
00:30 Mala djeca, igrani film
02:30 Nikita, serija R

03:15 Mentalist, serija R
04:00 Ezo TV, tarot show
05:00 Dnevnik Nove TV R
05:50 IN magazin R
06:25 Kraj programa

05.25 RTL Danas, (R)
06.10 Ekkluziv Tabloid, (R)
06.30 Ben 10: Ultimate Alien
07.00 Moji džepni ljubimci
07.15 Yu-Gi-Oh!
07.40 Virus attack
08.10 Cobra 11, akcijska serija (pilot prvi dio) (R)
09.10 TV prodaja
09.25 Tog se nitko nije sjetio!, game show (R)
10.25 Divlja ruža, telenovela
11.20 Obitelj Rey, telenovela
12.30 Nebo i zemlja, serija
13.45 Ruža vjetrova, serija (R)
14.50 Cobra 11, akcijska serija
15.55 Cobra 11, akcijska serija
16.55 RTL 5 do 5
17.10 Galileo, emisija
18.05 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.10 Tog se nitko nije sjetio!, game show
20.00 Ruža vjetrova, serija
21.15 Broadchurch, kriminalistička serija
22.15 Broadchurch, serija
23.15 RTL Vijesti
23.30 CSI: NY, serija
00.30 CSI: NY, serija
01.25 Hawaii Five-0, serija (R)
02.20 Astro show
03.20 Hawaii Five-0, serija (R)
04.10 RTL Danas, (R)
04.50 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Starišća emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

• Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov' (četvrtkom) • Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom) • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktualije' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18,15 'Vojvodanski tjedan'
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
• 20,00 Divni novi svijet
• 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana
• 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

Sudačka lakrdija u Sonti

SONTA – U utakmici 21. kola Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula nogometaši Dinama su na svojem bunjištu dočekali stare sportske prijatelje i rivale - Panoniju iz Lalića. Nažalost, zahvaljujući lakrdijaškoj arbitraži, nogomet je u ovoj utakmici bio u drugom planu. Ne može se govoriti o navijačkom suđenju, oštećen nije niti jedan klub, ali su zakinuti navijači, kojih je na ovoj utakmici bilo oko 250. Sudac Nenad Milošević iz Crvenke, u utakmici bez ijednog ozbiljnijeg prekršaja, dodijelio je čak 3 crvena i 6 žutih kartona, a njegovi sumještanici i pomoćnici Marko Marović i Bojan Luluja većinu napada jedne ili druge ekipe prekidali su zbog zaleđa koja su samo oni vidjeli. Poslije odmora, prigodom izlaska na teren, Milošević je isključenom igraču domaćina Krpjanu uputio i nekoliko vrlo vulgarnih psovki, a nakon utakmice od domaćina je za putne troškove na relaciji Vrbas – Sonta htio naplatiti cijelih 6.000 dinara! Ovako osiono ponašanje arbitara u Sonti još nije zabilježeno. O nogometu samo toliko, da je rezultat prvoga dijela bio 1–2, a konačni 2–3. Sonćani su cijelo vrijeme imali terensku inicijativu, ali su gosti bili spretniji u realizaciji. Igrač utakmice bio je vratar Panonije Balaša.

Dunav iz Bačkog Monoštora namučio je lidera Rusina na njegovom terenu, izgubivši minimalnim rezultatom od 1–2.

I. A.

Pobjeda Zrinjskog 1932

LJUTOVO - Nogometaši ŠK Zrinjskog 1932 prekinuli su seriju lošijih rezultata, zabilježivši gostujuću pobjedu protiv Bratstva u Ljutovu (3-1). U subotu, 18. svibnja, plavo-bijeli su domaćini momčadi Dušan Silni, a susret počinje u 17 sati na terenu u Aleksandrovu. Pioniri Zrinjskog 1932 uvjerljivo su svladali vršanjake iz Đurđina s 11-0 i s 25 bodova nalaze se na drugom mjestu Gradske pionirske lige Subotice.

Gostujuća pobjeda

KOVIN – Uvjerljivom pobjedom na gostovanju kod Kolonije (4-1) u Kovinu, nogometaši Bačke 1901 učvrstili su drugu poziciju na tablici Vojvođanske lige Istok, koja vodi u doigravanje za plasman u Srpsku ligu. Crveno-bijeli sljedeći prvenstveni susret igraju protiv Borca iz Starčeva u subotu, 18. svibnja, od 16,30 na terenu kod Somborske kapije.

ŠAH

Debi HAŠK Zrinjskog

ADA – Nastupom u 1. kolu Sjevernobačke šahovske lige, momčad HAŠK Zrinjski iz Subotice ubilježila je prvi službeni nastup u svojoj klupskoj povijesti. Iskusnija ekipa domaćina ŠK Ade slavila je sa 7-1, a prve bodove Zrinjskom donijeli su Seleš i Ivković.

U sljedećem kolu, u nedjelju 19. svibnja, u prostorijama ŠK Spartaka slijedi subotički duel protiv ekipe Umirovljenika.

STOLNI TENIS

Kup Nikole Tesle

BAČKA TOPOLA - Mladi stolnotenisači subotičkog Spartaka osvojili su nekoliko medalja na 14. Kupu Nikole Tesle, organiziranom prošlog vikenda u OŠ Čaki Lajoš u Bačkoj Topoli. Aleksandar Čokić je osvojio zlatnu medalju (kategorija 2004. i mlađi), srebrni je bio Bence Bognar (2000.-2001.). U kategoriji 1997. -1999, igralo se subotičko finale između Davida Havediča i Aleksandra Radosavljevića, a ovog puta bolji je bio Radosavljević.

Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj Gradske uprave Grada Subotica Trg slobode br. 1 temeljem članka 30. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) objavljuje

OBAVJEŠTENJE

O podnesenom zahtjevu za odlučivanje
o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš

Poduzeće za telekomunikacije ad »TELEKOM SRBIJA«, podnijelo je zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš izgrađenog objekta RADIO BAZNA STANICA MOBILNE TELEFONIJE »SU –KELEBIJA SUM02/SUQ02« koja se nalazi na katastarskoj parceli 26973/1 KO Stari grad.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 17.5.2013. do 28.5.2013, u vremenu od 10 do 12h.

Svi zainteresirani u roku od 10 dana od dana objavljivanja obavještenja mogu izvršiti uvid i dostaviti mišljenja, primjedbe u pisanoj formi na adresu Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Gradske uprave u Subotici.

Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj Gradske uprave Grada Subotica Trg slobode br.1 temeljem članka 30. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) objavljuje

OBAVJEŠTENJE

O podnesenom zahtjevu za odlučivanje
o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš

Poduzeće za telekomunikacije ad »TELEKOM SRBIJA«, podnijeloo je zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš izgrađenog objekta RADIO BAZNA STANICA MOBILNE TELEFONIJE »Madaraš« SU40/SUU40 koja se nalazi na katastarskoj parceli 5732 KO Bajmok.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj II. kat, Stare gradske kuće, soba 226 u periodu od 17.5.2013.do 28.5.2013, u vremenu od 10 do 12h.

Svi zainteresirani u roku od 10 dana od dana objavljivanja obavještenja mogu izvršiti uvid i dostaviti mišljenja, primjedbe u pisanoj formi na adresu Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Gradske uprave u Subotici.

ZLATKO IFKOVIĆ, ŠAHIST ŠAHOVSKOG KLUBA HAŠK ZRINJSKI IZ SUBOTICE

Ligaški debi

Dva remija donijela su prve povijesne bodove

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Prošle nedjelje u Adi odigran je povijesni šahovski susret za HAŠK Zrinjski iz Subotice, jer je u sklopu 1. kola šahovske Sjevernobačke lige Subotice, Bačke Topole i Ade ubilježen prvi službeni ligaški duel nedavno formirane subotičke momčadi. Unatoč porazu od 7-1, protiv ekipe koja je prošle sezone nastupala u višem rangu natjecanja i u svojim redovima ima mnogo više kvalitetnijih pojedinaca, vrijedan spomena je i podatak kako su dva šahista Zrinjskog uspjela remizirati i svoje prve poene upisati u povijest kluba koji nosi ime glasovitog hrvatskog junaka. Zlatko Ifković je remijem na sedmoj ploči donio prvi poen svom klubu, a kako je to sve izgledalo prenosi nam u razgovoru za naš tjednik.

MEČ ZA POVIJEST

»Susret HAŠK Zrinjskog protiv ŠK Ade u istoimenom bačkom mjestu za sve nas u klubu predstavlja svojvrnsnu krunu našeg entuzijazma i želje stvaranja kluba koji će se natjecati u nekom službenom natjecanju. Prema ligaškom sustavu svaki prvenstveni susret se igra na osam ploča,

a za naš klub u ovom povijesnom meču su nastupili, po rednim pločama, sljedeći šahisti: Pinter, Kopilović, Mandić, Mlinko, Bukvić, Seleši, Ifković, dok je na osmoj ploči prema ligaškim pravilima igrao pionir, desetogodišnji Vukmanov. Inače, za prvi dio sezone smo registrirali ukupno 18 igrača, a nastojat ćemo se pojačati za jesenski dio«, ispričao nam je u uvodu Zlatko Ifković.

SEDMA PLOČA

Remi koji će zasigurno pamtiti do kraja svog života Zlatko Ifković je izborio na sedmoj ploči, igrajući crnim figurama.

»Partija je trajala 2 sata i 20 minuta, a remi je sklopljen u 52. potezu igre. Nažalost, sve do 46. poteza sam imao i dobivenu poziciju, ali sam načinio mali previd i na koncu smo obojica pristali na nedolučeni ishod partije. Sve u svemu, vrlo sam zadovoljan postignutim rezultatom jer je to ipak bio službeni susret, a moj protivnik je bolje kategoriziran od mene i prošle sezone je nastupao u višem rangu ligaškog natjecanja«.

POVRATAK NATJECATELJSKOM ŠAHU

Zlatko Ifković se vratio šahu nakon gotovo deset godina pauze i voljan je svojim igračkim iskustvom pomoći ekipi Zrinjskog za koju je registriran.

»Šahom sam se počeo baviti još u svojim dvadesetim godinama, igrajući redovito sve do pauze koja je trajala posljednjih osam godina. No, kada

je potekla ideja o formiranju HAŠK Zrinjski, dileme nije bilo i odlučio sam se vratiti igri nad igrama. Igrati za Zrinjski predstavlja veliku čast za mene, osobito zato jer smo se formirali i započeli rad u vrlo teškim uvjetima potpunog amaterizma i velikog entuzijazma. Zahvaljujući velikoj želji i zalaganju svih šahista našeg novoformiranog kluba, uspjeli smo stići do našeg glavnog cilja - nastupa u službenom natjecanju«, ističe Ifković.

TRENINZI

Šahisti Zrinjskog još uvijek nemaju svoju prostoriju za igru, pa se za treninge i mečeve služe prostorom koji im ustupaju prijatelji kluba.

»Treninge održavamo svakog četvrtka u Domu DSHV-a, koji nam je izašao u susret i dao nam na korištenje svoj prostor, dok ćemo prvenstvene mečeve kao domaćini najvjerojatnije igrati u dvorani ŠK Spartaka u Subotici. Naši treninzi u prosjeku traju oko dva sata tijekom kojih igramo međusobne partije, nastojimo ih analizirati, uz akcent i na šahovsku teoriju bez koje nema kvalitetnijih rezultata, niti šahovskog napretka. Za sada nemamo trenera, ali

ćemo u nastupajućem razdoblju nastojati osigurati šahovskog stručnjaka koji bi doprinio kvalitetnijem razvoju svih naših igrača«.

LIGA

HAŠK Zrinjski će u svom debitantskom nastupu u Međuopćinskoj ligi nastojati ostvariti što više poena i pokušati sve kako ne bi prvenstvo završili na posljednjem mjestu.

»Liga broji deset momčadi s područja Subotice, Bačke Topole, Malog Idoša i Ade, a natjecanje se odvija dvokružno po sustavu svatko sa svakim, što znači kako sa svakim protivnikom imamo dva susreta. Jedan u gostima i jedan kod kuće. Odlasci na gostovanje su nam zasada najveći problem, jer su nam za bilo koji put izvan Subotice potrebna financijska sredstva. U Adu smo, primjerice, svojim sredstvima putovali s dva automobila, a sada nam slijedi domaći susret protiv ekipe Umirovljenika koji ćemo igrati u nedjelju, 19. svibnja, u Šahovskom klubu Spartak. Želja nam je ostvariti što više pobjeda i poena, i na koncu prvenstva ne biti posljednji«, rekao je na koncu ovog razgovora šahist Zrinjskog iz Subotice Zlatko Ifković.

POGLED S TRIBINA

Treći čin

U samo dva tjedna, prema nepredviđenom scenariju završnice finala nogometnog kupa Hrvatske i redovitim susretu 31. kola, čak tri puta će se sastati Hajduk i Lokomotiva. Poput prave nogometne drame u tri čina. A odlučujući, treći čin, slijedi u sljedeću srijedu (22. svibnja) na Maksimiru, gdje će u uzvratnom susretu Lokosi biti domaćini.

Prije toga, prisjetimo se na tren, prošla dva susreta (čina). Hajduk je poslije velikog preokreta uspio izboriti minimalnu pobjedu u prvoj utakmici finalne serije (srijeda, 8. svibnja). Lokomotiva je povelila i činilo se kako će već u prvih 90 minuta biti sve riješeno, a onda su 'bili' u par minuta zahvaljujući

Maglici i Kuassiju zabilježili dva gola i pobjedom Hajduka (2-1), finalu darovali toliko potrebnu dramaturgiju. Slučaj je htio da se finalisti kupa Hrvatske, samo nekoliko dana kasnije (nedjelja, 12. svibnja), ponovno sastanu na istom mjestu (Poljud), ali u sklopu prvenstvenog duela u 31. kolu nacionalnog šampionata 1. HNL.

Repriza prvog finalnog susreta nije donijela nikakvu igru, a niti golove (0-0). Istina, Hajdukovci su bili bliži pobjedi, no Vuković nije iskoristio jedanaesterac i dva boda su 'pala u more', skupa s ostalim izgubljenim prvenstvenim domaćim bodovima koje su izabranici Miše Krstičevića, a sada Igora Tudora, pobacali u aktualnoj sezoni 2012./13.

Kakav će biti ishod trećeg čina u dramatičnoj završnici nogometnog teatra hrvatskog nogometnog kupa vidjet ćemo iduće srijede. Zahvaljujući agilnosti HRT-a, baš kao i prvi susret, nakon nekoliko godina pauze, i uzvrat ćemo moći gledati na malim ekranima. Kakav će biti konačni rezultat dramskog epa Hajduk-Lokomotiva?

U svakom slučaju, pobjeda u konačnom zbiru rezultata oba susreta će zasluženo pripasti boljoj momčadi, jer se u finale nacionalnog kupa ne stiže slučajno. Nego se ta pozicija osvaja kontinuitetom dobrih igara u najmasovnijem nogometnom natjecanju u svakoj zemlji. Hajduk ima prednost od jednog gola. Lokomotiva ima prednost domaćeg grada i terena koji uslužno koristi na Maksimiru. Plus postignut gol u gostima.

Bodom na Poljudu, Lokosi su potvrdili osvajanje drugog mjesta i povijesni izlazak u Europu. Odičaju li uspješno treći čin upisat će i najveći uspjeh u svojoj povijesti.

Ili će Hajduk, u najvažnijem susretu generacije koja stasava u najvećoj financijskoj krizi u povijesti kluba, pokazati 'hajdučko srce' i Rabuzinovim suncem obasjati svoju daljnju budućnost...

D. P.

NOGOMET

Zagreb drugoligaš

Domaćim porazom protiv Cibalie (0-2) nogometaši Zagreba su se, čini se, i definitivno oprostili od 1. HNL i sljedeće godine igrat će u drugoligaškom rangu. Važnu pobjedu u borbi za ostanak zabilježio je Inter na gostovanju u Osijeku (2-0). Ostali rezultati 31. kola 1. HNL: Istra 1961 – Rijeka 1:0, Dinamo – Split 2:0, Zadar – Slaven Belupo 1:1, Hajduk – Lokomotiva 0:0

Tablica: Dinamo 71, Lokomotiva 56, Split 51, Rijeka 50, Hajduk 49, Istra 1961 40, Slaven Belupo 39, Osijek 36, Inter, Zadar 32, Cibalia 29, Zagreb 24

Spomen na Ivana Turinu

Prijateljskim susretom AIK-a i Dinama u ponedjeljak, 13. svibnja, u Stockholmu je odata posmrtna počast nekadašnjem vrataru modrih Ivanu Turini, koji je nedavno preminuo u 32. godini. Sav prihod od susreta kojemu je nazočilo 8.058 gledatelja pripao je obitelji vratara koji je posljednjih par sezona nosio dres s brojem 27 poznate švedske momčadi.

KOŠARKA

Cedevita i Cibona

Pobjedama protiv Jolly JBŠ (86-54), odnosno Splita (81-78), Cedevita i Cibona su zadržale vodeću poziciju na tablici Lige za prvaka s ukupno 24 osvojena boda iz 13 odigranih kola. Pobjedom protiv Alkara (92-76) Zadar je osvojio 23. bod i praktički osigurao treću poziciju. Kvarner 2010 je poma- lo iznenađujuće svladao Zagreb (76-72) na njegovom parketu.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem ediciju – Pet stoljeća hrvatske književnosti, izdanje 1965 god. Matica hrvatska. Tel.: 063 8886755 ili 064 2170160.

Ozbiljna, poštena, vrijedna žena srednjih godina brinula bi o starijoj osobi – radila bi u domaćinstvu – spremala, kuhala. Tel.: 064 4208423.

Prodajem Zastavu 10, 2008/5 godište. Registriran do 5/2013 godine. Ugrađen je plin. Od dodatne opreme ima alarm, centralnu bravu, radio, klimu, maglenke, tempomat. Uredno servisiran. Zadnji servis urađen 5.10.2012. godine. Cijena po dogovoru. Tel.: 064-1208170 i 024-525-373.

Prodajem sate: engleskog jezika, AutoCAD-a, ArchiCAD-a, 3Ds Max Desing-a. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem Nitendo Wii za 100 eura + 2 igrice. Tel.: 064/640-63-99.

Prodajem dva kauča i dvije fotelje, može i pojedinačno, usisavač Vox 1400W, žensku bundu od nerca boj 44. Tel.: 024/557-531 i 061/231-19-14.

U najljepšem dijelu Kertvarosa prodajem dio obiteljske kuće, poseban ulaz, cca 64m². Potrebna adaptacija. Cijena 14.000 eura. Postoji struja, voda, kanalizacija, mogućnost priključka na plin. Tel.: 024-572-875, 063/8838747.

Prodajem umjetničku sliku »Sofa« – ulje na platnu akademskog slikara Tilića. Cijena 1.500 eura. Tel.: 065 429 4097.

Povoljno izdajem veliko dvorište pogodno za parkiranje kamiona, većih vozila pa čak i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u Subotici, čuvano 0-24 h. Tel.: 064/9640745.

Prodajem stambeno poslovni prostor u strogom centru Subotice – Petra Drapšina 2, u površini od cca 48 m². Tel.: 063/75-44-440.

Prodajem Kirbi nov, neraspakovan, sentria mikron magic, hepa filtration with mikroalergen tehnology. Cijena 950 eura. Tel.: 0652190496.

Prodaju se tvornički univerzalni skoro nov cirkular, nov el. šporet s ravnom pločom HANSA, ZOB, spavaća starinska bunjevačka soba i oprema, nošnje, trepezarijski stol, stolice, tepih i sl. i moderna venčanica. Tel.: 060053570 ili 024-532570.

Prodajem bilijar stol – karambol iz 1875. godine, antikvit, veoma očuvan s 3 x 3 kugle od original slonovače. Rezervna čoja iz Amerike. Od 1983. godine uopće nekorišten, za 3500 eura. Tel.: 024-572-875 ili 063-8838747.

Izdaje se dvosobni namješten stan na Proizivci. Tel.: 069 - 2887213.

Prodajem priručnike za pripremu državne mature u RH i to: matematika, hrvatski, engleski, te biologija, fizika, kemija. Zvati 063 - 8820654.

Izdajem jednosobni namješten stan, blizu Ekonomskog fakulteta, telefon, CATV, interfon, TA peč, priključak na ADSL. Tel.: 064 - 3285657.

Prodajem veću termoizolovanu kompletno završenu tehnički primljenu katnicu (13 x 11) sa suterenom, CG i svim infrastrukturnim priključcima (voda, kanalizacija, telefon, internet, gas) u centru Sombora. Tel.: 025-449-220; 064-280-84-32.

Prodajem traktor Torpedo tip TD 4506 izdanje 1979 god. Registriran, izvršena generalna popravka i u odličnom je stanju. Tel.: 061-1621820.

Prodajem sajle raznih dužina i debljina u Novom Sadu. Tel.: 063 8291-264.

Subotica - Centar, izdaje se poslovni prostor 96 m² – 4 prostorije pogodan za urede, predstavništva, agencije. Tel.: 024 529-745; 063 518-218.

Izrađujem hrastove čamce, 3 do 6 metara dužine i jasenova vesla. Prijevoz po dogovoru. Petar Okrugic, Morović Tel.: 064-3467056 www.okrugic-camci.co.rs

Prodajem Singer šivaći stroj star preko 100 godina. Malo korišten, sačuvan s original papirima, za 100 eura. Tel.: 572-875; 0638838747; 0690094246;

Primila bih na dvorbu, spremanje ili druge kućne poslove. Tel.: 065/531-99-28.

Iznajmljivanje čokoladne fontane za rođendane, vjenčanja i razne druge prigode. Tel.: 069/524-7860.

Izrađujem ručno šivene tradicionalne ženske bunjevačke, šokačke i mađarske papuče. Tel.: 064/054-3720.

Crikvenica – izdajem apartmane blizu mora. Tel.: +385 51 241-053.

Prodajem Renault CLIO 1,2 crvene boje, 3 vrata, decembar 2011, prešao 4500 km. Tel.: 063/516-300.

Prodaje se ulični dio kuće u Kertvarosu, u ulici Kizur Ištva, površine 120 m² sa svom infrastrukturom. Objekt je legaliziran. Cijena 38.000,00 eura. Tel.: 063 8838747; 069 0094246.

Prodajem kozje mlijeko i sireve u Subotici. Tel.: 064 2380088.

Prodajem vijetnamske svinje i švicarske patuljaste koze. Tel.: 064 2380088.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara
☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 40 EURA
☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
 Ulica i broj: _____
 Mjesto i zemlja: _____
 Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**
 * **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VUBURS 22
 VOJVODANSKA BANKA
 AD MS FIL SUBOTICA
 IBAN: RS35355000000200292421
 NIU Hrvatska riječ,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
 NIU »Hrvatska riječ«,
 Trg cara Jovana Nenada 15/II,
 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa
 355-1023208-69

ČESTITAMO: ROĐENJE KĆI NERE

Plamteće svjetlo obitelji Plenk

Nenametljivi subotički intelektualci Darko (36) i Damirka (36) Plenk početkom četvrtog mjeseca dobili su kćer koja je ponijela zvučno i rijetko ime *Nera*. Otac kaže da su se za to ime odlučili jer mu se sviđa, kratko je, jasno i energično. Ovo nesvakidašnje ime može imati više značenja. Nera na hebrejskom znači svijeća, na grčkom voda, a na talijanskom označava otmjenu crnu boju. Uobičajeno se smatra da ime Nera ima značenje - božansko plamteće svjetlo. Ovo svjetlo života spustilo se na zemlju 5. travnja 2013. kao drugo dijete Plenkovi, nakon sina *Vanje*, rođenog tri godine ranije 17. veljače 2010. godine.

Roditelji su pred porod bili na iglama. Sam je porođaj protekalo bez spomena vriednih problema, ali kako je vrijeme odmicalo psihička napetost je malo rasla, kako je to i uobičajeno pred značajne događaje. Nakon što je sve prošlo u redu, došli su kući, a tu im je veliku pomoć pružila punica Nedeljka Mađžar, koja sretnim roditeljima pomaže kod kućanskih obveza. Damirka i Darko kažu kako ne bi nikako sve tako glatko funkcioniralo bez

nje. Teško je odgovoriti svim obvezama, no s obzirom na to da Darko radi u Gradskoj upravi, iskoristio je zakonske pogodnosti i povoljnu klimu na poslu da u okviru mogućnosti bude uz suprugu i bebu u uhodavanju novog stila života. Trogodišnjeg sina su također uključili u razne zajedničke aktivnosti, primjerice on sudjeluje u kupanje Nere, perući joj nožice. Nera je inače mirna beba, ne plače mnogo i ne budi roditelje, za razliku od sina Vanje koji ih je svojedobno dizao u pola noći.

»Nera je super-beba, baš za poželjeti, otvara apetit za treće dijete u nadi da bi i ono bilo tako dobro«, kaže u šali otac.

Otkrivajući dio svoje intime, Plenkovi kažu da prelazak na novi ritam života uvjetuje i da Vanja više ne spava na bračnom krevetu između roditelja, tako da se noću nekada budi tražeći maminu ruku. Njihov sin polako prevazilazi tu malu krizu, uskoro će početi ubrzano odrastati, postat će i uvijek biti Nerin veliki brat. Uz roditeljsku i bratsku ljubav, ta mala novorođena svijeća života već postaje plamen koji grije ovu simpatičnu obitelj.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Protrven mozak

Faljen Isus čeljadi moja, jevo ja zgodijo malo vrimenta da vam napišem koju rič, eto ja mal nisam opet prišo na plajvas i artiju, niki dan mi se potrla mašina što

Piše: Branko Ivković

mož s njom divanit sa svim svitom, kompjutor. Ta nije to bome nikaka sprava, oma se potare, a vamo je zovu niki mozak, ta kaki mi je to »mozak«, ja ga samo malo klepnijo šakom kad je počo kočit ko starovinska kasla na vršalici kad ne založiš dosta slame, jel kad je malo mokrija, a on oma počo žmigat i utrnijo se, što bi mašinista kazo »zbacijo kajiš«. E ta nova tehnika, ta ja sam moj stari radijo »teslu« milijun puta opalijo po škatulji kad je počo krčit i ništa, samo prominim stanicu, a ako neće šopnem ga u zapećak pa sutra on radi lipo. No kažedu sad ove nove tehnike sve su od »reciklaže«, otopidu deset džakova od veštaka i opravidu šta oš, eto nova sprava makar otkaleg, ta di to mož bit dobro, evo na priliku ja oblipijo kuću stiroporom, a ovaj led izmlatijo i napravijo buše na njim, mani ti kadgod kad se lipo metile daske med dračove stupove na osamdest centi, nabilo da moš progurnit trsku kroz zid, lipo se umaže blatom i da vidiš kad se omaže perajom i krečom samo tako lipo bude. Onda je mogo popucat samo ako se nije metilo dosta plive. Niki dan čitam u novini da su pravili kuće i od slame, a tamo di je bijo zemljotres di ko je

i u apsu, pa kontam da i tamo nisu take kuće opravili i lapali na tudoj nevolji, te od slame zna opraviti i moj bogar, on makar di u kamari izmed dvi bale ubuši i zavuče se

samo lanac viri, a baš ga briga za projekat, više se briga o buvama i ostalim »ekološkim« nevoljama, a i to se reši ta danas imate više udruženja što čuvađu vaše neg ljude. Neg ja ću opet čeljadi o ovom ledu, ne da nas je izmlatijo bogo moja, ode kod nas je bome dosta naotkrivo košara i kojikaki šupa, a omlatijo je grožđe tako da će bit skup rampaš, morat ćemo tili ne tili prić na pivo, a njega baš nevolim, više sam za dobar špricer, a gledim u bašču da ćemo i zelen bome ić kupovat na pecu iz oni plastični ambe-tuša, a to je tako »ukusno« kugod blato za tavanicu, ta nismo mi navikli na to, samo ne znam šta ćemo kad nam doletidu ovi s njevom robom spolja, njima subvencija pet put veća, pa se ti s njima neš bome trkat s cinom, što kaže moj pajto Grga, njima subvencija a nama suvencija, a siroti mi i vako smo »suvi« da ne možmo bit suvlji, nego ja se raspripovido, a užna je već sigurno gotova, no ne moram ni zdravo žurit jel nije nikaki svetac ni nedilja pa mi ni neće baš bit pod zub, ako je kaka čorbuljina mož mi i utrnit trbu. Pozdravljam vas lipo i odo na salaš, zbogom do drukput, vaš Branko Ivković iz istog šora.

Otkud misa na po sokaka

E, bać-Iva stvarno baš više ništa ne Erazumi. Što dalje, na televizije i na radijONU ima za vidit i čut sve više toga što mu ne bi mogo rastolmačit ni njegov mudri dada, a baš je prošo sve i sva u životu. Al eto, pri nika vrimenta se priričili oko njevi i naši i dada neće š njim od politike. Dojde ji on obit, divanu se i od paoršaga i od škole i od novaca, al šćim Bać-Iva spomene štogoda od politike, oma mu se žuri doma. Niki dan ope naišo. Bać-Ivina lipo oko njega, te stari vo, te stari no, pa je sijo malo na divan, a veli popiće i kafu, kaže snaja zna udesit baš naku kaku on volji. Oma se tude našlo i par palačinki, pa ka su na televizije počele vesti, ni se mogo samo tako dignit i otit. A i visti, šćim su počele, oma čeljade ne zna šta bi i kako bi rastolmačilo no što vidi. Pridikuju pope, glasno, a i mora bit glasno kad pridikuju na velike mikrafone. Svita ofanj, al bać-Iva ope svaj zbunit. Ne pridikuju u crkve, neg na po sokaka. A i vi što ji slušu, ni malo blaženo se deru i fićku. I nosu svu silu barjaka i šareni i plavi, a bome i crni š nikakima bilima kostima. Pope stali i kunit i proklinjat, stali spominjat i zemaljsku i nebesku državu, a bome i žive i to prve u ve države, stali opivat. »Bože dragi, omatorijo sam, al još nisam vidijo da se vaka misa drži na sokaku. Pa u svima virama se opivu samo mrtvi, pa jel na groblju za sarane, jel u crkve potli sarane«, veli dada priko zalogaja i već mota novu palačinku. »Bome, dado, mene izgleda da sve vo neće izajt na dobro. Vidim da su se pope stali odviše mišat u politiku. Pa kuće nas to u očin i odvest?«, malo ko izdaleka se stane divanit bać-Iva. »Dobro, dite, neka se oma jidit. Kanda nisi zabardo kako sam ti reko da triba gledat televiziju. Kaži samo Bogu fala što to nisu naši pope, neg ni od državne vire. Da naši radu tako štogoda, mi bi već sorovali«, veli mu dada. »Ta ite, dado, naši ne bi ni smili, ni tili tako štogoda. Naši jedino ako kadgoda potkaču kogagod od naši, ali to ne svi. Znadu koišta reć samo ni što se ne čuju daleko, a vima što se više slušu, baš i ne ide u račun...«, počme filtozirat bać-Iva. »Dite, mani se takoga divana. Gledam i ja televiziju i to našu! A gledam i sve druge. I istom ka sve pogledam i dobro izmirim šta je ko reko, ja se možem otoga divanit«, prikida bać-Ivu u divanu dada. U tomu na televizije stali divanit i šta su no to rekli vi iz crkve i vi iz vlasti i vi što nisu vlast a kadgoda su bili i drugi i treći i četvrti, pa se bać-Iva još više zbunijo. »Pa dobro, ka su već brže i čuli i vidli i stigli odvratit?«, glasno se pita. »E, dite moje, ope ne slušaš ni šta ti ja divanim, a koliko vidim ni šta divanu na televizije. Pa to je sve bilo juče, a samo prikazivu danas, pa zoto i možu obnarodovat ko je šta reko«, veli dada i zadnju palačinku debelo namasti božjima koricama. »A dobro, dado, sve razumim, al ne razumim zašto naši ništa ne divanu? Mislim se što ni red, ni red, od voga što vidim i čujem, sve sam se ništa naježijo«, veli bać-Iva. »Dite, ni tomu se neka čudit. I sam ideš u crkvu, pa sve vidiš. Džabe ti duša boli, u crkve su i svi ni što nikada nisu bili, a uvik su tamo di se bešteluje, pa kad se triba prikrstit, prvo dobro pogledu jel će livom, jel desnom. Neka jim zamirat, to je sad u mode, znadu oni da u svaku crkvu danas idu taki ko što su oni, pa kud bi se i tpali u taki divan?«, veli dada i zagleda se u drugu nedilju. Za njega je, kanda, vaj divan bijo i gotov.

17. svibnja 2013.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

Larosfuko:

Mi smo lijeni više duhom nego tijelom

Long:

Čovjek pamti ako hoće, a zaboravlja ako može

Poinkar:

Istina je priča od koristi

FOTO KUTAK

Crvene se bulke!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Antun Vrdoljak

Koje godine i gdje se rodio hrvatski glumac i redatelj Antun Vrdoljak?

Gdje je završio studij glume?

Za koju ulogu je dobio Zlatnu arenu u Puli?

S kojim cjelovečernjim filmom je debitirao kao redatelj?

Kako se zove njegov najpoznatiji film?

A s kojom je tv serijom ušao u povijest?

Koje je sve političke dužnosti obnašao?

Kada je proglašen za člana MOO-a, čiji je i danas aktivist?

Koje godine je dobio državnu nagradu za sport?

Državnu nagradu Franjo Bužar dobio je za životno djelo 2004. godine
1996. godine na prijedlog J.A. Samarančiča
Saborski zastupnik, potpredsjednik RH, ravnatelj HRT-a
Prosjaci i sinovi
U gori raste zelen bor
Kad čuješ zvona (1969.)
Za ulogu žrtve u filmu Rat (1960.)
Na dramskoj Akademiji u Zagrebu.
Rodio se 5. lipnja 1931. godine u Imotskom

VICEVI

Pita direktor tvornice namještaja svog radnika:

- Koliko napraviš stolova za vrijeme radnog vremena?

- Dva stola.

- Kako dva, ja bi mogao napraviti deset! - ljutnu se direktor.

- Pa kad ste vi direktore majstor, a ja sam diplomirani ekonomist!

Tata viče:

- Sine bježi, gori kuća!

Sin:

- Čekaj tata, da objavima na fejsu

Tata:

- Taguj meee...

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Branimir Kuntić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

**365 ODLOŽENO
DANA PLAĆANJE!**

**VIKEND AKCIJA
U KTC-u**

17.5. - 20.5.2013.

ratama, na cijeli asortiman

**Svježi batak sa karabatakom
1 kg rinfuzno**

~~409.90din~~
369.90din

Sladoled Quattro Classic 900 ml

~~350.90din~~
~~110g = 306.56din~~
275.90din

Brašno T500 1kg

~~58.90din~~
50.90din

Riža okruglo zрно 1kg

~~139.90din~~
108.90din

Sok Jupri 2 l

~~101.80din~~
~~100g = 42.95din~~
85.90din

Pivo Jelen 0,5 litre, limenka

~~73.90din~~
~~100g = 139.80din~~
69.90din

Maslinovo ulje Romoli

Komine 1litra
~~489.90din~~
389.90din

**SUPER
CIJENA**

SVAKE SRIJEDE

-15 %

**NA BIJELU TEHNIKU,
MALE KUĆANSKE
APARATE
I TELEVIZORE**

**Persil expert compact 6 +
2 kg gratis**

~~1.099.00din~~
~~1kg = 170.90 din~~
1.366.90din

SUPER PONUDA

**-32%
POPUSTA**

SRIJEMCI SRIJEMU

Srijemska Mitrovica,
kazalište „Dobrica Milutinović“
nedjelja, 19. V. 2013.
s početkom u 20 sati

Sudjeluju hrvatske udruge iz:

- SRIJEMSKJE MITROVICE
- PETROVARADINA
- RUME
- GOLUBINACA
- ZEMUNA
- NOVOG SLANKAMENA
- ŠIDA
- GIBARCA
- VRDNIKA
- te gosti iz
MONOŠTORA

